

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD
NLB GRUPA

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
ZA 2021. GODINU

Mart, 2022. godine

SADRŽAJ

1. OSNOVNI POKAZATELJI POSLOVANJA BANKE	4
2. MAKROEKONOMSKI USLOVI POSLOVANJA	7
3. BANKARSKI SEKTOR I FINANSIJSKI POLOŽAJ BANKE	12
3.1. Bankarski sektor.....	12
3.2. Finansijski položaj Banke u odnosu na sektor	13
4. OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI, ORGANIZACIONA STRUKTURA I OGRANCI BANKE	15
4.1. Opis poslovnih aktivnosti.....	15
4.2. Organizaciona struktura Banke.....	16
4.3. Ogranci Banke.....	17
4.4. Regionalni raspored poslovne mreže Banke	17
5. KORPORATIVNO UPRAVLJANJE	19
5.1. Pravila korporativnog upravljanja.....	19
5.2. Upravni odbor Banke.....	20
5.3. Izvršni odbor Banke	21
5.4. Odbor za praćenje poslovanja (Odbor za reviziju).....	21
5.5. Opis promena u poslovnim politikama društva.....	22
5.6. Opis osnovnih elemenata sistema internih kontrola i smanjenja rizika u vezi sa postupkom finansijskog izveštavanja.....	23
5.7. Informacije o ponudama za preuzimanje	27
5.8. Opis politike raznolikosti.....	27
6. BILANS STANJA NA DAN 31.12.2021. GODINE.....	29
6.1. Aktiva Banke na dan 31.12.2021. godine	29
6.2. Pasiva Banke na dan 31.12.2021. godine	30
6.3. Vanbilansne stavke na dan 31.12.2021. godine	31
7. FINANSIJSKI INSTRUMENTI ZNAČAJNI ZA PROCENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA	32
7.1. Dati krediti komitentima, hartije od vrednosti, gotovina i sredstva kod centralne banke na dan 31.12.2021. godine	32
7.2. Depoziti komitenata na dan 31.12.2021. godine	33
7.3. Kapital Banke i otkup sopstvenih akcija.....	34
8. BILANS USPEHA ZA PERIOD OD 01.01. DO 31.12.2021. GODINE.....	36
8.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata	37
8.2. Prihodi i rashodi po osnovu naknada	38
8.3. Ostvareni dobitak iz redovnog poslovanja (pre oporezivanja)	39
9. RAZVOJ, FINANSIJSKI POLOŽAJ I REZULTATI POSLOVANJA BANKE U 2021. GODINI	40
9.1. Uvod.....	40
9.2. Poslovanje sa stanovništvom.....	40
9.3. Nove bankarske tehnologije-digitalno bankarstvo i platne kartice.....	42
9.3.1. Digitalno bankarstvo Banke	42
9.3.2. Razvojne aktivnosti platnih kartica	43
9.4. Poslovanje sa privredom.....	43
9.5. Upravljanje sredstvima	46
9.6. Poslovanje Sektora hartija od vrednosti.....	46
10. UPRAVLJANJE RIZICIMA.....	47
10.1. Ciljevi i politike za upravljanje finansijskim rizicima.....	47
10.2. Izloženost rizicima (cenovnom, kreditnom, riziku likvidnosti i riziku novčanog toka) sa strategijom za upravljanje rizicima i ocenom njihove efikasnosti	48
10.3. Pokazatelji poslovanja propisani zakonom	51

10.4.Svi značajni poslovi sa povezanim licima	51
11. NEFINANSIJSKE INFORMACIJE.....	52
11.1.Poslovni model Banke	52
11.2.Ulaganja u cilju zaštite životne sredine	52
11.3.Socijalna i kadrovska pitanja	54
11.4.Poštovanje ljudskih prava.....	56
11.5.Borba protiv korupcije i pitanja u vezi sa podmićivanjem	57
11.6.Aktivnosti na polju istraživanja i razvoja	59
12. PLAN BUDUĆEG RAZVOJA BANKE	60
13. ZNAČAJNI DOGAĐAJI PO ZAVRŠETKU POSLOVNE GODINE	63
14. REALIZACIJA BIZNIS PLANA BANKE ZA 2021. GODINU	63
14.1.Realizacija plana bilansa stanja za 2021. godinu.....	63
14.2.Realizacija plana bilansa uspeha za 2021. godinu.....	65

Godišnji izveštaj o poslovanju za 2021. godinu predstavlja verodostojan prikaz razvoja i rezultata poslovanja Komercijalne banke ad Beograd ostvarenih u 2021. godini.

1. OSNOVNI POKAZATELJI POSLOVANJA BANKE

BILANS USPEHA (u 000 RSD)	2021.	2020.	Index 21/20	2019.	2018.	2017.
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	3.463.384	3.798.519	91,2	8.268.685	8.121.073	7.187.250
Dobitak/gubitak posle oporezivanja	3.645.699	2.534.434	143,8	8.955.759	8.145.182	8.117.368
Neto prihodi od kamata	12.145.109	12.069.290	100,6	12.605.384	12.834.638	12.446.197
Neto prihodi od naknada	5.737.364	4.875.408	117,7	5.328.996	5.210.149	5.082.226
Operativni troškovi*	11.913.487	11.472.051	103,8	11.064.609	10.473.783	10.833.081
Neto prihodi/rashodi obezvređenja finan. sredst. koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	15.772	-1.072.032	-	2.425.931	9.493	17.883

* Napomena: U okviru operativnih troškova prikazani su troškovi zarada, materijalni i nematerijalni operativni troškovi

BILANS STANJA (u 000 rsd)	2021.	2020.	Index 21/20	2019.	2018.	2017.
BILANSNA AKTIVA	489.440.405	460.001.399	106,4	432.380.443	401.165.980	369.183.538
STANOVNIŠTVO						
Kreditni **	118.286.619	108.585.889	108,9	99.057.214	92.033.605	81.712.222
Depoziti***	342.469.159	309.268.562	110,7	280.484.488	260.296.411	241.210.420
PRIVREDA						
Kreditni	89.221.890	78.833.152	113,2	81.504.403	75.264.373	71.725.704
Depoziti	48.646.021	47.765.467	101,8	47.879.400	49.879.580	41.371.592
Hartije od vrednosti	149.588.755	153.776.323	97,3	138.469.551	133.177.598	117.288.767

*** Napomena: Pozicija kreditni ne uključuje ostale plasmane i potraživanja, pozicija depoziti ne uključuje ostale obaveze i sredstva primljena kroz kreditne linije

*** Napomena: Na kraju 2017. godine RSD 11,2 milijarde depozita mikroklijenata je preneto iz privrede u stanovištvo zbog čega je podatak korigovan u odnosu na Godišnji izveštaj o poslovanju za 2017. godinu

POKAZATELJI	2021.	2020.	Index 21/20	2019.	2018.	2017.
RACIO KREDITI/DEPOZITI						
Bruto krediti/depoziti	55,6%	53,4%	104,1	57,7%	58,4%	61,3%
Neto krediti/depoziti	53,7%	51,0%	105,2	54,9%	54,8%	56,1%
KAPITAL (u 000 RSD)	75.642.722	74.660.539	101,3	75.852.173	67.560.513	63.260.055
Adekvatnost kapitala	28,55%	32,50%	87,9	30,83%	29,18%	27,89%
Broj zaposlenih	2.372	2.669	88,9	2.744	2.766	2.806
PARAMETRI PROFITABILNOSTI						
ROA	0,73%	0,84%	86,8	2,00%	2,13%	1,89%
ROE - na ukupan kapital	4,59%	5,06%	90,6	11,71%	12,57%	11,91%
Neto kamatna marža na ukupnu aktivu	2,6%	2,7%	95,7	3,0%	3,4%	3,3%
Cost / income ratio	66,6%	67,7%	98,4	61,7%	58,0%	61,8%
Aktiva po zaposlenom (u 000 EUR)	1.755	1.466	119,7	1.340	1.227	1.111
Kreditni po zaposlenom (u 000 EUR)	777	611	106,2	575	535	487
Depoziti po zaposlenom (u 000 EUR)	1.447	1.197	114,3	1.047	976	868

U toku izrade bilansa Banke za 2021. godinu izvršena je i korekcija bilansa za 2020. godinu zbog čega postoji razlika u podacima u odnosu na već objavljeni Godišnji Izveštaj o poslovanju za 2020. godinu. U skladu sa izmenama bilansa za 2020. godinu izvršena je i naknadna korekcija pokazatelja poslovanja za 2020. godinu u meri u kojoj je to bilo moguće.

U toku 2021. godine poslovanje privrednih subjekata odvijalo se u uslovima i dalje prisutne pandemije virusa COVID-19 ali i nekih novih globalnih poremećaja poput međunarodne trgovine. Poslovnu 2021. godinu obeležili su rast domaće privrede, rast inflacije od aprila meseca i na svetskom tržištu, od novembra meseca energetska kriza. Obzirom na prisutne okolnosti većina ključnih makroekonomskih pokazatelja ostvarila je pozitivne vrednosti. Prema preliminarnoj proceni rast bruto društvenog proizvoda (BDP-a) na kraju 2021. godine iznosi 7,5%¹, strane direktne investicije (SDI) za dvanaest meseci dostigle su vrednost EUR 3,9 milijarde², zabeležen je blagi deficit republičkog budžeta (januar-novembar 2021.), neznatno smanjenje učešća javnog duga u BDP-u, nepromenjenu vrednost dinara u odnosu na evro i stopa nezaposlenosti od 10,5% na kraju trećeg kvartala. Postignuta makroekonomska i finansijska stabilnost, prethodne stope rasta, pravovremen i adekvatan paket mera, postignuta struktura ekonomije pomogla je privredi Srbije da spremno odgovori na tekuće izazove i u 2021. godini, posebno one koji su rezultat prisutne pandemije virusa COVID-19³.

Narodna banka Srbije (NBS) je u 2020. godini, u sklopu mera za očuvanje ukupne finansijske stabilnosti, donela više odluka među kojima se posebno izdvajaju: Odluka o privremenim merama za očuvanje stabilnosti finansijskog sistema, Odluka o privremenim merama za banke radi ublažavanja posledica pandemije COVID-19 u cilju očuvanja stabilnosti finansijskog sistema, Odluka o privremenim merama za banke u cilju olakšavanja pristupa finansiranju fizičkim licima, Odluka o privremenim merama za banke u cilju adekvatnog upravljanja kreditnim rizikom u uslovima pandemije COVID-19. Sve pomenute odluke su bile na snazi i tokom 2021. godine uz nove odluke ili dopunjene postojeće kao što je Odluka o dopunama odluke o privremenim merama za banke u cilju adekvatnog upravljanja kreditnim rizikom u uslovima pandemije COVID-19.

Imajući u vidu da je finansijski položaj većeg broja dužnika u toku 2020. godine bio znatno otežan, NBS je omogućila dužnicima koji to žele da pauziraju sa otplatom dospelih obaveza, odnosno dužnici su mogli da zatraže privremeni zastoj u otplati dospelih obaveza. Mere usmerene ka dužnicima kao i mere usmerene ka bankama, za adekvatno upravljanje kreditnim rizikom, dodatno su doprinele očuvanju stabilnosti finansijskog sistema. Pomenute mere su bile na snazi i tokom 2021. godine. NBS, na osnovu donetih odluka, tokom 2020. godine sprovela je tri moratorijuma na otplatu obaveza prema bankama i davaocima finansijskog lizinga. Najpre je u martu

2020. godine usvojen prvi moratorijum u otplati finansijskih obaveza. Drugim moratorijumom u julu 2020. godine dužnicima je omogućen dodatni zastoj u otplati određenih obaveza prema bankama. U decembru 2020. godine NBS donosi i treći moratorijum.

„Sistem instant plaćanja“ (IPS), koji je pored ostalih platnih sistema uvela NBS u cilju efikasnijeg i bržeg platnog prometa, počevši od oktobra 2018. godine, nastavio je uspešno da radi i da pokazuje pravi značaj tokom 2021. godine o čemu svedoči rast broja plaćanja (75,6%) i vrednosti prometa obavljenih transakcija (102,4%)⁴. IPS NBS sistem plaćanja radi neprekidno (24/7/365) omogućavajući lakši i neprekidni pristup platnom prometu svim zainteresovanim stranama.

NBS je do kraja decembra 2021. godine zadržala referentnu kamatnu stopu (RKS) na nivou od 1,00%. Od oktobra 2021. godine NBS je obustavila aukcije repo kupovine HoV dok je nastavila sa reverznim aukcijama repo prodaje HoV pri tom povećavajući prosečnu ponderisanu stopu na tim aukcijama. Ova stopa je od oktobra povećana sa 0,11% na 0,50% koliko je iznosila na reverznoj repo aukciji u decembru 2021. godine⁵.

Pokazatelj adekvatnosti kapitala bankarskog sektora bio je na visokom i stabilnom nivou tokom prva tri kvartala 2021. godine (21,7% na kraju Q3 2021⁶). Kamatne stope na novoodobrene dinarske kredite privredi i stanovništvu su na stabilnom i niskom nivou i pored i dalje prisutnih problema u društvu usled pandemije COVID-19 (3,0% privreda; 8,3% stanovništvo, novembar 2021. godine⁷).

Nakon izlaska Srbije na međunarodno tržište kapitala, prvom emisijom evroobveznice denominovane u EUR juna 2019. godine, redovno se objavljuju i podaci o premiji rizika EMBI za Srbiju na bazi duga u EUR. Premija rizika Srbije, merena EMBI indeksom (indeks obveznica zemalja u usponu) za dug u EUR, povećana je od kraja drugog tromesečja 2021. godine za 30 b.p. da bi na kraju oktobra iznosila 174 b.p. Slična kretanja su imale i premije rizika za dug u EUR i druge evropske zemlje u usponu usled izmenjene spremnosti investitora za ulaganja u zemlje u usponu. Premija rizika Srbije za dug u USD takođe, je u porastu od drugog tromesečja da bi na kraju oktobra 2021. godine dostigla vrednost 137 b.p.⁸ Ova vrednost je dalje znatno ispod kompozitne mere rizika zemalja u usponu za dug u USD (EMBI Composite) koja je krajem oktobra 2021. godine iznosila 327 b.p.

1 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2022.

2 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2022.

3 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, decembar 2021.

4 NBS, pokazatelji rada IPS NBS sistema, januar, decembar 2021.

5 NBS, pregled aukcijske trgovine hov kojima NBS obavlja operacije na otvorenom tržištu

6 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2022.

7 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2022.

8 NBS, Izveštaj o inflaciji, novembar 2021

Banka je i tokom prethodne godine bila u grupi sistemski značajnih banaka, sa značajnim učešćem u aktivi i kapitalu bankarskog sektora. Na kraju trećeg kvartala 2021. godine Banka u aktivi bankarskog sektora učestvuje sa 9,8%, dok po obimu ukupnog kapitala učestvuje sa 10,7%. Banka se u sektoru i dalje ističe po obimu devizne štednje stanovništva. Na kraju 2021. godine štedni depoziti stanovništva iznose EUR 1.988,7 miliona.

Dana 30.12.2020. godine Nova Ljubljanska banka dd Ljubljana je stekla direktno kontrolno vlasništvo u Komercijalnoj banci ad Beograd čime je Banka postala deo NLB bankarske Grupe. Budući da su deo iste NLB bankarske Grupe, u toku 2021. godine Komercijalna banka ad Beograd i NLB Banka ad Beograd započele su proces pripajanja. Objavom Nacrta Ugovora o statusnoj promeni pripajanja kod Agencije za privredne registre, 20.10.2021. godine, pokrenut je postupak statusne promene pripajanja NLB Banke ad Beograd Komercijalnoj banci ad Beograd. Ugovoreni datum pripajanja, u smislu Zakona o bankama, je 31.12.2021. godine, a očekivani momenat integracije Banke i NLB banke a.d. Beograd je 30.04.2022. godine.

U 2021. godini pred menadžment Banke su kao ključni ciljevi postavljeni sigurno, stabilno i profitabilno poslovanje kao i nastavak integracije Banke u poslovanje NLB Grupe. Navedeni ciljevi, uz zalaganje svih zaposlenih, su ostvareni i pored prisutne pandemije COVID-19 i dodatnog projekta integracije dve banke. Banka je ostvarila rast bilansne aktive i poslovni dobitak uz visoku likvidnost i visoku adekvatnost kapitala.

Ukupan kapital Banke, kao jedan od ključnih pokazatelja sigurnosti poslovanja, u 2021. godini je povećan i pored realizovane značajne isplate dividendi vlasnicima običnih i preferencijalnih akcija prethodnih godina. Na kraju 2021. godine Banka raspolaže sa ukupnim kapitalom u iznosu od RSD 75.642,7 miliona ili EUR 643,3 miliona. Pokazatelj adekvatnosti kapitala Banke na kraju 2021. godine, iznosi 28,55%.

Nakon izmena sprovedenih u prethodnim godinama, Banka je proizvode i usluge stanovništvu pružala kroz mrežu od 190 ekspozitura grupisanih u šest Poslovnih centara i Filijalu Kosovska Mitrovica. Rad sa pravnim licima obavljao se kroz tri Sektora za rad sa malom i srednjom privredom i Sektora za rad sa privredom - velikim klijentima.

Savremeno društvo u kome živimo i radimo počiva na internetu i elektronskom poslovanju zbog čega je i Banka implementirala niz savremenih tehnologija u svoje poslovanje. Banka je, svesna ovih promena u društvu, kao jedan od značajnih poslovnih ciljeva postavila i nastavak digitalizacije poslovanja i tokom 2021. godine. Usluge digitalnog bankarstva Banke su pokazale svoj puni efekat i značaj za poslovanje upravo u prethodne dve godine i vanrednim uslovima poslovanja. Banka već danas pruža, gotovo sve usluge digitalnog bankarstva svojim klijentima na isti način kako su ove usluge dostupne klijentima u najrazvijenijim zemljama sveta. Banka, je i tokom 2021. godine nastavila da sprovodi i proces interne digitalizacije za unapređenje postojećih poslovnih procesa, odnosno povećanje efikasnosti i kvaliteta rada.

U uslovima i dalje prisutne pandemije COVID-19, i tokom 2021. godine, Banka je preduzimala sve potrebne mere za kvalitetno upravljanje poslovnim rizicima. Mere za upravljanje rizicima, koje je Banka preuzimala prethodnih godina, su doprinele da i 2021. godinu uspešno završi. Najveći rizik u poslovanju Banke i bankarskog sektora i dalje je kreditni rizik. Kao rezultat uspostavljenog sistema upravljanja rizicima, sada usaglašenog i sa standardima NLB Grupe i primene regulative NBS, Banka je i tokom 2021. godine, uspela da pokazatelj nenaplativih kredita (NPL) održi na prihvatljivom nivou. Na kraju 2021. godine pokazatelj NPL je iznosio 4,7%.

Banka je 2021. godinu završila sa dobitkom pre oporezivanja od RSD 3.463,4 miliona. Dobitak ostvaren u prethodnim godinama i visoka vrednost pokazatelja adekvatnosti kapitala, omogućili su Banci da formira značajan iznos rezervi iz dobiti. Na kraju 2021. godine rezerve iz dobiti su nepromenjene vrednosti u odnosu na kraj 2020. godine.

2. MAKROEKONOMSKI USLOVI POSLOVANJA

Prema izveštaju Međunarodnog monetarnog fonda (MMF, World economic outlook) objavljenog oktobra 2021. godine, projekcija kretanja globalne privrede za 2021. godinu je 5,9% što je 0,1 pp ispod prethodne procene iz jula 2021. godine. Projekcija za 2022. godinu je globalni rast od 4,9%⁹. Za zemlje iz grupe „razvijenih ekonomija“, projekcija rasta za 2021. godinu je 5,2%¹⁰, što je 0,4 pp manje od procene iz jula 2021. godine. Za ekonomiju Sjedinjenih Američkih Država očekuje se najpre rast od 6,0% u 2021. godini, a potom rast od 5,2% u 2022. godini¹¹. Rast ekonomske aktivnosti je procenjen za zemlje „euro zone“ i iznosi 5,0% u 2021. godini dok je procenjen rast od 4,3% u 2022. godini¹². Za privredu Japana je projektovan blagi rast od 2,4% na kraju 2021. godine dok MMF predviđa rast od 3,2% u 2022. godini¹³. U segmentu „rastuća tržišta i zemlje u razvoju“ predviđa se rast privrede od čak 6,4% u 2021. godini i rast od 5,1% u 2022. godini. Procene ekonomskog rasta za Kinu su mnogo bolje nego za većinu drugih zemalja, a predviđa se da će rast iznositi 8,0% u 2021. godini i 5,6% u 2022. godini¹⁴. Prema oktobarskom izveštaju MMF-a za Srbiju procena rasta BDP-a za 2021. godinu iznosi 6,5%, dok je procena za 2022. godinu nešto niža i iznosi 4,5%¹⁵.

Na međunarodnom finansijskom tržištu i tokom 2021. godine vodeće centralne banke sprovodile su raznolike monetarne politike, počev od Federalnih rezervi (FED, SAD), Evropske centralne banke (ECB), Švajcarske nacionalne banke (SNB). Federalne rezerve su u martu 2020. godine, poslednji put, spustile referentnu stopu za 1,0pp (0,00-0,25%) i nisu je menjale tokom 2021. godine. Evropska centralna banka je poslednji put u septembru 2019. godine smanjila referentnu stopu za 0,10pp (0,0%), Banka Engleske je krajem 2021. godine povećala kamatnu stopu za 0,15pp (0,25%). Švajcarska nacionalna banka je referentnu kamatnu stopu u toku 2021. godine zadržala na nivou -0,75%¹⁶.

Evropska centralna banka (ECB) je na oktobarskom sastanku 2021. godine potvrdila da će nastaviti sa neto kupovinom aktive u okviru programa kupovine aktive (APP), i da će trajati dokle god to bude potrebno, kako bi se pojačao ekspanzivni uticaj kamatnih stopa, pa će

se ovaj program i završiti neposredno pre početka njihovog povećanja. Takođe, ECB je potvrdila da se povoljni uslovi finansiranja u zoni evra mogu zadržati i sa manjim obimom kupovine aktive u okviru programa PEPP u odnosu na prethodni period. Program PEPP će se prilagođavati tržišnim uslovima u narednom periodu, i trajaće najmanje do marta 2022. godine odnosno dok se ne proceni da je kriza izazvana pandemijom završena¹⁷.

Prema proceni ECB iz decembra 2021. godine, u osnovnom scenariju, godišnja inflacija euro zone, merena harmonizovanim indeksom potrošačkih cena (HICP standardom), povećaće se sa 2,6% u 2021. godini, na 3,2% u 2022. godini, da bi se stabilizovala na 1,8% u 2023. i 2024. godini¹⁸.

Očekivanja su da će se BDP vratiti na prekrizni nivo (BDP iz 2019. godine) u prvom kvartalu 2022. godine. Realni rast BDP-a euro zone, ostao je snažan u trećem kvartalu 2021. godine što je blizu prvih projekcija¹⁹. Očekuje se da će rast BDP-a u narednom periodu biti slab jer su ograničenja vezana za pandemiju i problemi sa snabdevanjem intenzivirani. Bolja situacija se očekuje od prvog kvartala 2022. godine pre usporavanja u 2023 i 2024. godini²⁰. Prema projekcijama ECB iz decembra 2021. godine, očekivana stopa rast BDP-a je 5,1% u 2021. godini, 4,2% u 2022. godini i 2,9% u 2023. godini²¹.

Na međunarodnom robnom tržištu, u periodu 27. 12.2021. do 7.1.2022. godine, nastavljen je rast cene sirove nafte. Na rast cene nafte uticali su: objavljivanje dobrih podataka o prerađivačkoj industriji u Kini i Južnoj Koreji, izveštaj Agencije za informacije o energetici o padu zaliha nafte u SAD, optimizam investitora zbog manjeg straha od novog soja korona virusa, eskalacija sukoba u Kazahstanu i prekid transporta nafte zbog održavanja cevovoda u Libiji²². Cena nafte tipa Brent se tokom perioda 27.12. 2021. - 7.1.2022. godine kretala u opsegu od USD 77,99 do 81,92 za barel²³.

U Republici Srbiji, prema preliminarnoj proceni Republičkog zavoda za statistiku (RZS) rast BDP-a za 2021. godinu, iznosi 7,5%²⁴. Rast BDP-a u 2022. i 2023. godini trebalo bi da dostigne nivo od 4,5% i 5,0% respektivno²⁵. Inflatorni pritisci, koji su bili blagi do prve polovine 2021. godine, od druge polovine godine su se pojačali i uticali su na rast međugodišnje inflacije koja je na kraju decembra 2021. godine iznosila 7,9%

9 IMF, World Economic Outlook, october 2021

10 IMF, World Economic Outlook, october 2021

11 IMF, World Economic Outlook, october 2021

12 IMF, World Economic Outlook, october 2021

13 IMF, World Economic Outlook, october 2021

14 IMF, World Economic Outlook, october 2021

15 IMF, World Economic Outlook, october 2021

16 NBS, Pregled dešavanja na svetskom finansijskom tržištu, 20-24. decembar 2021

17 NBS, Izveštaj o inflaciji, novembar 2021.

18 ECB, Eurosystem staff macroeconomic projections for the euro area, December 2021

19 ECB, Eurosystem staff macroeconomic projections for the euro area, December 2021

20 ECB, Eurosystem staff macroeconomic projections for the euro area, December 2021

21 ECB, Eurosystem staff macroeconomic projections for the euro area, December 2021, tab 1

22 NBS, Pregled dešavanja na svetskom finansijskom tržištu, 27. decembar 2021.-7. januar 2022. godine

23 NBS, Pregled dešavanja na svetskom finansijskom tržištu, 27. decembar 2021.-7. januar 2022.godine

24 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2022.

25 MFIN, Fiskalna strategija za 2022. godinu sa projekcijama za 2023. i 2024. godinu

m.g.²⁶. U skladu sa Memorandumom NBS ciljana stopa ukupne inflacije za period od januara 2021. do decembra 2024. godine kretaće se u granicama cilja $3,0\% \pm 1,5pp$ ²⁷. Anketa o radnoj snazi Republičkog zavoda za statistiku pokazuje da stopa nezaposlenosti za treći kvartal 2021. godine iznosi $10,5\%$ ²⁸. Ukupna vrednost spoljnotrgovinske razmene u periodu januar-septembar 2021. godine iznosila je EUR 36,0 milijardi²⁹. Neto priliv stranih direktnih investicija (SDI), za dvanaest meseci 2021. godine iznosio je EUR 3,9 milijardi³⁰. Javni dug centralne države na kraju novembra 2021. godine iznosio je EUR 29,9 milijardi što predstavlja $56,4\%$ BDP-a³¹.

Rejting agencija Moody's u martu 2021. godine je povećala kreditni rejting Srbije sa Ba3 na Ba2, agencija Fitch je potvrdila kreditni rejting zemlje BB+ (septembar 2021. godine) dok je agencija S&P u decembru 2021. godine potvrdila rejting Srbije (BB+) ali i poboljšala izgleda za dobijanje investicionog rejtinga sa stabilnih na pozitivne³².

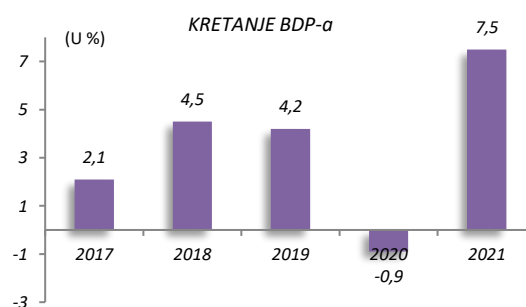
U toku 2021. godine na Beogradskoj berzi je ostvaren ukupan promet od RSD 41,2 milijarde odnosno EUR 350,7 miliona što predstavlja smanjenje u odnosu na 2020. godinu ($-15,4\%$). Realizovano je 18.743 transakcija ($3,6\%$) i ostvarena je tržišna kapitalizacija od RSD 533,3 milijardi. Berzanski indeks Belex line završio je 2021. godinu na vrednosti 1.711,57 ($9,29\%$) dok je indeks Belex15 dostigao vrednost 820,78 ($9,64\%$)³³.

Kretanje BDP-a

U 2020. godini, u Srbiji je zabeležen pad BDP-a od $0,9\%$ ³⁴ što je jedan od boljih rezultata u Evropi. Privredna aktivnost je bitno izmenjena odnosno popravljena tokom 2021. godine uprkos prisutne globalne pandemije virusa COVID-19. U prvom kvartalu 2021. godini rast BDP-a iznosi je $1,6\%$ ³⁵ u odnosu na prethodnu godinu. U drugom kvartalu iste godine je zabeležen rast BDP-a od čak $13,7\%$ ³⁶. U trećem kvartalu 2021. godine rast BDP-a je umanjnjen i iznosio je $7,7\%$ ³⁷. Rast BDP-a u trećem kvartalu sa proizvodne strane dao je sektor usluga, usled rasta u delatnostima trgovine, turizma, saobraćaja, stručnih i tehničkih usluga kao i delatnostima sa državnim učešćem (uprava, obrazovanje, zdravstvo). Ekonomska aktivnost u sektoru industrije je usporila u trećem kvartalu. Negativan doprinos kretanju BDP-a dala je i poljoprivredna proizvodnja usled sušne sezone. Oporavak privatne građevinske operative uz

nastavak realizacije velikih infrastrukturnih projekata rezultirao je rastom sektora građevinarstva od 16% ³⁸. Preliminarna procena RZS o kretanju BDP-a za 2021. godinu je rast $7,5\%$ ³⁹m.g.

Industrijska proizvodnja u novembru 2021. godine ostvarila međugodišnji rast od $7,0\%$, a u periodu januar-novembar 2021. godine ostvaren je ukupni rast fizičkog obima od $6,7\%$ ⁴⁰ m.g. U trgovini na malo promet robe u prvih jedanaest meseci 2021. godine u odnosu na isti period prethodne godine povećan je za $10,1\%$ (u tekućim cenama)⁴¹. U periodu januar-novembar 2021. godine, i pored prisutne pandemije i restriktivnih zdravstvenih mera, zabeležen je rast broja turista za $37,4\%$ i rast broja noćenja za $28,4\%$ m.g.⁴²

Zaposlenost/nezaposlenost

Na tržištu rada tokom prva tri kvartala 2021. godine nije bilo bitnijih oscilacija uprkos novih mera za suzbijanje prisutne pandemije. Prema podacima iz Ankete o radnoj snazi na kraju trećeg kvartala 2021. godine stopa nezaposlenosti iznosila je $10,5\%$ i neznatno je veća nego u istom periodu 2020. godine kada je iznosila $9,8\%$ ⁴³. Stopa zaposlenosti za isti period iznosi $50,0\%$. U trećem kvartalu 2021. godine stopa zaposlenosti povećana je za $2,2$ pp, a stopa nezaposlenosti je veća za $0,7$ pp u odnosu na isti period 2020. godine.⁴⁴ Zabeleženo je smanjenje stanovništva van radne snage prvenstveno na račun rasta zaposlenosti (107.700) ali i nezaposlenosti (36.600)⁴⁵ u odnosu na isti period prethodne godine. Prosečna neto zarada u periodu januar-septembar 2021. godine iznosila je RSD 64.487 (EUR 549) i povećana je za $8,8\%$ u odnosu na isti period 2020. godine⁴⁶.

26 RZS, Saopštenje za javnost, decembar 2021.

27 NBS, Memorandum NBS o ciljanim stopama inflaciji do 2024. godine, usvojen na sednici IO NBS, 9.12.2021. godine

28 RZS, Anketa o radnoj snazi, treći kvartal 2021.

29 MFIN, Tekuća makroekonomska kretanja, decembar 2021.

30 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2022.

31 MFIN, Tabela-javni dug Republike Srbije, januar 2022.

32 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2022.

33 Beogradska berza, godišnje statistike, 2021.

34 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, decembar 2020.

35 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, decembar 2021.

36 NBS, Osnovni makroekonomske pokazatelji, decembar 2021.

37 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, decembar 2021.

38 MFIN, Tekuća makroekonomska kretanja, januar 2022.

39 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2022.

40 MFIN, Tekuća makroekonomska kretanja, januar 2022

41 MFIN, Tekuća makroekonomska kretanja, januar 2022.

42 MFIN, Tekuća makroekonomska kretanja, januar 2022.

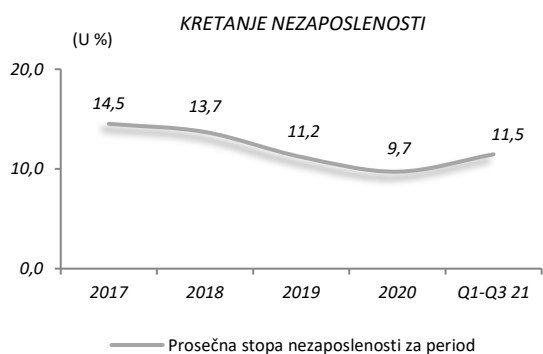
43 RZS, Anketa o radnoj snazi, treći kvartal 2021.

44 RZS, Anketa o radnoj snazi, treći kvartal 2021.

45 RZS, Anketa o radnoj snazi, treći kvartal 2020.

46 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, decembar 2021.

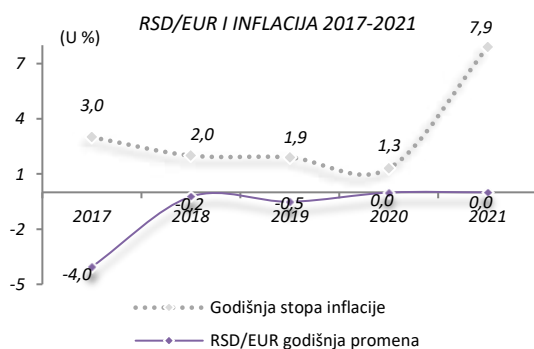

Izvor: Republički zavod za statistiku, Anкета o radnoj snazi

Inflacija

Međugodišnja inflacija na kraju 2020. godine je iznosila 1,3%. Početkom 2021. godine stopa međugodišnje inflacije je bila u padu i iznosila 1,1% u januaru, na kraju aprila 2,8%, da bi na kraju decembra dostigla vrednost 7,9% međugodišnje⁴⁷. Rast inflacije od aprila 2021. godine bio je vođen privremenim faktorima, povećanjem cena hrane i cene nafte na svetskom tržištu. U decembru je inflacija iznosila 7,9% pri tom je oko tri četvrtine inflacije bilo opredeljeno faktorima na koje monetarna politika ne može da utiče, poput cene hrane i energenata⁴⁸. Prema projekciji NBS međugodišnja inflacija bi tokom T2 2022. godine trebala da se smanjuje, tokom T3 da se kreće oko ciljanog raspona $3,0\% \pm 1,5pp$, a potom krajem 2022. godine se očekuje postepena stabilizacija oko centralne vrednosti 3,0%⁴⁹.

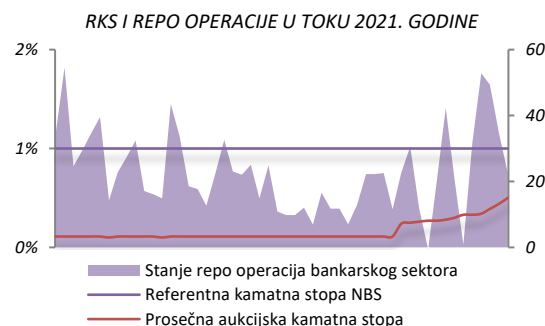

Referentna kamatna stopa

Narodna banka Srbije je 10. decembra 2020. godine snizila referentnu kamatnu stopu (RKS) na nivo 1,00%, i nakon tog datuma je nije menjala kao ni tokom 2021. godine. Od oktobra 2021. godine NBS postepeno smanjuje ekspanzivnost monetarne politike bez promene osnovnih kamatnih stopa imajući u vidu povećane troškovne pritiske iz domaćeg i međunarodnog okruženja i neophodnost uticaja na inflaciju. NBS očekuje da se pozitivni efekti prethodno donetih monetarnih i fiskalnih mera na privredu mogu

očekivati i u narednom periodu. Povoljni finansijski uslovi mogu biti održani i sa manjim stepenom ekspanzivnosti monetarne politike. Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku (RZS), međugodišnja inflacija u decembru 2021. godine iznosila je 7,9% dok prema preliminarnoj proceni RZS stopa rasta BDP-a iznosi 7,5% m.g. Zadržavanjem RKS na nivou od 1,0%, uz postepeno podizanje prosečne repo stope, NBS je nastavila sa podrškom rastu kreditne aktivnosti privrede i stanovništva. Ukupni krediti bankarskog sektora su u novembru 2021. godine zabeležili su međugodišnji rast od 9,0%⁵⁰.

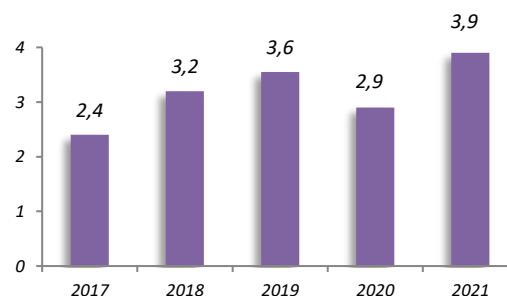
Prosečna ponderisana REPO stopa na kraju 2021. godine iznosila je 0,50% dok je na kraju 2020. godine iznosila 0,10%⁵¹. Obim REPO transakcija NBS i poslovnih banaka tokom 2021. godine se kretao u rasponu od minimalnih RSD 0,5 milijardi do maksimalnog obima od RSD 54,6 milijardi, da bi se kraj godine završio sa RSD 22,6 milijardi.

Strane direktne investicije

Strane direktne investicije (SDI), u toku 2020. godine, dostigle su iznos od EUR 2,9 milijardi neto⁵². Obim neto SDI, za dvanaest meseci 2021. godine, dostiže obim od EUR 3,9 milijardi⁵³. Najveći deo SDI bio je usmeren ka prerađivačkoj industriji, od čega posebno u automobilsku, metalsku, prehrambenu i industriju automobilskih guma.

STRANE DIREKTNE INVESTICIJE (mlrd EUR)

47 RZS, Saopštenje, Indeks potrošačkih cena, decembar 2021.

48 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2022.

49 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2022.

50 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, decembar 2021.

51 NBS, operacije na otvorenom tržištu

52 MFIM, Tabela 1, Osnovni indikatori makroekonomskih kretanja, 6.12.2021.

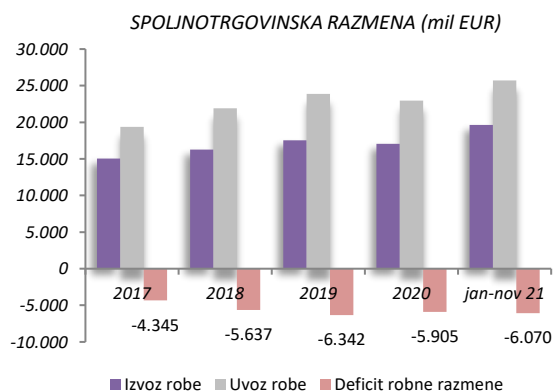
53 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2022.

Pomenute investicije su, između ostalog doprinele daljem povećanju zaposlenosti, rastu proizvodnje i izvoza prerađivačke industrije. Ukupan deficit tekućeg računa platnog bilansa Republike za 2020. godinu iznosio je EUR 2,0 milijarde i u potpunosti je bio pokriven SDI. Učešće deficita platnog bilansa u BDP-u iznosilo je 4,2%. Za prvih deset meseci 2021. godine deficit tekućeg računa je iznosio EUR 1,6 milijardi⁵⁴ i u celini je pokriven iznosom SDI.

Spoljnotrgovinska razmena

Ukupna spoljnotrgovinska razmena Republike Srbije u periodu januar-novembar 2021. godine, iznosila je EUR 45,3 milijardi⁵⁵. U poređenju sa istim periodom 2020. godine (EUR 36,3 milijardi) ovaj obim razmene predstavlja povećanje od 24,9%. Izvoz robe, za jedanaest meseci 2021. godine, dostigao je vrednost od EUR 19,6 milijardi, dok je uvoz robe iznosio EUR 25,7 milijardi. Spoljnotrgovinski deficit robne razmene iznosio je EUR 6,1 milijardu što je povećanje od 13,4%⁵⁶ u odnosu na isti period prethodne godine.

U periodu januar-novembar 2021. godine, najznačajniji izvozni proizvodi bili su električne mašine, aparati i uređaji sa učešćem od 12,2%, a zatim povrće i voće sa 5,0⁵⁷. Značajan udeo izvezene robe činili su žitarice i proizvodi od žita, gvožđe i čelik i pogonske mašine i uređaji⁵⁸.

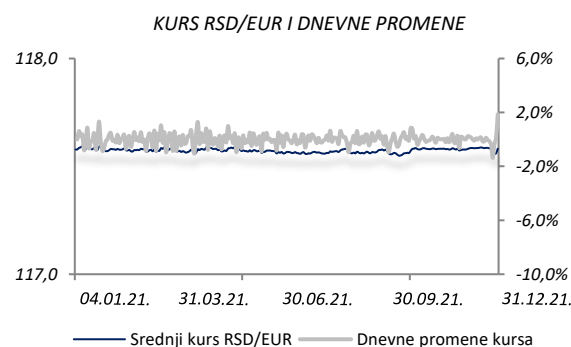
Najznačajniji uvozni proizvodi su električne mašine i aparati, nafta i naftni derivati, drumska vozila, medicinski i farmaceutski proizvodi, industrijske mašine za opštu upotrebu⁵⁹. Glavni spoljnotrgovinski partneri Srbije su Nemačka, zatim Kina, Italija i Rusija i u 2021. godini⁶⁰.

Kurs EUR/RSD

Kurs EUR/RSD na kraju 2021. godine iznosio je 117,58 i nepromenjen je u odnosu na kurs sa kraja 2020. godine (117,58). Tokom 2021. godine kurs EUR/RSD se kretao u rasponu od 117,54 do 117,59

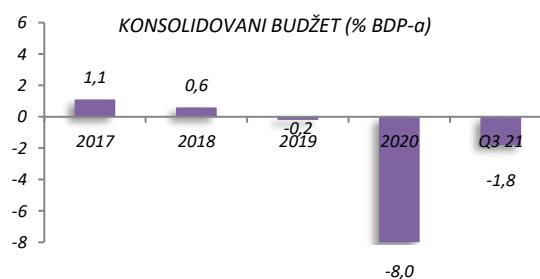
RSD za jedan EUR. Kretanje kursa dinara bilo je pod uticajem dobrih makroekonomskih pokazatelja koji su i bolji od pokazatelja zemalja u okruženju, rast BDP-a, poboljšanog kreditnog rejtinga zemlje (Agencije Moody's⁶¹), velikim prilivom stranih direktnih investicija u periodu januar-oktobar 2021. godine. U toku 2021. godine dinar je ostao nepromenjen prema evru, dok je depresirao u odnosu na USD za 8,0%. I tokom 2021. godine Narodna banka Srbije (NBS) je intervenisala na međubankarskom deviznom tržištu (MDT) kroz kupovinu i prodaju deviza, i na taj način sprečavala veće dnevne oscilacije vrednosti dinara.

Bruto devizne rezerve NBS na kraju novembra 2021. godine dostigle su iznos EUR 16,5 milijardi i povećane su u odnosu na novembar 2020. godine za EUR 3,6 milijardi⁶².

Budžetski deficit/suficit

U periodu januar-novembar 2021. godine, na nivou opšte države, zabeležen je ukupan fiskalni deficit u iznosu od RSD 112,1 milijarda⁶³. U posmatranom periodu prihodi su ostvarili rast. Istovremeno su i rashodi zabeležili manji rast.

Izvor: MFIN (konsolidovani fiskalni rezultat)

U periodu januar-novembar 2021. godine zabeležen je deficit budžeta Republike u iznosu od RSD 149,6 milijardi⁶⁴. U pomenutom periodu naplaćeni su prihodi u iznosu RSD 1.316,7 milijardi, a realizovani rashodi u iznosu RSD 1.466,3 milijardi. Posmatrajući samo novembar 2021. godine ostvaren je budžetski deficit u iznosu RSD 51,8 milijardi. U novembru je naplaćeno prihoda u iznosu od RSD 125,4 milijarde budžetskih

54 MFIN, Tabela 1, Osnovni indikatori makroekonomskih kretanja, 4.1. 2022.

55 MFIN, Tabela 1, Osnovni indikatori makroekonomskih kretanja, 4.1. 2022.

56 MFIN, Tabela 1, Osnovni indikatori makroekonomskih kretanja, 4.1. 2022.

57 MFIN, Tekuća makroekonomska kretanja, januar 2022.

58 MFIN, Tekuća makroekonomska kretanja, januar 2022.

59 MFIN, Tekuća makroekonomska kretanja, januar 2022.

60 MFIN, Tekuća makroekonomska kretanja, januar 2022.

61 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, decembar 2021.

62 NBS, tabela – osnovni monetarni agregati, 23. decembar 2021

63 MFIN, Saopštenje za novembar 2021.

64 MFIN, Saopštenje za novembar 2021.

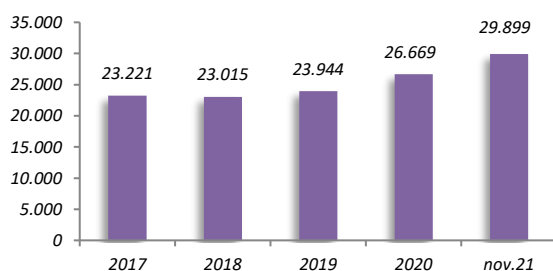
prihoda i najveći deo istih su poreski prihodi (RSD 106,8 milijardi)⁶⁵. Poreski prihodi se odnose na uplatu PDV-a i akciza u budžet. Rashodi budžeta u novembru iznose RSD 177,2 milijarde⁶⁶.

Javni dug

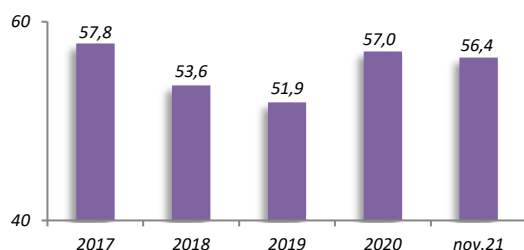
Javni dug Republike Srbije (centralnog nivoa države), prema raspoloživim podacima na kraju novembra 2021. godine iznosio je EUR 29,9 milijardi što čini 56,4% BDP⁶⁷. U odnosu na isti period 2020. godine, prema raspoloživim podacima Ministarstva finansija, pomenuti iznos javnog duga predstavlja povećanje za EUR 3,2 milijarde. U situaciji pandemije i preduzetih ekonomskih mera Vlade u cilju pomoći privredi i stanovništvu, učešće javnog duga u BDP-u je smanjeno u odnosu na isti period prethodne godine (57,0%). Javni dug, gotovo izvesno će do kraja 2021. godine ostati ispod 60% BDP-a⁶⁸.

Posmatrajući valutnu strukturu javnog duga Republike Srbije oko 54% je u evrima, 10% u dolarima (oktobar 2021. godine). Po strukturi kamatnih stopa, oko 87% javnog duga Republike Srbije je po fiksnim kamatnim stopama⁶⁹.

JAVNI DUG RS (mil EUR)

JAVNI DUG RS (% BDP-a)

Prema podacima Uprave za javni dug Republike Srbije stanje duga državnih hartija od vrednosti na kraju oktobra 2021. godine iznosi RSD 1.003,3 milijardi i EUR 2,3 milijarde⁷⁰. U toku 2021. godine emitovane su tri emisije državnih evroobveznica denominovanih u EUR. U martu 2021. godine emitovana je serija Serbia 2033, denominovana u EUR, obima EUR 1,0 milijarda, na rok od 12 godina po izvršnoj stopi od 1,920%. U septembru 2021. godine emitovana je serija Serbia 2028, denominovana u EUR, obima EUR 1,0 milijarda, na rok od 7 godina po izvršnoj stopi od 1,262% i emitovana je dodatna serija Serbia 2036, takođe u EUR, obima EUR 750 miliona na rok od 15 godina po izvršnoj stopi od 2,305%⁷¹.

Spoljni dug

Prema podacima NBS na kraju septembra 2021. godine ukupan spoljni dug, javnog i privatnog sektora, je iznosio EUR 35,2⁷² milijardi i u odnosu na isti period 2020. godine povećan je za EUR 4,5 milijardi. U posmatranom periodu spoljni dug privatnog sektora je povećan EUR 1,1 milijardi, dok je spoljni dug javnog sektora povećan EUR 3,4 milijardi⁷³. Indikator eksterne solventnosti, predstavljen kao odnos visine spoljnog duga i vrednosti izvoza robe i usluga, na kraju septembra 2021. godine je blago smanjen, i iznosi 131,0%, (početak godine 138,2%)⁷⁴. Prema kriterijumu Svetske banke vrednost pokazatelja ispod 132% pokazuje da zemlja spada u grupu nisko zaduženih zemalja.⁷⁵

65 MFIN, Saopštenje za novembar 2021.

66 MFIN, Saopštenje za novembar 2021.

67 MFIN, Tabela 5-javni dug Republike Srbije, januar 2022.

68 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, decembar 2021.

69 Uprava za javni dug RS, Mesečni izveštaj, oktobar 2021.

70 Uprava za javni dug RS, Mesečni izveštaj, oktobar 2021.

71 Uprava za javni dug RS, Mesečni izveštaj, oktobar 2021.

72 NBS, spoljni dug RS prema dužnicima od 30. decembar 2021.

73 NBS, spoljni dug RS prema dužnicima od 30. decembar 2021.

74 NBS, Pokazatelji eksterne pozicije Srbije od 10. januar 2022.

75 MFIN, Tekuća makroekonomska kretanja, januar 2022.

3. BANKARSKI SEKTOR I FINANSIJSKI POLOŽAJ BANKE

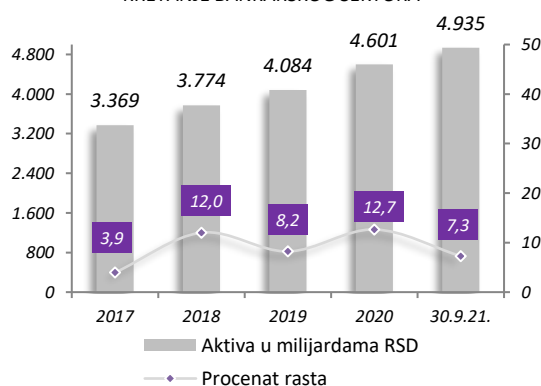
3.1. Bankarski sektor

Na kraju septembra 2021. godine, bankarski sektor Republike Srbije, čini ukupno 24 banaka sa 22.503 zaposlenih⁷⁶. Ukupna aktiva je dostigla iznos od RSD 4.935,2 milijarde, a ukupni kapital iznosi RSD 721,2 milijarde na kraju septembra 2021. godine. Deset najvećih banaka po bilansnoj aktivi čini 83,5% ukupne aktive bankarskog sektora.

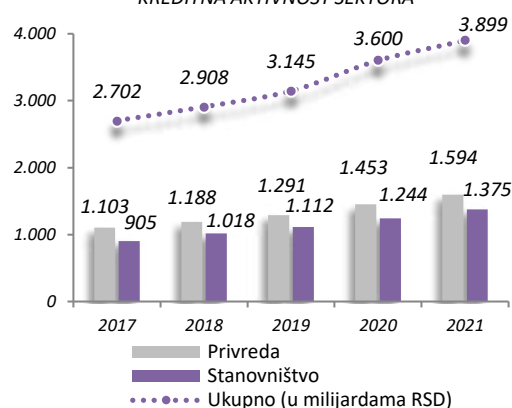
Bilansna aktiva bankarskog sektora u toku prvih devet meseci 2021. godine porasla je za 7,3% u odnosu na kraj 2020. godine, dok je ukupan kapital povećan za 0,6%.

visoke baze iz prethodne godine usled primene moratorijuma. Ukupni domaći krediti su u septembru 2021. godine zabeležili rast od 6,6%⁷⁸ m.g. i očekuje se nastavak takvog trenda u budućem periodu. I tokom analiziranog perioda 2021. godine kao i 2020. godine bankarski sektor je raspolagao značajnim viškovima likvidnih sredstava, imajući u vidu ratio likvidnosti od 2,37⁷⁹ na kraju septembra 2021. godine. Višak likvidnih sredstava poslovne banke su plasirale uglavnom u državne hartije od vrednosti i REPO operacije NBS. Na kraju decembra 2021. godine stanje plasmana banaka po REPO transakcijama iznosilo je RSD 22,6⁸⁰ milijardi. Udeo hartija od vrednosti iznosio je 15,6%, a gotovine i sredstava kod Centralne banke 16,2% u aktivi bankarskog sektora (na dan 30. septembar 2021. godine).

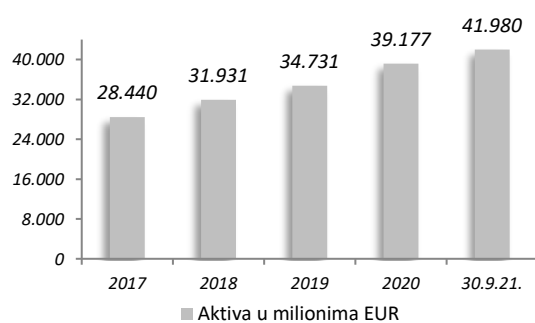
KRETANJE BANKARSKOG SEKTORA

KREDITNA AKTIVNOST SEKTORA

KRETANJE BANKARSKOG SEKTORA

I tokom prva tri kvartala 2021. godine nastavljen je trend smanjenja kamatnih stopa na dinarske novoodobrene kredite privredi i stanovništvu. Kamatna stopa na dinarske kredite privredi u septembru 2021. godine iznosila je 3,3%, a kamatna stopa na kredite stanovništvu je spuštena na novi minimum od 8,4%⁷⁷. Uprkos prisutnoj pandemiji COVID-19, kreditna aktivnost sektora nastavila je da raste sporijim tempom u odnosu na 2020. godinu i kao posledica

Učešće bruto NPL kredita u ukupnim bruto kreditima, na kraju novembra 2021. godine iznosilo je 3,4% dok je na kraju decembra 2020. godine iznosio 3,7%⁸¹. Ispravke vrednosti NPL kredita pokrivaju 57,9%⁸² bruto NPL kredita na kraju novembra 2021. godine.

I tokom posmatrane 2021. godine i problema očuvanja radnih mesta, otplate kredita i drugih poteškoća devizna štednja stanovništva je imala tendenciju stabilnog rasta. Na kraju decembra 2021. godine ukupna devizna štednja stanovništva dostiže iznos od EUR 12,3 milijarde⁸³, što predstavlja povećanje u odnosu na kraj 2020. godine za 11,3%. Ukupna štednja stanovništva, u istom periodu, dostiže iznos od EUR 13,2⁸⁴ milijardi što predstavlja rast od 11,3% u odnosu na kraj 2020. godine.

Prosečna vrednost pokazatelja *adekvatnosti kapitala* bankarskog sektora, na dan 30. septembra 2021. godine iznosi 21,7%⁸⁵. U odnosu na propisani minimalni pokazatelj od 8,0%, postignuta vrednost od

76 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, novembar 2021., stanje na kraju septembra 2021.

77 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, novembar 2021.

78 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, decembar 2020.

79 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, decembar 2020.

80 NBS, Pregled aukcijske trgovine hov kojima NBS obavlja operacije na otvorenom tržištu za 2021.

81 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2022.

82 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2022.

83 NBS, tabela 1.1.20.-Štednja stanovništva kod banaka, 26.1.2022.

84 NBS, tabela 1.1.20.-Štednja stanovništva kod banaka, 23.12.2021.

85 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, decembar 2021.

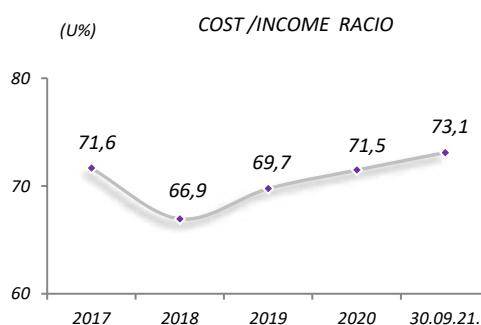
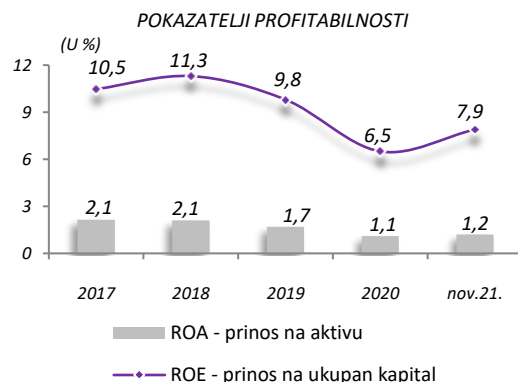
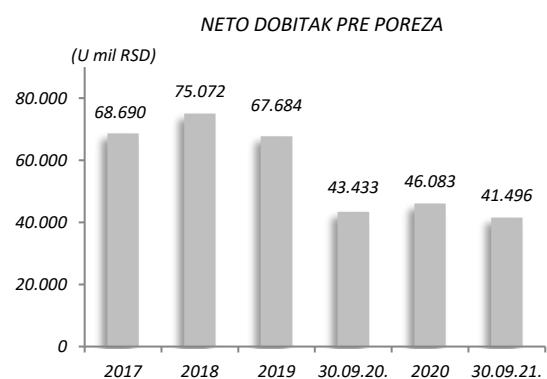
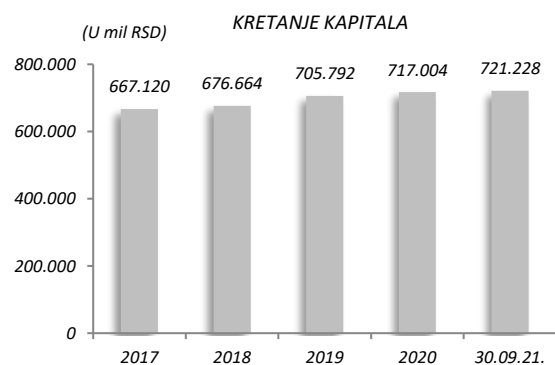

21,7% govori o adekvatnoj kapitalizovanosti bankarskog sektora. Na kraju septembra 2021. godine, akcijski kapital bankarskog sektora iznosi RSD 383,5 milijardi.

Na kraju decembra 2021. godine, kreditno zaduženje poslovnih banaka prema inostranstvu (dugoročni i kratkoročni krediti), iznosilo je RSD 312,7 milijardi i povećano je 9,9% u odnosu na isti period 2020. godine⁸⁶.

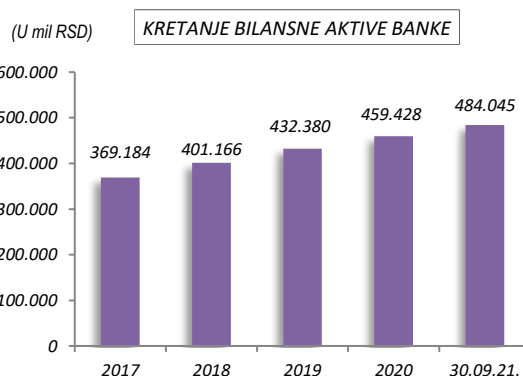
Tokom prva tri kvartala 2021. godine bankarski sektor je zabeležio međugodišnji pad profitabilnosti. Na kraju trećeg kvartala 2021. godine ostvaren je pozitivan neto finansijski rezultat, pre oporezivanja, u iznosu od RSD 41,5 milijardi. U posmatranom periodu 20 banaka su poslovale pozitivno sa ukupnim dobitkom RSD 42,2 milijarde, dok su 4 banke poslovale sa ukupnim gubitkom od RSD 0,7 milijardi.

Cost/Income ratio ima trend rasta, nakon smanjenja u toku 2018. godine, i iznosi 73,1% (na dan 30.09.2021. godine).

3.2. Finansijski položaj Banke u odnosu na sektor

Sa iznosom bilansne aktive od RSD 484.044,6 miliona, Banka je na dan 30.09.2021. godine zauzimala 9,8% bankarskog sektora odnosno bila je četvrto rangirana. Prema dostupnim podacima na internet prezentaciji NBS, učešće Banke u bankarskom sektoru na kraju 2020. godine bilo je 10,0%.

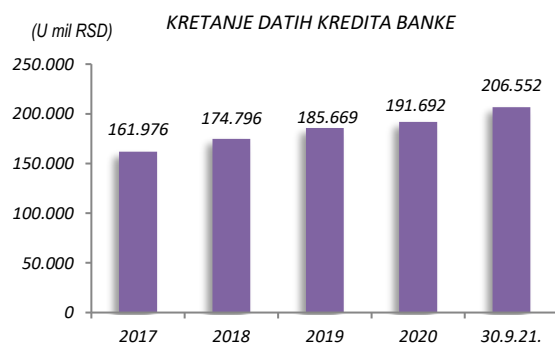

⁸⁶ NBS, Obaveze banaka prema inostranstvu, tabela 2.5., 26.1.2022

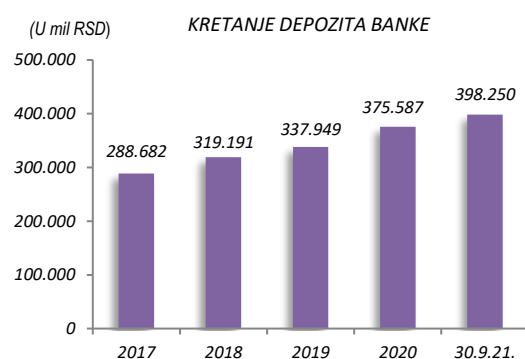

Dati krediti i potraživanja Banke na dan 30.09.2021. godine iznose RSD 244.246,5 miliona što predstavlja 7,7% tržišnog učešća Banke. Na kraju 2020. godine Banka je imala 7,2% učešća u bankarskom sektoru sa iznosom od RSD 207.438,2 miliona datih kredita i potraživanja.

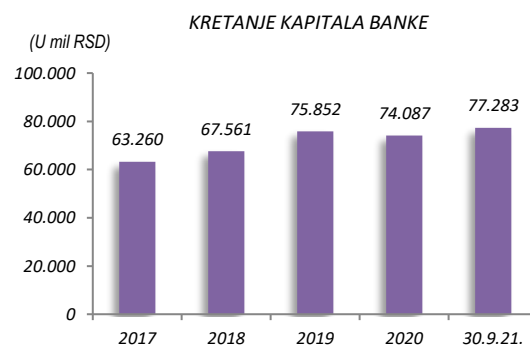
Napomena: zbog uporedivosti sa prethodnim godinama grafikon prikazuje date kredite Banke bez ostalih plasmana i potraživanja

Učešće depozita i ostalih obaveza Banke u ukupnim depozitima bankarskog sektora iznosilo je 9,9% na dan 30.09.2021. (RSD 400.219,9 miliona), a na kraju 2020. godine iznosilo je 10,0% (RSD 377.688,7 miliona).

Napomena: Zbog uporedivosti sa prethodnim godinama grafikon prikazuje depozite Banke bez ostalih obaveza i kreditnih linija

Posmatrajući poziciju ukupan kapital Banka je na dan 30.09.2021. godine zauzimala 10,7% bankarskog tržišta (RSD 77.282,9 miliona), a na kraju 2020. godine imala je učešće od 10,3% bankarskog sektora (RSD 74.086,9 miliona).

4. OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI, ORGANIZACIONA STRUKTURA I OGRANCI BANKE

4.1. Opis poslovnih aktivnosti

Komercijalna banka a.d. Beograd, osnovana je 1. decembra 1970. godine, a transformisana u akcionarsko društvo 6. maja 1992. godine. Banka je registrovana kod Trgovinskog suda u Beogradu 10. jula 1991. godine, a zakonski je preregistrovana u Agenciji za privredne registre 14. aprila 2005. godine. Banka je dobila dozvolu za bankarsku delatnost od Narodne banke Jugoslavije 3. jula 1991. godine. Matični broj Banke je 07737068, PIB broj: SR 100001931, Šifra delatnosti: 6419, Broj računa: 908-20501-70

Komercijalna banka je registrovana u Republici Srbiji za obavljanje različitih poslova u skladu sa Zakonom o bankama. U okviru registrovanih delatnosti Komercijalna banka obavlja sledeće poslove:

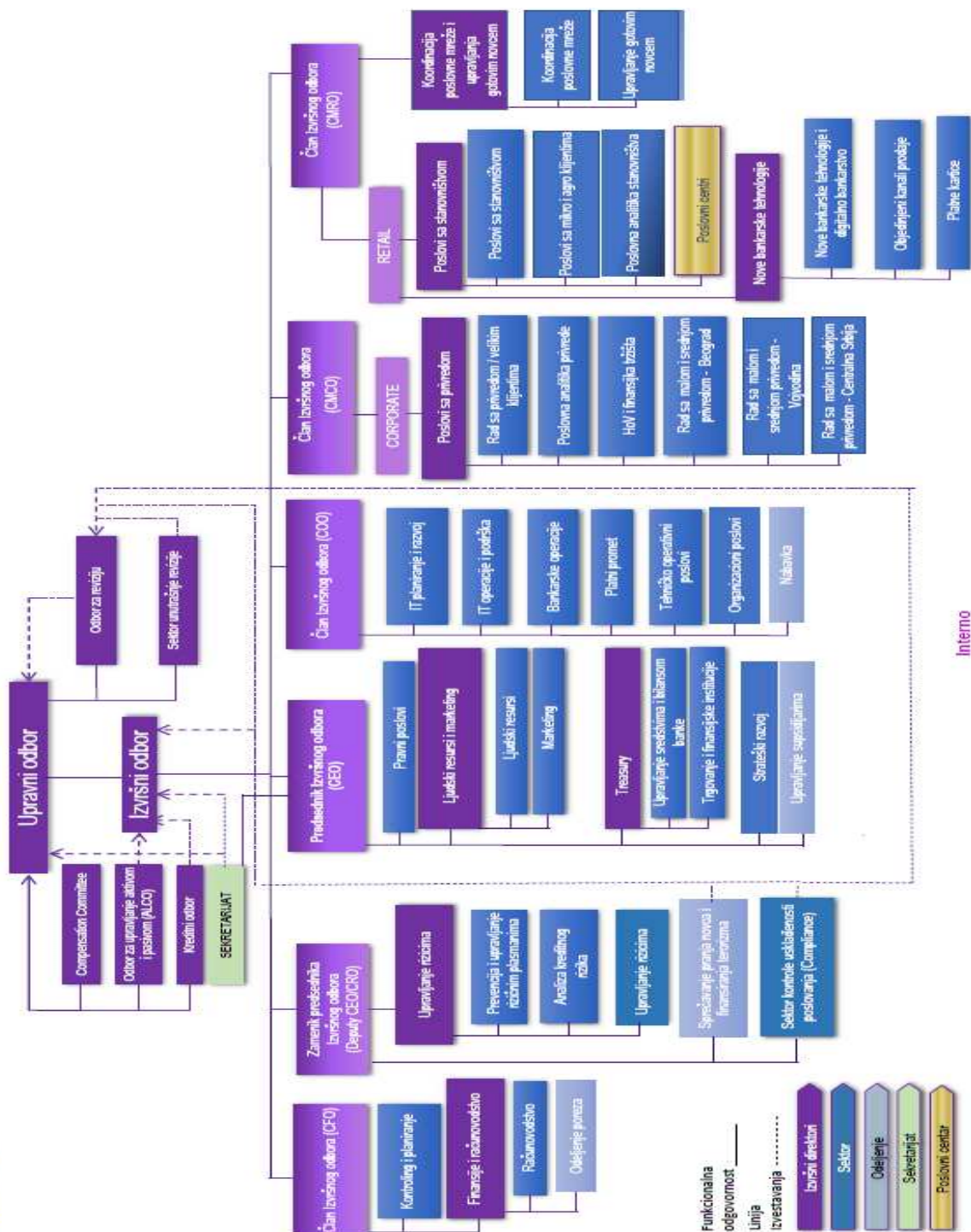
- depozitne poslove (primanje i polaganje depozita);
- kreditne poslove (davanje i uzimanje kredita);
- devizne, devizno-valutne i menjačke poslove;
- poslove platnog prometa;
- izdavanje platnih kartica;
- poslove sa hartijama od vrednosti (izdavanje hartija od vrednosti, poslove kastodi banke i dr.);
- brokersko-dilerske poslove;
- izdavanje garancija, avala i drugih oblika jemstava (garancijski posao);
- kupovinu, prodaju i naplatu potraživanja (faktoring, forfeiting i dr.);
- poslove zastupanja u osiguranju, po prethodnoj saglasnosti Narodne banke Srbije;
- poslove za koje je ovlašćena zakonom.

Banka poslove iz stava 1. tačka 4. obavlja u skladu sa zakonom kojim se uređuju platne usluge počev od 1.10.2015. godine. Komercijalna banka je ovlašćena za obavljanje platnog prometa sa inostranstvom na osnovu Rešenja Narodne banke Srbije od 2.4.2003. godine kojim Rešenjem je zamenjeno Rešenje Narodne banke Jugoslavije od 27.5.1992. godine. Banka je ovlašćena za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva na osnovu Rešenja Narodne banke Srbije od 9.12.2004. godine i Rešenja Komisije za hartije od vrednosti od 14.4.2005. godine. Banka je ovlašćena za obavljanje delatnosti kastodi banke na osnovu Rešenja Narodne banke Srbije od 8.3.2006. godine i Rešenja Komisije za hartije od vrednosti od 1.6.2006. godine. Komercijalna banka je ovlašćena i za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju Rešenjem Narodne banke Srbije od 1.9.2011. godine.

Adresa/Centrala/	Svetog Save 14	Svetogorska 42-44	Trg Politike 1
TELEFON	381-11-30-80-100	381-11-32-40-911	381-11-33-39-001
FAX	381-11-344-23-72	381-11-32-35-121	381-11-33-39-196
S.W.I.F.T. code	KOBBRSBG	KOBBRSBG	KOBBRSBG
REUTERS dealing code	KOMB	KOMB	KOMB
INTERNET	www.kombank.com	www.kombank.com	www.kombank.com
E-mail	posta@kombank.com	posta@kombank.com	posta@kombank.com

4.2. Organizaciona struktura Banke

Napomena: Organizaciona šema Banke na dan 31.12.2021.

4.3. Ogranci Banke

U skladu sa novom organizacijom poslovne mreže, koja je u punoj primeni od marta 2018. godine, Banka svoje poslovne aktivnosti obavlja kroz mrežu Poslovnih centara, jedne filijale i mreže ekspozitura, čiji se broj menja i prilagođava tržišnim potrebama, Sektora za rad sa malom i srednjom privredom (Beograd, Vojvodina i Centralna Srbija), Sektora za rad sa privredom-velikim klijentima. Poslovanje se, u toku i na kraju 2021. godine, obavljalo u Centrali banke u Beogradu, 6 Poslovnih centara (namenjenih za rad sa fizičkim licima) i Filijali Kosovska Mitrovica (za poslovanje na teritoriji Kosova i Metohije), ukupno kroz mrežu od 190 ekspozitura, kao i 3 Sektora za rad sa malom i srednjom privredom (Beograd, Centralna Srbija, Vojvodina, namenjenih za rad sa privrednim klijentima) i Sektoru za rad sa velikim klijentima-Beograd.

Na dan 31.12.2021. godine Komercijalna banka ad Beograd ima kontrolu nad:

1. Društvom za upravljanje UCITS fondom KomBank INVEST a.d.d Beograd, 100%.

U toku 2021. godine Komercijalna banka ad Beograd je izgubila kontrolu nad:

1. Komercijalnom bankom ad Podgorica, Crna Gora usled statusne promene pripajanja NLB Banci ad Podgorica u novembru 2021. godine. Učešće Komercijalne banke ad Beograd u kapitalu NLB Banke ad Podgorica nakon pripajanja iznosi 23,97% čime je stekla status pridruženog društva Banke, i
2. Komercijalnom bankom a.d. Banja Luka, Bosna i Hercegovina prodajom 100% vlasništva u ovoj banci u decembru 2021. godine.

4.4. Regionalni raspored poslovne mreže Banke

	POSLOVNI CENTRI	SEDIŠTE
1.	PC Beograd 1	Trg Politike 1, Beograd
2.	PC Beograd 2	Trg Politike 1, Beograd
3.	PC Kragujevac	Moše Pijade 2, Požarevac
4.	PC Niš	Episkopska 32, Niš
5.	PC Novi Sad	Bulevar oslobođenja 88, Novi Sad
6.	PC Užice	Petra Čelovića 4, Užice
	FILIJALE	SEDIŠTE
1.	Kosovska Mitrovica	Čika Jovina 11, Kosovska Mitrovica
	SEKTORI	SEDIŠTE
1.	Sektor za rad sa privredom-velikim klijentima	Svetogorska 42-44, Beograd
2.	Sektor za rad sa malom i srednjom privredom-Vojvodina	Bulevar oslobođenja 88, Novi Sad
3.	Sektor za rad sa malom i srednjom privredom-Beograd	Svetogorska 42-44, Beograd
4.	Sektor za rad sa malom i srednjom privredom-Centralna Srbija	Svetogorska 42-44, Beograd

U 2021. godini nije bilo izmena organizacije u okviru poslovne funkcije Privrede. Rad sa pravnim licima odvijao se kroz tri Sektora za rad sa malom i srednjom privredom (Vojvodina, Beograd i Centralna Srbija) i Sektorom za rad sa privredom - velikim klijentima.

Usled činjenice da veliki broj klijenata Banke još uvek želi tradicionalnu uslugu, odnosno direktan odnos sa Bankom i zaposlenima u ekspoziturama, zadržana je razgranata poslovna mreža. Poslovanje u segmentu stanovništva, na kraju 2021. godine, Komercijalna banka je obavljala kroz mrežu od 190 ekspozitura grupisanih u 6 Poslovnih centara i Filijalu Kosovska Mitrovica.

Klijentima je bilo dostupno 281 bankomat i oko 13.500 POS terminala, po čemu je Banka jedan od lidera na tržištu. Banka je nastavila sa aktivnostima poboljšanja korisničkog iskustva unapređenjem izgleda ekspozitura, preseljenjem u nove prostorije, prilagođavanjem/optimizacijom radnog vremena i sl.

5. KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

U Republici Srbiji korporativno upravljanje je, na nivou zakonske regulative, regulisano prvenstveno:

- Zakonom o privrednim društvima
- Zakonom o računovodstvu

a za banke i

- Zakonom o bankama.

Pomenuta zakonska regulativa uspostavlja osnovne principe korporativnog upravljanja.

Organi i odbori Banke konstituisani su u skladu sa Zakonom o bankama.

U skladu sa Zakonom o bankama organi Banke su:

- Skupština akcionara;
- Upravni odbor i
- Izvršni odbor.

U skladu sa Zakonom o bankama u Banci su organizovani:

- Odbor za praćenje poslovanja (odbor za reviziju);
- Kreditni odbor i
- Odbor za upravljanje aktivom i pasivom.

Nadležnosti i ovlašćenja svih organa i odbora Banke su zasnovana na odgovarajućim zakonskim propisima i definisana su internim aktima od kojih se posebno izdvajaju:

- Ugovor o osnivanju;
- Statut Banke;
- Poslovnici o radu organa Banke i
- druga interna akta.

5.1. Pravila korporativnog upravljanja

1. Kodeks korporativnog upravljanja Privredne komore Srbije

Banka u svom poslovanju, u skladu sa Odlukom Izvršnog odbora Banke br. 8373 od 09.04.2013. godine, primenjuje Kodeks korporativnog upravljanja Privredne komore Srbije („Sl. glasnik RS“, br. 99/2012), koji je usvojila Skupština Privredne komore Srbije.

Tekst Kodeksa korporativnog upravljanja je objavljen na internet stranici Banke (<https://www.kombank.com/sr/ot-nama/korporativno-upravljanje>).

Pravila korporativnog upravljanja implementirana su kroz interna akta Banke i svi zaposleni u Banci nastoje da u samoj primeni istih ne postoje odstupanja.

Kodeksom korporativnog upravljanja uspostavljeni su principi korporativne prakse prema kojima se, u poslovanju, ponašaju i pridržavaju nosioci korporativnog upravljanja Banke. Cilj Kodeksa je uvođenje dobrih poslovnih običaja u oblasti korporativnog upravljanja, ravnopravan uticaj svih zainteresovanih strana, postojećih i potencijalnih akcionara, zaposlenih, klijenata, organa Banke, države i dr. Konačan cilj je obezbeđenje dugoročnog i održivog razvoja Banke.

U skladu sa „Pravilnikom o listingu Beogradske berze“, Banka svake godine redovno dostavlja i javno objavljuje popunjen "Upitnik o praksi korporativnog upravljanja" i isti se javno objavljuje na internet stranici Beogradske berze na linku: <https://www.belex.rs/trgovanje/vesti/hartija/KMBN>.

2. Relevantne informacije o praksi korporativnog upravljanja koja prevazilazi zahteve nacionalnog prava

Banka kao članica NLB Grupe Slovenija primenjuje Kodeks ponašanja NLB Grupe. Kodeks ponašanja NLB Grupe postavlja standarde i pravila ponašanja koja se odnose na sve zaposlene, kao i za naše saradnike. Kodeks opisuje vrednosti i osnovne principe etičkog poslovnog ponašanja koje članice NLB Grupe očekuju, poštuju i promovišu.

Kodeks ponašanja i na njemu zasnovane vrednosti i uverenja podržavaju dugoročni cilj svih članica Grupe. Članice Grupe nastoje da unaprede kulturu svakodnevnog poslovanja, što je od suštinskog značaja za postizanje dugoročnog poverenja.

Komercijalna banka a.d. Beograd kao članica NLB Grupe nastoji da svaki zaposleni, bez obzira na vrstu posla koji obavlja i lokaciju na kojoj radi, kao i pripadnici svih ciljnih grupa NLB Grupe, živi u skladu sa najvišim standardima integriteta u svemu što radi.

Ključ za postizanje ovih standarda je snažna kultura usaglašenosti koju sprovodi NLB Grupa, uz dužnu pažnju svih zaposlenih u skladu sa svojim politikama, pravilima i drugim internim aktima i u skladu sa relevantnom pravnom regulativom u svim pravnim okruženjima u kojima NLB Grupa posluje.

Menadžment NLB Grupe i svih banaka članica u potpunosti podržava Kodeks i posvećen je njegovom poštovanju, a u cilju izgradnje partnerstva sa klijentima.

5.2. Upravni odbor Banke

Upravni odbor Banke je formiran u skladu sa Zakonom o bankama, Statutom Banke i čini ga najmanje 5 (pet) članova, uključujući i predsednika, od kojih najmanje jedna trećina članova moraju biti lica nezavisna od Banke. Najmanje tri člana Upravnog odbora moraju imati odgovarajuće iskustvo iz oblasti finansija, u skladu sa zakonom. Članove Upravnog odbora Banke imenuje Skupština akcionara Banke na period od četiri godine. Predlog odluke o imenovanju predsednika i članova Upravnog odbora Banke utvrđuje Upravni odbor Banke, na predlog akcionara.

Članovi Upravnog odbora Banke na dan 31. decembar 2021. godine su:

IME I PREZIME	AKCIONAR / ČLAN NEZAVISAN OD BANKE	FUNKCIJA	DATUM IZBORA	TRAJANJE MANDATA
Archibald Kremser	NLB dd Slovenija	Predsednik	30.12.2020.	4 godine od datuma izbora
Blaž Brodnjak	NLB dd Slovenija	Član	30.12.2020.	4 godine od datuma izbora
Uršula Kovačič Košak	NLB dd Slovenija	Član	30.12.2020.	4 godine od datuma izbora
Igor Zalar	NLB dd Slovenija	Član	30.12.2020.	4 godine od datuma izbora
Marko Jerič	NLB dd Slovenija	Član	30.12.2020.	4 godine od datuma izbora
Vesna Vodopivec	NLB dd Slovenija	Član	30.12.2020.	4 godine od datuma izbora
Nenad Filipović	Član nezavisan od Banke	Član	30.12.2020.	4 godine od datuma izbora
Prof. Dragan Đuričin	Član nezavisan od Banke	Član	30.12.2020.	4 godine od datuma izbora
Veljko Kuštrov	Član nezavisan od Banke	Član	26.11.2021.	4 godine od datuma izbora

Članstvo u Upravnom odboru prestaje istekom mandata ili razrešenjem.

Nadležnosti Upravnog odbora Banke definisane su članom 73. Zakona o bankama i članom 27. Statuta Banke. Upravni odbor može pojedine nadležnosti, utvrđene članom 27. Statuta, osim nadležnosti koje su zakonom utvrđene kao neprenosive, preneti u nadležnost Izvršnog odbora ili drugog organa Banke.

Upravni odbor Banke odgovoran je za tačnost svih izveštaja o poslovanju, finansijskom stanju i rezultatima poslovanja Banke upućenih akcionarima Banke, javnosti i Narodnoj banci Srbije.

Sednice Upravnog odbora saziva predsednik Upravnog odbora. Sednice Upravnog odbora održavaju se na način utvrđen zakonom i Poslovníkom o radu Upravnog odbora. Sednice Upravnog odbora se mogu održavati i korišćenjem konferencijske veze ili korišćenjem veze druge audio ili vizuelne komunikacijske opreme, tako da sva lica koja učestvuju na sastanku mogu da čuju i razgovaraju jedni sa drugima, u kom slučaju će se smatrati kao da su prisutna na sednici.

Kvorum za rad i odlučivanje Upravnog odbora Banke postoji ako sednici prisustvuje većina od ukupnog broja članova Upravnog odbora Banke. Predsednik i svaki član imaju pravo na po jedan glas. Upravni odbor donosi odluke većinom glasova od ukupnog broja glasova u Upravnom odboru.

5.3. Izvršni odbor Banke

Izvršni odbor čine najmanje tri člana od kojih je jedan predsednik Izvršnog odbora, a drugi zamenik predsednika Izvršnog odbora. Predsednik Izvršnog odbora zastupa i predstavlja Banku. Predsednik Izvršnog odbora rukovodi radom Izvršnog odbora i odgovoran je za izvršavanje odluka iz nadležnosti Izvršnog odbora.

Zamenik predsednika Izvršnog odbora zamenjuje predsednika u slučaju njegove odsutnosti i obavlja poslove po nalogu predsednika Izvršnog odbora, a odgovoran je za izvršavanje odluka iz nadležnosti Izvršnog odbora i poslova koji su mu dati u nadležnost.

Mandat članova Izvršnog odbora Banke uključujući i predsednika i zamenika predsednika je četiri godine od dana imenovanja.

Članovi Izvršnog odbora Banke na dan 31. decembar 2021. godine su:

IME I PREZIME	FUNKCIJA	DATUM IZBORA	TRAJANJE MANDATA
Vlastimir Vuković	Predsednik	04.02.2021.	4 godine od datuma izbora
Dejan Janjatović	Zamenik predsednika	04.02.2021.	4 godine od datuma izbora
Dragiša Stanojević	Član	03.06.2016.	4 godine + 1 + 1 od datuma izbora
Dubravka Đedović Negre	Član	01.12.2021.	4 godine od datuma izbora

Nadležnosti Izvršnog odbora definisane su članom 76. Zakona o bankama i članom 31. Statuta Banke. Izvršni odbor Banke organizuje i nadzire svakodnevno poslovanje Banke. Izvršni odbor Banke odgovoran je za primenu i efikasno funkcionisanje sistema unutrašnjih kontrola Banke. Izvršni odbor može pojedine nadležnosti iz člana 31., osim nadležnosti koje su zakonom utvrđene kao neprenosive, preneti u nadležnost drugog organa Banke ili zaposlenog u Banci.

Način rada Izvršnog odbora Banke bliže je određen Poslovníkom o radu Izvršnog odbora.

Kvorum za rad i odlučivanje Izvršnog odbora postoji ako sednici prisustvuje većina od ukupnog broja članova Izvršnog odbora. Izvršni odbor donosi odluke većinom glasova ukupnog broja članova.

5.4. Odbor za praćenje poslovanja (Odbor za reviziju)

Odbor za praćenje poslovanja Banke čine najmanje tri člana, od kojih su najmanje dva članovi Upravnog odbora Banke koji imaju odgovarajuće iskustvo iz oblasti finansija. Najmanje jedan član Odbora za praćenje poslovanja je lice nezavisno od Banke. Članovi Odbora za praćenje poslovanja se biraju na period od četiri godine. Odlukom Upravnog odbora član Odbora za praćenje poslovanja Banke se može razrešiti pre isteka vremena na koje je izabran.

Članovi Odbora za praćenje poslovanja na dan 31. decembar 2021. godine su:

IME I PREZIME	FUNKCIJA	DATUM IZBORA	TRAJANJE MANDATA
Prof. Dragan Đuričin	Predsednik	05.01.2021.	4 godine od datuma izbora
Marko Jerič	Član	15.03.2021.	4 godine od datuma izbora
Igor Zalar	Član	15.01.2021.	4 godine od datuma izbora
Polona Kurtevski	Član	15.03.2021.	4 godine od datuma izbora
Barbara Deželak	Član	15.03.2021.	4 godine od datuma izbora

Dužnosti Odbora za praćenje poslovanja definisane su članom 80. Zakona o bankama i članom 34. Statuta Banke. Odbor za praćenje poslovanja Banke je dužan da Upravnom odboru Banke predloži otklanjanje uočenih nepravilnosti i zakazivanje sednice Skupštine kada oceni da Banka posluje suprotno zakonu, drugom propisu, Statutu ili drugom aktu Banke ili to zaključi na osnovu izveštaja o reviziji, odnosno kada uoči druge nepravilnosti koje mogu imati teže posledice na poslovanje Banke.

Kvorum za rad i odlučivanje Odbora za praćenje poslovanja postoji ako sednici prisustvuje većina od ukupnog broja članova Odbora za praćenje poslovanja. Odbor za praćenje poslovanja donosi odluke većinom glasova ukupnog broja članova.

Sednice Odbora za praćenje poslovanja održavaju se na način utvrđen zakonom i Poslovníkom o radu Odbora za praćenje poslovanja Banke.

Banka pri izboru članova organa upravljanja primenjuje postojeću zakonsku regulativu koja reguliše ovu oblast prvenstveno Zakon o bankama. U skladu sa Zakonom pri izboru članova organa upravljanja, u situaciji gde je to predviđeno, Banka pribavlja prethodnu saglasnost Narodne banke Srbije na predložena imenovanja za članstvo u organima upravljanja.

5.5. Opis promena u poslovnim politikama društva

U toku 2021. godine Banka nije vršila promene u dokumentu Poslovna politika, a koja je zasnovana na:

- položaju Banke na finansijskom tržištu i stečenom poverenju klijenata u Banku;
- projekcijama osnovnih parametara makroekonomske politike i
- razvojnim ciljevima Banke.

Poslovnim politikom utvrđena su osnovna načela poslovanja i definišu se poslovi koje Banka obavlja u cilju ispunjenja poslovnih rezultata i prioriteta definisanih važećom Strategijom i biznis planom Banke.

Poslovna politika Banke je usaglašena i sa Strategijom upravljanja rizicima i Strategijom upravljanja kapitalom, kao i sa politikama upravljanja pojedinačnim rizicima.

Banka posluje samostalno, po tržišnim principima, uz primenu načela likvidnosti, profitabilnosti i sigurnosti, uz poštovanje zakona, drugih propisa i opštih principa bankarskog poslovanja u ostvarivanju svojih ciljeva na društveno odgovoran način, u skladu sa temeljnim vrednostima i poslovnim etikom.

5.6. Opis osnovnih elemenata sistema internih kontrola i smanjenja rizika u vezi sa postupkom finansijskog izveštavanja

Osnovni elementi sistema internih kontrola i smanjenja rizika u vezi sa postupkom finansijskog izveštavanja uspostavljeni su kroz:

- rad odbora osnovanih u skladu sa Zakonom o bankama (Upravni odbor, Izvršni odbor i Odbor za praćenje poslovanja)
- uspostavljene sisteme internih kontrola (funkcija upravljanja rizicima, funkcija usklađenosti poslovanja i funkcija unutrašnje revizije) i
- odgovarajuće strategije, politike i druga akta usvojena na nivou Banke u cilju obezbeđivanja adekvatnog finansijskog izveštavanja.

Odbori Banke u procesu uspostavljanja sistema internih kontrola i smanjenja rizika u vezi sa postupkom finansijskog izveštavanja

U cilju uspostavljanja adekvatnog sistema internih kontrola i smanjenja rizika u vezi sa postupkom finansijskog izveštavanja, u skladu sa Zakonom o bankama i Statutom Komercijalne banke a.d. Beograd:

Upravni odbor Banke, pored ostalog:

- usvaja predlog poslovne politike i strategije Banke i podnosi ih Skupštini Banke na usvajanje;
- usvaja strategiju i politiku za upravljanje rizicima, kao i strategiju upravljanja kapitalom Banke;
- uspostavlja sistem unutrašnjih kontrola u Banci i bankarskoj Grupi i vrši nadzor nad njegovom efikasnošću;
- usvaja program i plan unutrašnje revizije Banke i metodologiju njenog rada;
- razmatra izveštaje spoljne i unutrašnje revizije o rezultatima izvršene revizije, kao i izveštaje o aktivnostima i radu unutrašnje revizije, te odobrava godišnji izveštaj o adekvatnosti upravljanja rizicima i unutrašnjoj kontroli Banke;
- usvaja tromesečne i godišnje izveštaje Izvršnog odbora Banke o poslovanju Banke, uključujući tromesečne izveštaje o upravljanju rizicima i skupštini Banke podnosi usvojeni finansijski izveštaj na konačno usvajanje i
- donosi poslovničke o svom radu i radu Odbora za reviziju, kreditnog odbora, Odbora za upravljanje aktivom i pasivom.

Izvršni odbor Banke, pored ostalog:

- predlaže Upravnom odboru poslovnu politiku i strategiju Banke, kao i strategiju i politiku za upravljanje rizicima i strategiju upravljanja kapitalom Banke;
- sprovodi poslovnu politiku i strategiju Banke donošenjem odgovarajućih poslovnih odluka;
- sprovodi strategije i politike za upravljanje rizicima i strategiju upravljanja kapitalom Banke usvajanjem procedura za upravljanje rizicima, odnosno za identifikovanje, merenje i procenu rizika i obezbeđivanjem njihove primene i izveštava Upravni odbor u vezi s tim aktivnostima;
- analizira sistem upravljanja rizicima i najmanje tromesečno izveštava Upravni odbor Banke o nivou izloženosti rizicima i upravljanju rizicima i
- najmanje jednom u toku poslovnog tromesečja podnosi Upravnom odboru Banke pregled poslovnih aktivnosti, bilans stanja i uspeha Banke.

Odbor za praćenje poslovanja, pored ostalog:

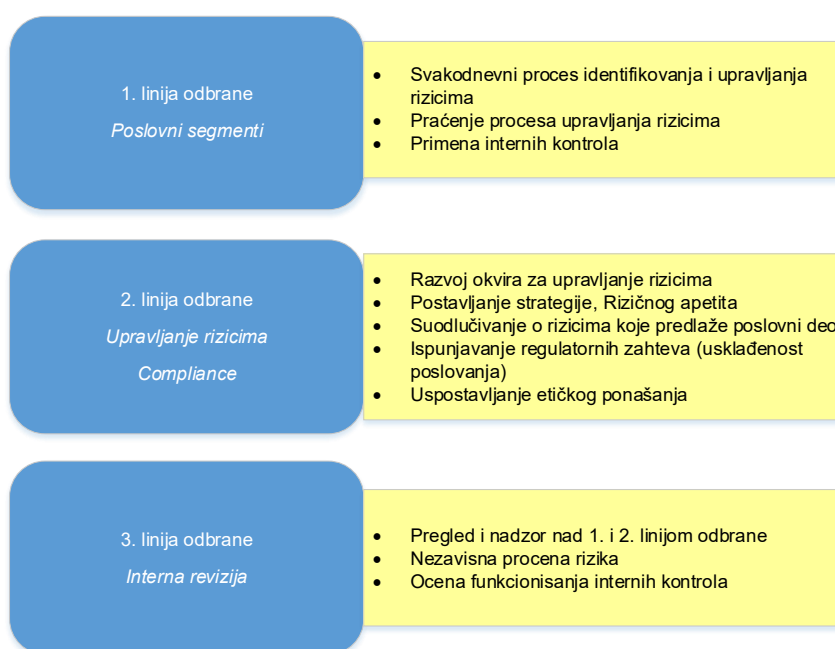
- analizira godišnje izveštaje i druge finansijske izveštaje Banke koji se Upravnom odboru Banke podnose na usvajanje i razmatranje;
- analizira i usvaja predloge strategija i politika Banke u vezi sa upravljanjem rizicima i sistemom unutrašnjih kontrola koje se Upravnom odboru banke podnose na usvajanje;
- analizira i nadzire primenu i adekvatno sprovođenje usvojenih strategija i politika za upravljanje rizicima i sprovođenje sistema unutrašnjih kontrola i
- razmatra, sa spoljnim revizorom Banke, godišnje revizije finansijskih izveštaja Banke.

Sistem internih kontrola

Banka je uspostavila tri linije odbrane koje obuhvataju:

- **Poslovne linije** - čine prvu liniju odbrane, predlažući poslovne odluke u okviru definisanih internih politika i ovlašćenja, i time preuzimaju odgovornost za preuzete rizike.
- **Upravljanje rizicima i usklađenost poslovanja (Compliance)** - obuhvataju drugu liniju odbrane, definišući pravila o rizičnom apetitu / profilu, strategiji za rizike, praćenju i upravljanju rizicima. Pored toga, to uključuje analizu i suodlučivanje o rizicima koje predlaže poslovni deo, a time i preuzimanje odgovornosti za analizu i preuzete rizike. Organizacioni deo nadležan za usklađenost poslovanja (Compliance) se fokusira na sistematsko praćenje zakonskog i regulatornog okruženja. Osim regulatornih usklađivanja, bave se i proverom usklađenosti unutar organizacije. Organizacioni deo nadležan za uspostavljanje sistema za upravljanje rizikom od pranja novca i finansiranje terorizma (AML Odeljenje) se fokusira na identifikovanje i procenu rizika od pranja novca i finansiranje terorizma, definisanje strategije i uspostavljanje sistema za praćenje i upravljanje rizicima, kao i kontrolu njegove efikasnosti.
- **Interna revizija** - Interna revizija predstavlja treću liniju odbrane, gde Interna revizija prati proces donošenja odluka u svim oblastima Banke, razmatra ključne rizike u poslovanju, savetuje menadžment na svim nivoima. Pruža nezavisna i nepristrasna uveravanja u vezi s upravljanjem ključnim rizicima i funkcionisanjem internih kontrola.

U skladu sa Zakonom o bankama⁸⁷ Banka je uspostavila odgovarajući sistem internih kontrola na način koji omogućava kontinuirano praćenje rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju.

Sistem interne kontrole sastoji se, naročito, od:

- Funkcije upravljanja rizicima,
- Funkcije usklađenosti poslovanja i
- Funkcije unutrašnje revizije.

U skladu sa Zakonom o bankama, Banka je organizovala posebnu organizacionu celinu za upravljanje rizicima u cilju identifikacije, merenja i procene rizika kojima je izložena u svom poslovanju odnosno u cilju upravljanja rizicima kojima je izložena. Aktivnosti upravljanja rizicima su funkcionalno i organizaciono odvojene od redovnih poslovnih aktivnosti Banke.

U okviru funkcije upravljanja rizicima u Banci su formirana tri sektora i to: Sektor prevencije i upravljanja rizičnim plasmanima, Sektor analize kreditnog rizika i Sektor upravljanja rizicima.

U sklopu redovnih aktivnosti na nivou ova tri sektora sačinjavaju se odgovarajuće strategije, politike, metodologije, procedure, uputstva i druga dokumenta.

Funkciju usklađenosti poslovanja u Banci obavlja Sektor kontrole usklađenosti poslovanja (Compliance). Rukovodioca Sektora, u skladu sa Zakonom o bankama, postavlja i razrešava Upravni odbor Banke.

⁸⁷ Zakon o bankama, Odeljak 2, članovi od 82. do 87.

Funkcija usklađenosti poslovanja vrši identifikaciju i praćenje rizika usklađenosti poslovanja i upravlja tim rizikom koji posebno obuhvata rizik od sankcija regulatornog tela i finansijskih gubitaka, kao i reputacioni rizik.

Rizik usklađenosti poslovanja nastaje kao posledica propuštanja usklađivanja poslovanja sa zakonom i drugim propisom, standardima poslovanja, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i sa drugim aktima kojima se uređuje poslovanje banaka.

Rukovodilac Sektora kontrole usklađenosti poslovanja i zaposleni u Sektoru su nezavisni u radu i obavljaju isključivo poslove koji su zakonskim i podzakonskim aktima Narodne banke Srbije dodeljeni u nadležnost organizacionog dela za kontrolu usklađenosti poslovanja.

Sektor kontrole usklađenosti poslovanja, u skladu sa zakonskom regulativom, najmanje jednom godišnje identifikuje i procenjuje glavne rizike usklađenosti i predlaže planove upravljanja tim rizicima o čemu sačinjava izveštaj koji se nakon usvajanja od strane Izvršnog odbora Banke dostavlja na usvajanje Upravnom odboru Banke. O utvrđenim propustima koji se odnose na usklađenost poslovanja obaveštava se Izvršni odbor Banke i Odbor za reviziju.

U skladu sa zakonskom regulativom, Sektor za kontrolu usklađenosti poslovanja (Compliance) sačinjava program praćenja usklađenosti poslovanja Banke, kao i značajan broj opštih akata (politike, metodologije, pravilnike i pravila) i drugih dokumenata u cilju obezbeđenja usklađenosti poslovanja Banke sa zakonskim i podzakonskim aktima.

Funkciju unutrašnje revizije u Banci obavlja Sektor unutrašnje revizije koji je formiran u skladu sa Zakonom o bankama sa ciljem da Upravnom odboru Banke pruži nezavisno i objektivno mišljenje o pitanjima koja su predmet revizije, obavlja savetodavnu aktivnost usmerenu na unapređenje postojećeg sistema unutrašnjih kontrola i poslovanja Banke i da Upravnom odboru Banke pruži pomoć u ostvarivanju njegovih ciljeva.

Sektor unutrašnje revizije je nezavisan u svom radu što mu omogućava Zakon o bankama, odnosno uspostavljena organizaciona struktura u Banci, tako da Sektor unutrašnje revizije za svoj rad odgovara direktno Upravnom odboru Banke. U skladu sa Zakonom o bankama, direktora Sektora unutrašnje revizije na dužnost bira odnosno sa iste razrešava Upravni odbor Banke. Direktor Sektora unutrašnje revizije ima pravo da se direktno obrati Upravnom odboru Banke kada god je to potrebno.

Rukovodilac Sektora unutrašnje revizije izrađuje program unutrašnje revizije i utvrđuje metodologiju njenog rada, a o svom radu podnosi izveštaje Odboru za praćenje poslovanja i Upravnom odboru Banke.

Sektor unutrašnje revizije sprovodi redovne i periodične kontrole rada i postupanja organizacionih oblika Banke u skladu sa definisanim planovima revizije. Zaposleni Sektora unutrašnje revizije imaju pravo uvida u sve dokumente Banke i njenih podređenih društava, i pravo da bez ograničenja vrše nadzor nad poslovanjem.

Smanjenje rizika u vezi sa postupkom finansijskog izveštavanja – Računovodstvene politike Banke

U skladu sa članom 50. Zakonom o bankama, Banka vodi poslovne knjige i računovodstvenu evidenciju i priprema godišnje finansijske izveštaje, koji istinito i objektivno odražavaju njeno poslovanje i finansijsko stanje. Sadržaj i oblik finansijskih izveštaja utvrđeni su Zakonom o računovodstvu, Zakonom o bankama i drugim propisima Narodne banke Srbije. Prilikom sastavljanja godišnjih finansijskih izveštaja banke su dužne da primenjuju međunarodne standarde finansijskog izveštavanja, od dana koji je nadležno međunarodno telo odredilo kao dan njihove primene.

Računovodstvenim politikama Banke uređuju se: osnovni principi, okviri i postupci za način vođenja poslovnih knjiga, način vrednovanja i priznavanja svih oblika imovine i obaveza, prihoda i rashoda, kao i sastavljanje finansijskih izveštaja u skladu sa zahtevima MRS (Međunarodni računovodstveni standardi), MSFI (Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja) i tumačenjima ovlašćenih regulatornih tela, kao i odgovornosti.

Računovodstvene politike predstavljaju posebne principe, osnove, konvencije, pravila i praksu usvojenu od strane Banke za vrednovanje bilansnih pozicija, sastavljanje, prezentaciju i obelodanjivanje finansijskih izveštaja. Usvojene računovodstvene politike odnose se na priznavanje, prestanak priznavanja, merenje i procenjivanje sredstava, obaveza, prihoda i rashoda Banke.

U izboru računovodstvenih politika primenjuju se načela: razumljivost, relevantnost, pouzdanost, suština iznad forme, materijalni značaj, neutralnost, opreznost, sveobuhvatnost, doslednost, uporedivost, blagovremenost, ravnoteža između koristi i troškova i drugi kriterijumi na koje upućuje Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje.

Računovodstvene politike su zasnovane na:

- konceptualnom okviru za finansijsko izveštavanje,
- pojedinačnim Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS),
- Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI),
- važećim tumačenjima Međunarodnih standarda za finansijsko izveštavanje i
- drugoj profesionalnoj regulativi.

Računovodstvene politike se određuju u skladu sa osnovnim tretmanom koji zahtevaju MRS/MSFI, a u određenim slučajevima, kada se to pokaže kao prikladno, u skladu sa dozvoljenim alternativnim tretmanom.

Izvršni odbor Banke i ovlašćeni rukovodioci odgovorni su za:

- pravilnu primenu propisa kod donošenja odluka iz oblasti materijalno – finansijskog poslovanja i
- zakonsku ispravnost finansijskih izveštaja.

Rukovodioci koji po funkciji organizuju i koordiniraju rad na računovodstveno knjigovodstvenim poslovima Banke i delova Banke, odgovorni su za:

- izradu finansijskih izveštaja,
- blagovremeno davanje uputstava i određivanje rokova o dostavljanju podataka i dokumenata za izradu finansijskih izveštaja,
- pravovremeno upoznavanje nadležnih organa na kršenje i nepoštovanje materijalno finansijskih propisa i odluka organa upravljanja,
- pravilnu primenu propisa i profesionalne regulative u vođenju poslovnih knjiga i
- blagovremeno davanje potrebnih pregleda (internih i eksternih) kao podataka za izradu izveštaja.

Rukovodioci Banke zaduženi za organizaciju i koordinaciju na poslovima kontrolinga i planiranja, kao i zaposleni koji neposredno obavljaju te poslove, odgovorni su za izradu internih i eksternih izveštaja o poslovanju Banke i Bankarske grupe.

Smanjenje rizika u vezi sa postupkom finansijskog izveštavanja – upravljanje operativnim rizikom

Pod „upravljanjem operativnim rizicima“ podrazumevamo identifikovanje, merenje odnosno ocenjivanje, savlađivanje i praćenje rizika, uključujući izveštavanje o operativnim rizicima kojima je Banka izložena ili kojima bi mogla biti izložena.

Politika upravljanje operativnim rizicima uređuje način organizovanja procesa upravljanja operativnim rizicima sa podelom odgovornosti zaposlenih, način procene rizičnog profila, uspostavljanje sistema limita za operativni rizik i postupanje u slučaju prekoračenja definisanih limita, način praćenja i kontrole operativnog rizika, principe funkcionisanja sistema internih kontrola, procenu internih kapitalnih zahteva za operativni rizik, okvir i učestalost stres testiranja i postupanje u slučajevima nepovoljnih rezultata stres testova u Komercijalnoj banci a.d. Beograd.

Metodologija upravljanja operativnim rizicima predstavlja proces pomoću koga se procenjuje izloženost Banke operativnim rizicima. Cilj je izrada profila rizika Banke koji će rezultirati promenama u kulturi i upravljačkim merama. Dokument definiše metodologiju za izračunavanje tolerancije prema operativnim rizicima, izračunavanje profila operativnih rizika i aktivnosti u oblasti identifikacije, ocenjivanja, savladavanja operativnih rizika i izveštavanja, kao i način obračuna kapitalnog zahteva za operativni rizik. Metodologija Upravljanje operativnim rizicima primenjuje se na nivou NLB bankarske Grupe kao i na nivou članica Grupe.

Banka kvalitetnu identifikaciju, procenu i upravljanje operativnim rizicima, pored ostalog, obezbeđuje i kroz upotrebu LER aplikacije za unos gubitaka (štetnih događaja) i identifikovanih rizika.

Odgovorna lica u organizacionim oblicima na kraju odabranog vremenskog perioda sačinjavaju Zapisnik o izvršenom merenju operativnog rizika samoprocenjivanjem. Zapisnik sadrži podatke o organizacionim oblicima Banke, procesu koji nosi rizik, vrsti rizika, uzroku događaja operativnog rizika, vrsti događaja, linija poslovanja/grupa poslova, finansijski uticaj na Banku, verovatnoća nastanka događaja, značaj za poslovanje, konačnu ocenu rizika, očekivane posledice slučaja nastanka rizika i druge podatke.

U slučaju identifikovanja značajnih operativnih rizika obaveštava se Odbor za operativne rizike koji ima zadatak da predloži mere, aktivnosti i proceni rokove realizacije mera za upravljanje i kontrolu identifikovanih operativnih rizika. Na osnovu sprovedenih identifikacija i ocena operativnih rizika Sektor upravljanja rizicima jednom godišnje, nakon završetka identifikacije i ocene operativnih rizika priprema Profil operativnih rizika za Banku i dostavlja Odboru za operativne rizike i Sektoru za rizike u NLB d.d. Ljubljana.

Adekvatno uspostavljen i kontrolisan informacioni sistem Banke, kao i kontrola unosa podataka je omogućio nesmetano funkcionisanje Banke u pogledu finansijskog izveštavanja regulatornih institucija.

U Banci nije bilo kašnjenja u finansijskom izveštavanju regulatornih institucija ni finansijskih posledica po poslovni rezultat Banke. U slučaju da se desilo kašnjenje ili propust u finansijskom izveštavanju regulatornih institucija izvestio bi se Odbor za operativne rizike koji bi odlučio o daljem postupanju.

5.7. Informacije o ponudama za preuzimanje

Komercijalna banka a.d. Beograd u toku 2021. godine nije sačinjavala ponude za preuzimanje drugih pravnih lica i po tom osnovu za 2021. godinu nije obveznik primene propisa kojima se uređuje preuzimanje privrednih društava.

U skladu sa navedenim, u toku 2021. godine Komercijalna banka a.d. Beograd kroz proces preuzimanja drugih pravnih lica nije:

- stekla bilo koje direktno ili indirektno učešće u kapitalu drugog pravnog lica;
- postala vlasnik bilo kojih hartija od vrednosti koje bi joj omogućile posebnu kontrolu nad drugim pravnim licima;
- postala vlasnik hartija od vrednosti sa ograničenim glasačkim pravima nad drugim pravnim licem;
- učestvovala u imenovanju i opozivu članova uprave drugog pravnog lica i
- učestvovala u utvrđivanju ovlašćenja uprave drugog pravnog lica.

5.8. Opis politike raznolikosti

U Republici Srbiji politika raznolikosti je, na nivou zakonske regulative, regulisana prvenstveno:

- Zakonom o ravnopravnosti polova (iz decembra 2009. godine) odnosno
- Zakonom o rodnoj ravnopravnosti (iz maja 2021. godine).

Stupanjem na snagu Zakona o rodnoj ravnopravnosti prestao je da važi Zakon o ravnopravnosti polova, uz napomenu da određene odredbe Zakona o rodnoj ravnopravnosti stupaju na snagu tek od 01.01.2024. godine.

Zakonom o ravnopravnosti polova uređuje se stvaranje jednakih mogućnosti ostvarivanja prava i obaveza, preduzimanje posebnih mera za sprečavanje i otklanjanje diskriminacije zasnovane na polu i rodu i postupak pravne zaštite lica izloženih diskriminaciji.

Zakon o ravnopravnosti polova pripada grupi antidiskriminatornih zakona kojim je:

- bliže razrađeno Ustavom Republike Srbije zajemčeno pravo na ravnopravnost žena i muškaraca i
- uvedene posebne mere koje treba da obezbede ostvarivanje politike jednakih mogućnosti.

U skladu sa članom 13. Zakona o ravnopravnosti polova Banka na godišnjem nivou, a najkasnije do 31. januara svake godine preduzima sledeće:

- za tekuću godinu, sačinjava Plan mera za otklanjanje ili ublažavanje neravnomerne zastupljenosti polova i
- za prethodnu godinu, usvaja Godišnji izveštaj o sprovođenju plana mera za otklanjanje ili ublažavanje neravnomerne zastupljenosti polova.

Sadržaj Plana mera i sadržaj Godišnjeg izveštaja o sprovođenju plana mera definiše se posebnim aktom ministra nadležnog za poslove ravnopravnosti polova.

Banka je, u skladu sa zakonskim propisima, u obavezi da Plan mera i Godišnji izveštaj o sprovođenju plana mera dostavi ministarstvu nadležnom za poslove ravnopravnosti polova najkasnije do 31. marta tekuće godine.

U skladu sa zakonskom i podzakonskom regulativom Banka prilikom sačinjavanja Plana mera i Godišnjeg izveštaja o sprovođenju plana mera obuhvata sve zaposlene uključujući i članove Izvršnog odbora Banke. U izveštajima koji se dostavljaju nadležnom organu iskazuju se podaci (bez navođenja ličnih podataka o zaposlenima) u vidu broja i strukture zaposlenih, po različitim kriterijumima:

- ukupan broj zaposlenih;
- ukupan broj rukovodećih radnih mesta;
- ukupan broj izvršilačkih radnih mesta;
- broj istovetnih radnih mesta, sa različitom neto zaradom;

- ukupan broj zaposlenih, upućenih na stručno usavršavanje ili obuku za izveštajni period;
- ukupan broj primljenih zaposlenih;
- ukupan broj otpuštenih zaposlenih;
- broj žena na porodiljskom odsustvu;
- broj žena vraćenih na rad nakon porodiljskog odsustva;
- broj radnih mesta, prema opštem aktu Banke, za koja postoji opravdana potreba pravljenja razlika po polu u skladu sa zakonom kojim se uređuje rad.

Podaci iz Plana mera i Godišnjeg izveštaja o sprovođenju mera koriste se kako bi se ostvarili sledeći ciljevi:

- stvorile jednake mogućnosti ostvarivanja prava i obaveza iz radnog odnosa i po osnovu rada, u skladu sa zakonom kojim se uređuje rad;
- podstakla i unapredila ravnomerna zastupljenosti žena i muškaraca u Banci prilikom zapošljavanja i u procesu rada.

U narednom periodu postupanje privrednih subjekata u Republici Srbiji uskladiće se sa odredbama iz Zakona o rodnoj ravnopravnosti (aktivnosti u vezi implementacije Zakona o rodnoj ravnopravnosti, biće započete nakon donošenja podzakonskih akata, od strane nadležnog ministarstva, koji su uslov za preduzimanje aktivnosti).

Banka u toku 2021. godine nije imala usvojen dokument Politika raznolikosti ali se svakako rukovodstvo i menadžment Banke u svom svakodnevnom radu pridržava poštovanja principa raznolikosti polova članova organa upravljanja i zaposlenih, raznolikosti obrazovnih profila zaposlenih, raznolikosti pripadnosti različitim verama, raznolikosti starosne strukture zaposlenih. U narednom periodu, nakon realizacije i završetka procesa spajanja, namera je da se i na nivou Banke usvoji zajednički dokument Politika raznolikosti koji postoji na nivou NLB Grupe.

Rukovodstvo Banke pri izboru članova organa upravljanja i višeg menadžmenta vodi se principom ravnopravnosti polova, raznolikosti obrazovnih profila, raspona znanja, veština i iskustava, godina života.

U skladu sa Zakonom o radu i Kolektivnim ugovorom Komercijalne banke ad Beograd, zabranjen je svaki vid diskriminacije, uznemiravanja, seksualnog uznemiravanja i zlostavljanja zaposlenih na radu i u vezi sa radom.

Banka i Sindikat Banke saraduju na prevenciji i sprečavanju svakog vida ponašanja navedenog u predhodnom stavu. Na kraju 2021. godine Upravni odbor Banke sačinjava 7 muškaraca i 2 žene. Izvršni odbor Banke čini 1 žena i 3 muškarca.

6. BILANS STANJA NA DAN 31.12.2021. GODINE

6.1. Aktiva Banke na dan 31.12.2021. godine

R.B.	OPIS	31.12.2021.	31.12.2020.	INDEXI	% UČEŠĆA NA DAN 31.12.21.
1	2	3	4	5	6
AKTIVA (u 000 RSD)					
1.	Gotovina i sredstva kod centralne banke	82.055.481	80.045.107	102,5	16,8
2.	Založena finansijska sredstva	-	-	-	-
3.	Potraživanja po osnovu derivata	-	-	-	-
4.	Hartije od vrednosti	149.588.755	153.776.323	97,3	30,6
5.	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	29.114.381	18.142.070	160,5	5,9
6.	Kredit i potraživanja od komitenata	209.044.942	189.296.089	110,4	42,7
7.	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-	-	-
8.	Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-	-
9.	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	1.488.063	-	-	0,3
10.	Investicije u zavisna društva	140.000	3.433.697	4,1	-
11.	Nematerijalna imovina	582.101	510.669	114,0	0,1
12.	Nekretnine, postrojenja i oprema	8.755.659	6.045.330	144,8	1,8
13.	Investicione nekretnine	2.610.531	2.393.183	109,1	0,5
14.	Tekuća poreska sredstva	18.911	12.237	154,5	-
15.	Odložena poreska sredstva	509.242	-	-	0,1
16.	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	101.614	130.426	77,9	-
17.	Ostala sredstva	5.430.725	6.216.268	87,4	1,1
UKUPNO AKTIVA (od 1. do 17.)		489.440.405	460.001.399	106,4	100,0

Na kraju 2021. godine bilansna aktiva Banke iznosi RSD 489.440,4 miliona i u odnosu na početak godine povećana je za RSD 29.439,0 miliona odnosno 6,4%.

Tokom 2021. godine, pozicija gotovina i sredstva kod centralne banke beleži povećanje u iznosu od RSD 2.010,4 miliona odnosno 2,5%.

Plasmani u hartije od vrednosti na kraju 2021. godine iznose RSD 149.588,8 miliona dinara. U odnosu na početak godine ulaganja u hartije od vrednosti su smanjena za RSD 4.187,6 miliona ili 2,7%. Na kraju 2021. godine plasmani u hartije od vrednosti čine 30,6% ukupne bilansne aktive Banke, što je manje od iznosa na kraju prethodne godine (33,4%).

Kredit i potraživanja od komitenata iznose RSD 209.044,9 miliona i u odnosu na stanje zabeleženo na dan 31.12.2020. godine povećani su za RSD 19.748,9 miliona. Kredit i potraživanja od komitenata na kraju 2021. godine čine 42,7% bilansne aktive.

Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija iznose RSD 29.114,4 miliona i povećani su za RSD 10.972,3 miliona u toku 2021. godine.

Ukupni kredit i potraživanja od komitenata i banaka na dan 31.12.2021. godine iznose RSD 238.159,3 miliona, što čini 48,7% ukupne bilansne aktive Banke.

Pozicija aktive odložena poreska sredstva na dan 31.12.2021. godine je detaljnije objašnjena u tački 3. i 20.4. Napomena uz finansijske izveštaje za 2021. godinu.

6.2. Pasiva Banke na dan 31.12.2021. godine

R.B.	OPIS	31.12.2021.	31.12.2020.	INDEXI	% UČEŠĆA NA DAN 31.12.21.
1	2	3	4	5	6
PASIVA (u 000 RSD)					
1.	Obaveze po osnovu derivata	-	-	-	-
2.	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	2.134.969	4.989.315	42,8	0,4
3.	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	403.286.418	372.699.401	108,2	82,4
4.	Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-	-
5.	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-	-	-
6.	Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	-	-	-	-
7.	Subordinirane obaveze	-	-	-	-
8.	Rezervisanja	4.233.853	2.529.268	167,4	0,9
9.	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	-
10.	Tekuće poreske obaveze	-	-	-	-
11.	Odložene poreske obaveze	-	147.400	-	-
12.	Ostale obaveze	4.142.443	4.975.476	83,3	0,8
13.	UKUPNO OBAVEZE (od 1. do 12.)	413.797.683	385.340.860	107,4	84,5
KAPITAL					
14.	Akcijski kapital	40.034.550	40.034.550	100,0	8,2
15.	Sopstvene akcije	-	-	-	-
16.	Dobitak	9.573.620	5.893.027	162,5	2,0
17.	Gubitak	-	-	-	-
18.	Rezerve	26.034.552	28.732.962	90,6	5,3
19.	Nerealizovani gubici	-	-	-	-
20.	Učešća bez prava kontrole	-	-	-	-
21.	UKUPNO KAPITAL (od 14. do 20.)	75.642.722	74.660.539	101,3	15,5
22.	UKUPNO PASIVA (13.+21.)	489.440.405	460.001.399	106,4	100,0

Ukupne obaveze Banke na kraju 2021. godine iznose RSD 413.797,7 miliona i čine 84,5% ukupne pasive (na dan 31.12.2020. godine ukupne obaveze su u pasivi učestvovala sa 83,8%). Istovremeno, ukupan kapital Banke iznosi RSD 75.642,7 miliona i učestvuje u ukupnoj pasivi 15,5% (na dan 31.12.2020. godine učešće je iznosilo 16,2%). Ukupne obaveze povećane su u odnosu na kraj prethodne godine za RSD 28.456,8 miliona ili 7,4%, dok je ukupan kapital Banke uvećan za RSD 982,2 miliona odnosno 1,3%.

Ukupni depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama i komitentima, na kraju 2021. godine iznose RSD 405.421,4 miliona, što čini 82,8% ukupne bilansne pasive. Ukupni depoziti i ostale finansijske obaveze su zabeležili povećanje u odnosu na kraj prethodne godine od RSD 27.732,7 miliona ili 7,3%.

Polozicija depoziti i ostale finansijske obaveze prema komitentima je povećana u toku 2021. godine za RSD 30.587,0 miliona odnosno za 8,2%, dok je polozicija depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama smanjena u odnosu na kraj prethodne godine za RSD 2.854,3 miliona odnosno za 57,2%.

Polozicija ostalih obaveza, u toku 2021. godine, je smanjena za RSD 833,0 miliona ili 16,7% najvećim delom zbog smanjenja obaveza u obračunu u stranoj valuti za RSD 499.125,8 miliona.

Polozicija rezervisanja na kraju 2021. godine povećana je za RSD 1.704,6 miliona usled povećanja ostalih rezervisanja i rezervisanja za sudske sporove. Promene na poloziciji rezervisanja detaljnije je objašnjena u tački 34. Napomena uz finansijske izveštaje.

Obaveze po osnovu ino kreditnih linija na kraju 2021. godine iznose RSD 616,0 miliona i u odnosu na početak godine smanjene su za RSD 361,3 miliona.

Promena na poloziciji odloženih poreskih obaveza je detaljnije objašnjena u tačkama 3. i 37. Napomena uz finansijske izveštaje.

6.3. Vanbilansne stavke na dan 31.12.2021. godine

R.B.	OPIS	STANJE NA DAN 31.12..2021.	STANJE NA DAN 31.12.2020.	INDEXI
1	2	3	4	5=(3:4)*100
1	POSLOVI U IME I ZA RAČUN TREĆIH LICA	4.047.859	4.097.143	98,8
2	PREUZETE BUDUĆE OBAVEZE	62.616.255	42.879.760	146,0
3	PRIMLJENA JEMSTVA ZA BUDUĆE OBAVEZE	0	0	-
4	DERIVATI	0	0	-
5	DRUGE VANBILANSNE STAVKE	465.420.201	442.328.167	105,2
	UKUPNO	532.084.315	489.305.070	108,7

Ukupna vanbilansna aktiva Banke, u toku 2021. godine, povećana je za RSD 42.779,2 miliona odnosno 8,7% u odnosu na kraj 2020. godine.

Na dan 31.12.2021. godine preuzete buduće obaveze uključujući date garancije i druga jemstva iznose ukupno RSD 62.616,3 miliona što u odnosu na kraj prethodne godine predstavlja povećanje za RSD 19.736,5 miliona ili za 46,0% pretežno zbog povećanja preuzetih neopozivih obaveza za nepovučene kredite i plasmane.

Poslovi u ime i za račun trećih lica, na kraju 2021.godine iznose RSD 4.047,9 miliona i smanjeni su za RSD 49,3 miliona odnosno 1,2% u odnosu na kraj 2020. godine.

Druge vanbilansne stavke povećane su za RSD 23.092,0 miliona odnosno 5,2% u odnosu na kraj prethodne godine, kao rezultat promena na drugoj vanbilansnoj aktivni.

7. FINANSIJSKI INSTRUMENTI ZNAČAJNI ZA PROCENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA

Na kraju 2021. godine, druge godine pandemije COVID-19, otežanog međunarodnog kretanja i transporta, prekinutih globalnih lanaca snabdevanja, rasta inflacije kako u domaćim tako i međunarodnim okvirima, za adekvatnu procenu finansijskog položaja Banke, od najvećeg značaja su sledeće pozicije:

- na strani aktive:
 - ✓ dati krediti komitentima,
 - ✓ hartije od vrednosti,
 - ✓ gotovina i sredstva kod centralne banke.
- na strani pasive:
 - ✓ depoziti komitenata,
 - ✓ kapital.

7.1. Dati krediti komitentima, hartije od vrednosti, gotovina i sredstva kod centralne banke na dan 31.12.2021. godine

Kreditni komitentima na kraju 2021. godine iznose RSD 216.787,4 miliona i čine 44,3% ukupne bilansne aktive. Krediti komitentima na kraju 2020. godine iznosili su RSD 191.691,9 miliona i činili su 41,7% ukupne aktive Banke. Tokom 2021. godine ukupni krediti komitentima povećani su za RSD 25.095,5 miliona.

Kreditni pravim licima dostigli su iznos od RSD 89.221,9 miliona i povećani su za RSD 10.388,7 miliona u odnosu na kraj 2020. godine. Rast je ostvaren i pored nastojanja NBS da odloži odnosno olakša plaćanje obaveza klijenata prema bankama kroz tri moratorijuma sprovedena tokom 2020. i 2021. godine.

Kreditni bankama i drugim finansijskim organizacijama na kraju 2021. godine dostignili su iznos RSD 9.278,9 miliona i povećani su za RSD 5.006,0 miliona u odnosu na 2020. godinu.

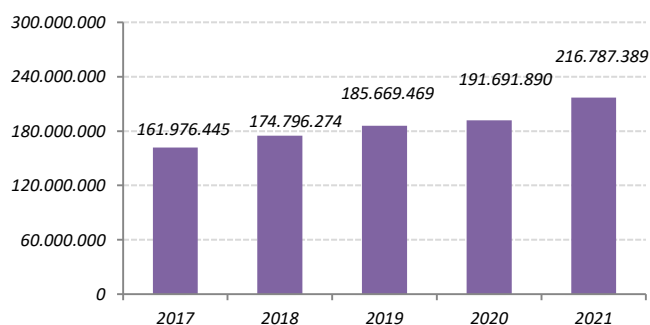
Kreditni stanovništvu dostigli su obim od RSD 118.286,6 miliona i zabeležili su rast od RSD 9.700,7 miliona odnosno 8,9% u toku 2021. godine.

R. B.	OPIS	STANJE NA DAN 31.12.2021.	STANJE NA DAN 31.12.2020.	INDEX
1	2	3	4	5= (3:4)*100
I	DATI KREDITI KOMITENTIMA (1.+2.+3.)	216.787.389	191.691.890	113,1
1.	Privreda	89.221.890	78.833.152	113,2
2.	Stanovništvo	118.286.619	108.585.889	108,9
3.	Banke i finansijske organizacije	9.278.880	4.272.849	217,2

Napomena: Pozicija krediti ne uključuje ostale plasmane i potraživanja

Posebno tokom pandemijske 2020. i 2021. godine, Banka je veliki značaj posvetila politici upravljanja rizicima, s obzirom na činjenicu da krediti i ostali plasmani čine veliki deo ukupne bilansne aktive. Poseban napor menadžmenta Banke je bio na praćenju kreditnog rizika. I tokom 2021. godine kao i prethodnih godina, kreditni portfolio Banke je bio obezbeđen odgovarajućim iznosom ispravki vrednosti i rezervi.

Ukupno dati krediti komitentima
u 000 RSD

Plasmani u hartije od vrednosti, na kraju 2021. godine iznose RSD 149.588,8 miliona, što čini 30,6% ukupne aktive. Na kraju 2020. godine ista pozicija je iznosila RSD 153.776,3 miliona, što predstavlja smanjenje plasmana u hartije od vrednosti za RSD 4.187,6 miliona usled nastojanja menadžmenta da poveća plasmane u kredite. Hartije od vrednosti najvećim delom čine hartije od vrednosti Republike Srbije - državne obveznice u RSD i EUR.

Gotovina i sredstva kod centralne banke dostigli su iznos RSD 82.055,5 miliona na kraju 2021. godine što čini 16,8% aktive Banke. U odnosu na početak godine gotovina i sredstva kod centralne banke povećana su za RSD 2.010,4 miliona odnosno za 2,5%. Najveći deo ove pozicije čine sredstva izdvojena kod Narodne banke Srbije u formi devizne obavezne rezerve (47,6%) i sredstva na žiro računi (30,3%). Najveće razlika u odnosu na 2020. godinu je smanjenje viškova likvidnih sredstava usled povećanja plasmana sredstava u kredite.

Imajući u vidu strukturu aktive može se konstatovati da se aktiva osetljiva na kreditni, kao i druge vrste rizika, održavala na optimalnom nivou uz razumnu politiku preuzimanja rizika. Menadžment Banke je adekvatnom procenom kreditnog rizika na značajno restriktivniji način, obezbedio zaštitu kreditnog portfolija.

7.2. Depoziti komitenata na dan 31.12.2021. godine

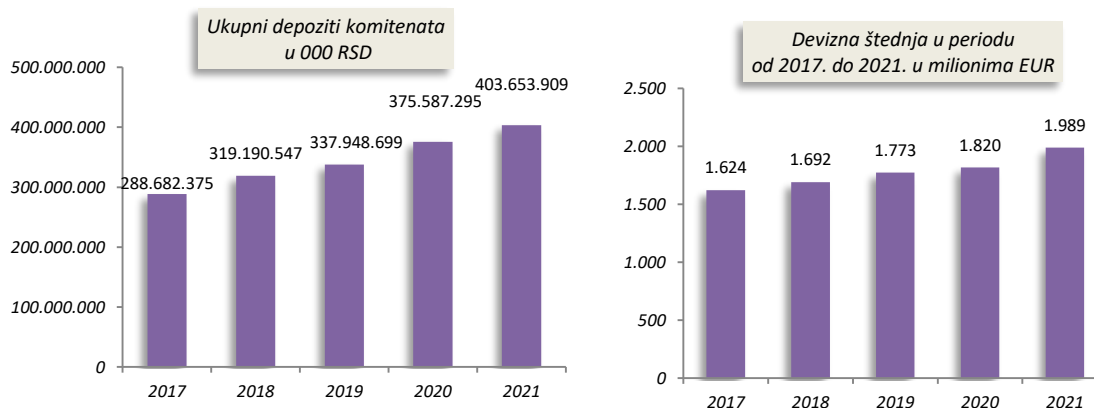
Depoziti komitenata na kraju 2021. godine iznose RSD 403.653,9 miliona što čini 82,5% ukupne bilansne pasive. U odnosu na kraj 2020. godine depoziti komitenata su povećani za RSD 28.066,6 miliona odnosno 7,5%.

Depoziti privrednih klijenata čine 12,1% ukupnih depozita i povećani su za RSD 880,6 miliona u odnosu na početak godine.

R. B.	OPIS	STANJE NA DAN 31.12.2021.	STANJE NA DAN 31.12.2020.	INDEX
1	2	3	4	5= (3:4)*100
II	PRIMLJENI DEPOZITI KOMITENATA (1.+2.+3.)	403.653.909	375.587.295	107,5
1.	Privreda	48.646.021	47.765.467	101,8
2.	Stanovništvo	342.469.159	309.268.562	110,7
3.	Banke i finansijske organizacije	12.538.729	18.553.266	67,6

Napomena: Pozicija depoziti ne uključuje ostale obaveze i sredstva primljena kroz kreditne linije

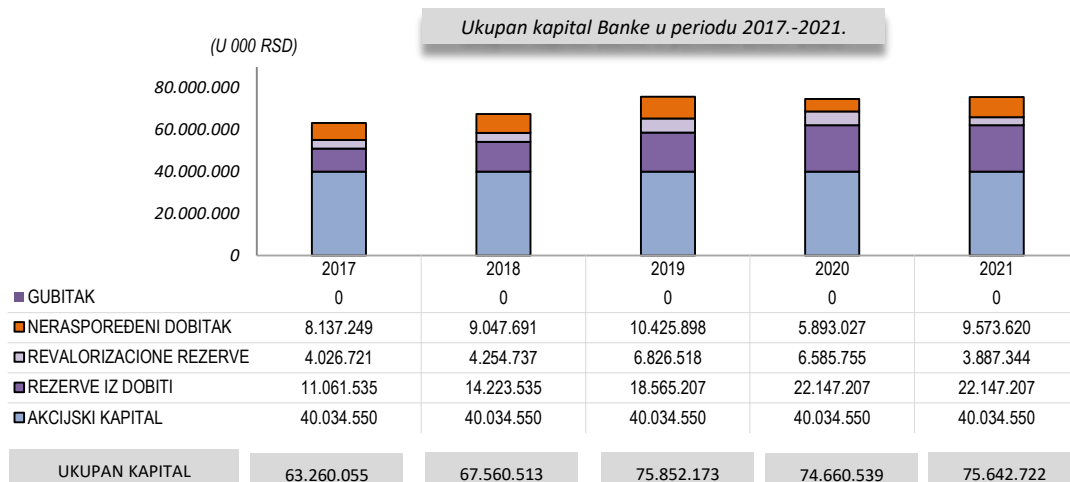
Depoziti banaka i drugih finansijskih organizacija čine 3,1% ukupnih depozita i smanjeni su za RSD 6.014,5 miliona. Depoziti stanovništva, na kraju 2021. godine povećani su za RSD 33.200,6 miliona u odnosu na kraj 2020. godine i čine 84,8% ukupnih depozita Banke. Depozitni potencijal Banke dominantno čine devizni depoziti fizičkih lica.

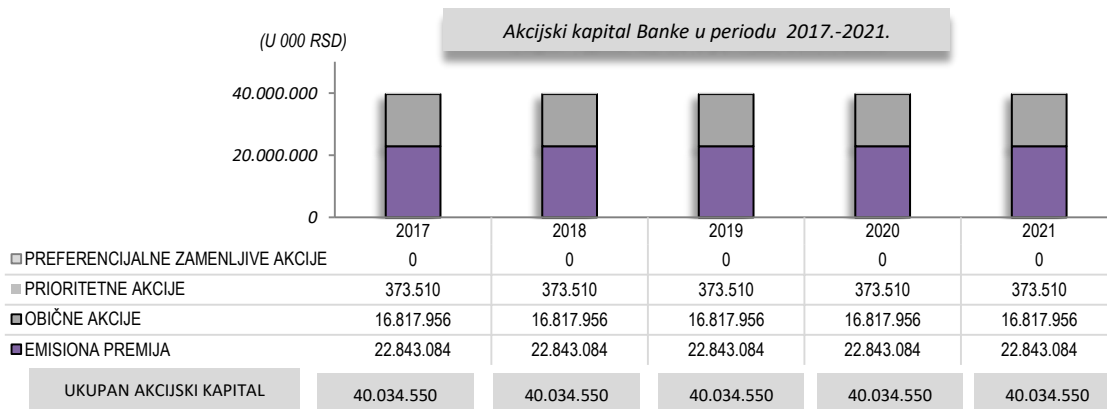
I pored smanjenja pasivnih kamatnih stopa kako bankarskog sektora tako i Banke, devizna štednja stanovništva je očuvana i na kraju 2021. godine iznosi EUR 1.988,7 miliona. U strukturi i dalje dominira veliki broj depozita manjeg pojedinačnog iznosa. Poverenje štediša omogućilo je Banci da po obimu prikupljene devizne štednje, imidžu i prepoznatljivosti zadrži jedno od liderskih mesta u okviru bankarskog sektora Republike Srbije. Uprkos smanjenja kamatnih stopa na štednju stanovništva u odnosu na prethodne godine, devizni depoziti fizičkih lica su zabeležili rast od 9,3% na kraju 2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine.

7.3. Kapital Banke i otkup sopstvenih akcija

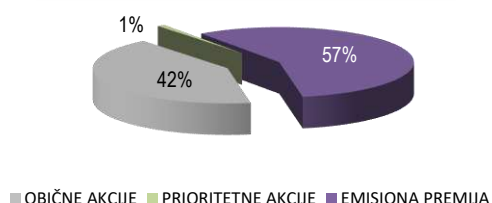
Na kraju 2021. godine, ukupan kapital Banke, iznosi RSD 75.642,7 miliona što čini 15,5% ukupne pasive Banke. Ukupan kapital je povećan za RSD 982,2 miliona odnosno za 1,3% na kraju 2021. godine u odnosu na 2020. godinu. Visina kapitala na kraju 2021. godine pod uticajem je i raspodele dobitka iz 2019. godine. Navedenom raspodelom je deo dobitka iz 2019. godine raspoređen na dividende vlasnicima običnih i preferencijalnih akcija. U periodu od 2011. do 2021. godine ukupan kapital Banke je povećan 70,8% odnosno RSD 31.367,2 miliona. U istom periodu, akcijski kapital je povećan 40,7% odnosno RSD 11.572,0 miliona. Banka je u dužem vremenskom periodu znatan deo ostvarenog dobitka raspoređivala u rezerve za procenjene gubitke u cilju održavanja sigurnosti u poslovanju i adekvatnosti kapitala, odnosno za zaštitu akcionarskog kapitala od eventualnih gubitaka kao i za povećanje kapitala. Banka je od 2017. do 2020. godine, izdvajanjem iz ostvarenog dobitka i po osnovu revalorizacije, povećavala ukupne rezerve. Na kraju 2021. godine rezerve iz dobiti su nepromenjene u odnosu na 2020. godinu dok su revalorizacione rezerve smanjene za RSD 2.698,4 miliona. Ukupne rezerve kapitala Banke su smanjene za RSD 2.698,4 miliona u odnosu na 2020. godinu.

Običnim (redovnim) akcijama Banke se trguje na „Standard listingu“ od 2010. godine, dok se prioritnim akcijama trguje na „Open market“ tržištu Beogradske berze. Tokom 2014. godine izvršena je konverzija preferencijalnih zamjenjivih akcija u obične akcije i od tada nije bilo promena u strukturi akcijskog kapitala. Banka na dan 31. decembar 2021. godine ima 16.817.956 običnih (redovnih) akcija i 373.510 prioritnih (preferencijalnih) akcija pojedinačne nominalne vrednosti RSD 1.000,00.

Struktura akcijskog kapitala na dan 31.12.2021.

Nova Ljubljanska banka d.d. (NLB d.d.) Ljubljana, Slovenija je 30.12.2020. godine završila proces kupovine Komercijalne banke a.d. Beograd. Navedenog dana je izvršeno potpisivanje Ugovora o prenosu akcija Komercijalne banke a.d. Beograd između Republike Srbije i NLB d.d. Ljubljana, Slovenija. Kroz inicijalni proces kupovine NLB d.d. Ljubljana je stekla 83,2306% običnih akcija sa pravom glasa.

Ponudom za preuzimanje preostalih običnih i celokupne emisiju prioritetnih akcija ciljnog društva Komercijalne banke ad Beograd, koja je trajala od 11.03. do 09.04.2021. godine, NLB d.d. Ljubljana je stekla dodatnih 4,76798% običnih akcija sa pravom glasa i 15,32757% prioritetnih akcija. NLB d.d. Ljubljana nakon ponude za preuzimanje akcija ciljnog društva posedovala je 87,99858% redovnih akcija sa pravom glasa i 15,32757% prioritetnih akcija Komercijalne banke ad Beograd. Tokom 2021 godine NLB d.d. je stekla i dodatne obične akcije tako da na dan 31.12.2021. godine raspoloža sa 88,2809% običnih akcija.

Akcionari Banke (sa učešćem preko 5%) na dan 31. decembar 2021. godine su:

AKCIONARI	OBIČNE AKCIJE	% UČEŠĆA	PRIORITETNE AKCIJE	% UČEŠĆA	UKUPNO AKCIJE	% UČEŠĆA U AKCIONARSKOM KAPITALU
NLB d.d. Ljubljana	14.847.047	88,2809	57.250	15,3276	14.904.297	86,6959
OSTALI	1.970.909	11,7190	316.260	84,6724	2.287.169	13,3041
UKUPNO	16.817.956	100,00	373.510	100,00	17.191.466	100,0

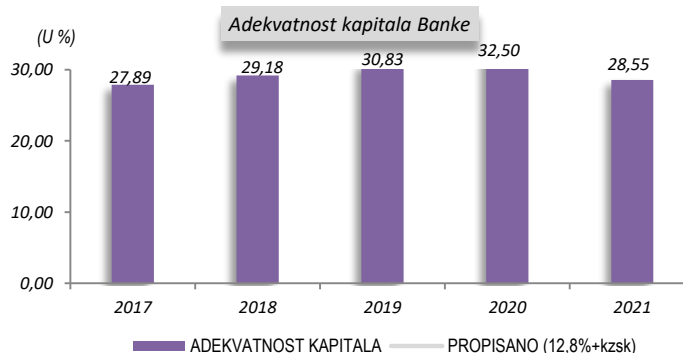
Sopstvene akcije Banke

Banka nema sopstvene akcije na dan 31. decembra 2021. godine, niti ih je posedovala tokom 2021. godine.

U trenutku izrade ovog izveštaja u toku su zakonom propisane aktivnosti na okončanju procesa pripajanja NLB Banke ad Beograd Komercijalnoj banci ad Beograd. Vanredna sednica akcionara Banke održana je 23.12.2021. godine na kojoj je jedna od tačaka bila „Odluka o prihvatanju pripajanja NLB Banke a.d. Beograd Komercijalnoj banci a.d. Beograd. U skladu sa Zakonom o privrednim društvima (Zakon) akcionari nesaglasni sa pomenutom odlukom imali su zakonsko pravo da traže od Banke da im otkupi predmetne akcije pod uslovima i na način utvrđen odredbama člana 475. Zakona. Kao rezultat pomenutog procesa i na osnovu prava nesaglasnih akcionara, očekuje se da će Banka steći određeni broj sopstvenih akcija tokom 2022. godine.

Adekvatnost kapitala

Na kraju 2021. godine pokazatelj adekvatnosti kapitala Banke, pored i dalje značajnih vrednosti rezervisanja, iznosi 28,55%, što pokazuje da je Banka zadržala adekvatnu kapitalizovanost. I tokom 2021. godine, i dalje prisutne pandemije COVID-19, otežanih uslova privređivanja, rada zaposlenih od kuće, Banka je ispunila sve parametre poslovanja propisane Zakonom o bankama, i ispunila sve obaveze, što je pouzdan indikator stabilnog i sigurnog poslovanja.

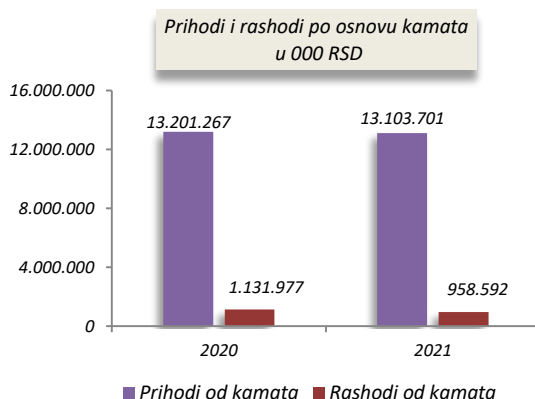

8. BILANS USPEHA ZA PERIOD OD 01.01. DO 31.12.2021. GODINE

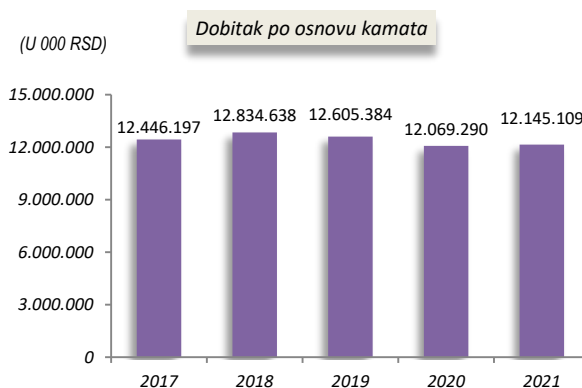
R.B.	OPIS	31.12.2021.	31.12.2020.	INDEXI
1	2	3	4	5
PRIHODI I RASHODI REDOVNOG POSLOVANJA (u 000 RSD)				
1.1.	Prihodi od kamata	13.103.701	13.201.267	99,3
1.2.	Rashodi od kamata	(958.592)	(1.131.977)	84,7
1.	Dobitak po osnovu kamata	12.145.109	12.069.290	100,6
2.1.	Prihodi od naknada i provizija	7.647.524	6.696.915	114,2
2.2.	Rashodi naknada i provizija	(1.910.160)	(1.821.507)	104,9
2.	Dobitak po osnovu naknada i provizija	5.737.364	4.875.408	117,7
3.	Neto dobitak/gubitak (-) po osnovu promene fer vrednosti FI	4.823	95.629	5,0
4.	Neto dobitak /gubitak (-) po osnovu reklasifikacije FI	-	-	-
5.	Neto dobitak /gubitak (-) po osnovu prestanka priznavanja FI koji se vrednuju po fer vrednosti	197.243	157.796	125,0
6.	Neto dobitak /gubitak (-) po osnovu zaštite od rizika	-	-	-
7.	Neto prihod/rashod (-) od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	53.070	4.404	1.205,0
8.	Neto prihod / rashod (-) po osnovu obezvređenja FS koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	15.772	(1.072.032)	-
9.	Neto dobitak/gubitak (-) po osnovu prestanka priznavanja FI koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	-	-	-
10.	Neto dobitak/gubitak (-) po osnovu prestanka priznavanja investicija u pridružena društva i zajedničke poduhvate	563	-	-
11.	Ostali poslovni prihodi	211.190	211.389	99,9
12.	UKUPAN NETO POSLOVNI PRIHOD	18.365.134	16.341.884	112,4
13.	Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	(4.961.166)	(5.819.946)	85,2
14.	Troškovi amortizacije	(912.825)	(938.963)	97,2
15.	Ostali prihodi	587.010	889.752	66,0
16.	Ostali rashodi	(9.614.769)	(6.674.208)	144,1
17.	DOBITAK/GUBITAK (-) PRE OPOREZIVANJA (od 1. do 16.)	3.463.384	3.798.519	91,2
18.	Porez na dobitak	-	-	-
19.	Dobitak po osnovu odloženih poreza	348.040	120.049	289,9
20.	Gubitak po osnovu odloženih poreza	(165.725)	(1.384.134)	12,0
21.	DOBITAK/GUBITAK (-) NAKON OPOREZIVANJA (od 17. do 20.)	3.645.699	2.534.434	143,8
22.	Neto dobitak poslovanja koje se obustavlja	-	-	-
23.	Neto gubitak poslovanja koje se obustavlja	-	-	-
24.	REZULTAT PERIODA DOBITAK/GUBITAK (-) (od 21. do 23.)	3.645.699	2.534.434	143,8

8.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata

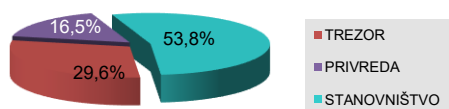

U toku 2021. godine ostvareni dobitak po osnovu kamata iznosi RSD 12.145,1 milion i predstavlja rast od 0,6% u odnosu na isti period 2020. godine. Visina prihoda od kamata pod uticajem je nižih aktivnih kamatnih stopa na tržištu, posebno nižih ostvarenih prihoda od kamata na hartije od vrednosti.

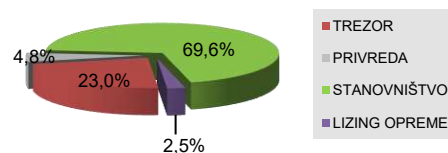

U odnosu na isti period prošle godine, ostvareni prihodi od kamata su manji za RSD 97,6 miliona odnosno za 0,7%, dok su rashodi po osnovu kamata manji za RSD 173,4 miliona odnosno za 15,3%.

Prihodi od kamata u 2021. godini

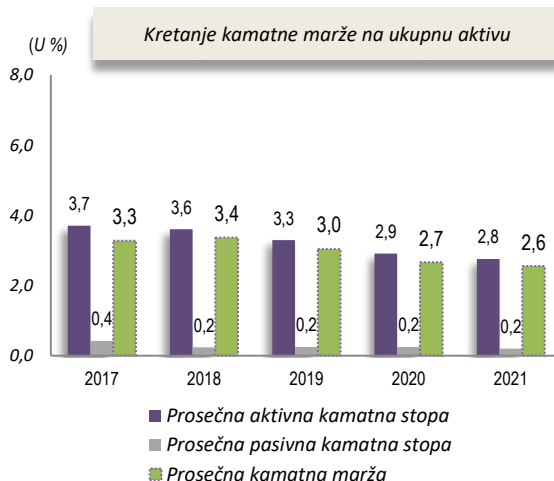

Rashodi od kamata u 2021. godini

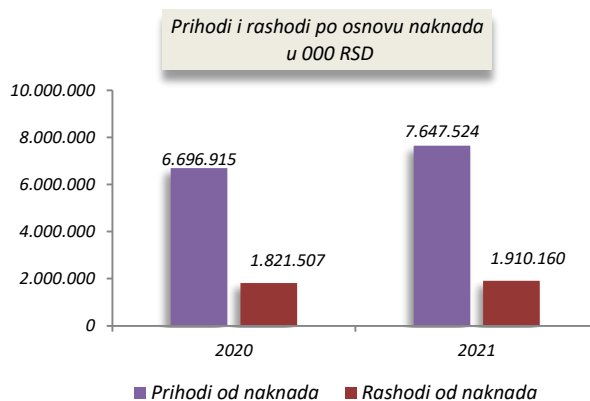
U okviru prihoda od kamata, najveće učešće imaju prihodi od kamata po poslovima sa stanovništvom (RSD 7.052,3 miliona ili 53,8%). U okviru rashoda od kamata takođe, dominiraju rashodi od kamata po poslovima sa stanovništvom (RSD 667,5 miliona ili 69,6%) što je najvećim delom rezultat rashoda od kamata na prikupljenu deviznu štednju stanovništva.

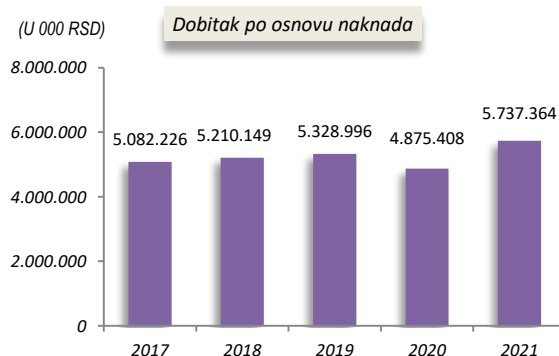
U toku 2021. godine zabeležen je blagi pad prosečne aktivne kamatne stope dok je prosečna pasivna kamatna stopa ostala stabilna i na nivou iz 2020. godine. Ostvarena je kamatna marža na ukupnu aktivu od 2,6%.

8.2. Prihodi i rashodi po osnovu naknada

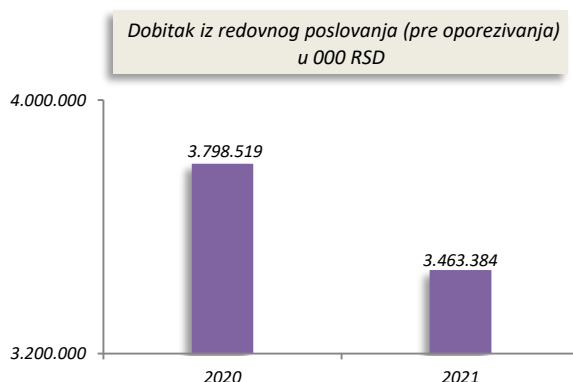

U toku 2021. godine u odnosu isti period prošle godine, realizovani prihodi od naknada i provizija za bankarske usluge veći su za RSD 950,6 miliona odnosno za 14,2%. Istovremeno su i rashodi po naknadama i provizijama veći za RSD 88,7 miliona odnosno za 4,9%.

Dobitak od naknada i provizija, ostvaren u toku 2021. godine iznosi RSD 5.737,4 miliona i beleži povećanje od 17,7% u odnosu na isti period 2020. godine.

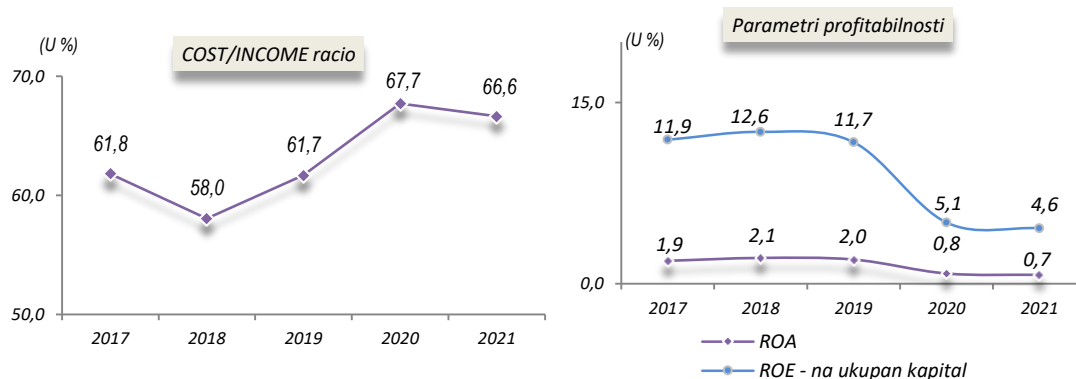

8.3. Ostvareni dobitak iz redovnog poslovanja (pre oporezivanja)

U periodu od 01. januara do 31. decembra 2021. godine ostvaren je dobitak iz poslovanja u iznosu od RSD 3.463,4 miliona, što predstavlja smanjenje u odnosu na isti period prethodne godine.

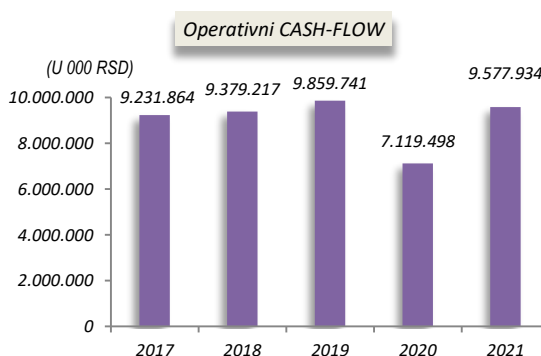
Cost/Income ratio na kraju 2021. godine iznosi 66,6% i u odnosu na 67,7% na kraju 2020. godine, pokazuje tendenciju smanjenja. Visina operativnih rashoda pod uticajem je povećanja troškova proizvodnih usluga i nematerijalnih troškova. Neto prihodi od kamata i naknada u toku 2021. godine zabeležili su povećanje u odnosu na 2020. godinu.

Ostvareni dobitak iz poslovanja obezbedio je Banci, na kraju 2021. godine, prinos na ukupan kapital od 4,59%, odnosno prinos na prosečnu aktivnu od 0,73%. Zbog izmenjenih uslova poslovanja u 2020. i 2021. godini ostvarene su niže vrednosti ROA i ROE od ostvarenih vrednosti u 2019. godini odnosno u vreme pre pandemije.

Operativni cash-flow

Operativni cash-flow, u periodu 01.01.-31.12.2021. godine u odnosu na isti period 2020. godine, povećan je za RSD 2.458,4 miliona odnosno povećan je za 34,5%. I pored činjenice da se poslovanje i u 2021. godini odvijalo u izmenjenim okolnostima, prvenstveno pod uticajem pandemije COVID-19, u toku 2021. godine u odnosu na 2020. godinu zabeležen je rast priliva po osnovu kamata za RSD 2.849,3 miliona odnosno rast od 23,7%. Prilivi od naknada u istom periodu zabeležili su rast od RSD 951,3 miliona odnosno rast od 14,0%. Na strani odliva gotovine iz poslovnih aktivnosti, isplate po osnovu naknada su realizovane u većem obimu za RSD 49,9 miliona u toku 2021. godine. Odlivi po osnovu kamata, u toku 2021. godine, realizovani su u manjem obimu za RSD 41,5 miliona u odnosu na 2020. godinu.

9. RAZVOJ, FINANSIJSKI POLOŽAJ I REZULTATI POSLOVANJA BANKE U 2021. GODINI

9.1. Uvod

Banka je u 2020. godini uspešno okončala proces privatizacije Banke. Nakon što je u februaru 2020. godine potpisan Ugovor između Republike Srbije i Nove Ljubljanske banke d.d. Ljubljana, proces akvizicije Banke je uspešno završen 30.12.2020. godine. U 2021. godini pred menadžment Banke su kao ključni ciljevi postavljeni sigurno, stabilno i profitabilno poslovanje kao i nastavak integracije Banke u poslovanje NLB Grupe. Važan zadatak menadžmenta Banke bio je i upravljanje rizicima u poslovanju, a posebno kreditnom riziku, a u cilju postizanja kvalitetnog kreditnog portfolija u datim uslovima. Politika menadžmenta Banke ka izdavanju dela ostvarenog dobitka u rezerve, u prethodnim godinama, omogućila je sigurnost poslovanja uvećavanjem kapitala i pokazatelja adekvatnosti kapitala Banke što se u uslovima pandemije COVID-19 pokazalo kao ispravna politika.

Ostvareni neto prihodi od kamata u toku 2021. godine su veći u odnosu na 2020. godinu kao i neto prihodi od naknada i provizija. Manji iznos prihoda od kamata je posledica smanjenja prihoda od „trezorskog“ poslovanja odnosno plasmana u hartije od vrednosti, dok je visina rashoda od kamata pod uticajem kretanja depozita koje je Banka prikupila u prethodnom periodu kao i smanjenja pasivnih kamatnih stopa.

Ostvareni neto prihod po osnovu naknada i provizija pod uticajem je većih prihoda od naknada i provizija po osnovu poslova sa stanovništvom.

Na rezultate poslovanja Banke u 2020. i 2021. godini, kao i celog sektora, uticalo je donošenje niza odluka Narodne banke Srbije i Vlade koje su imale za cilj da olakšaju dužnicima izmirenje obaveza prema finansijskim organizacijama

9.2. Poslovanje sa stanovništvom

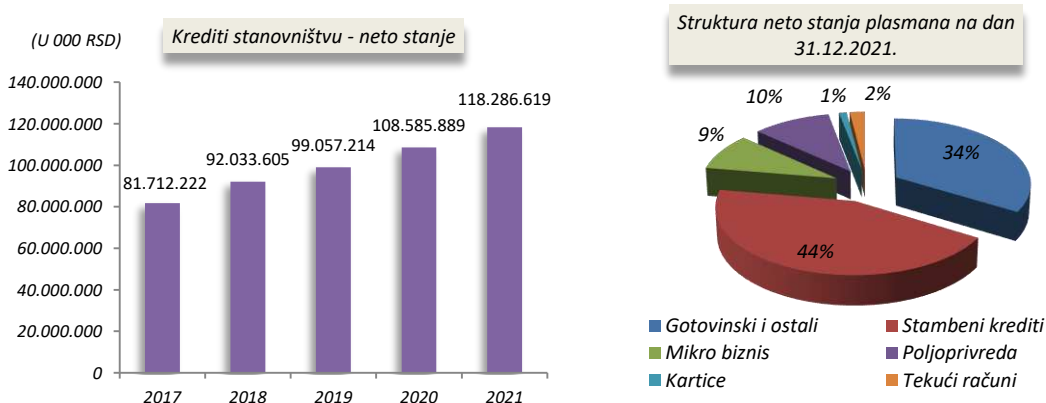
U 2021. godini poslovanje sa stanovništvom nastavilo je sa trendom rasta, i ostvarilo, po većini pokazatelja, značajne rezultate. Najvažniji cilj poslovanja bio je rast kreditiranja u svim segmentima i stvaranje osnove za još veći rast u nastupajućem periodu.

Krediti

Banka je u svim segmentima (fizička lica, poljoprivreda i mikro biznis) izvršila sveobuhvatan redizajn kreditnih proizvoda čime je značajno podigla atraktivnost i konkurentnost svoje ponude. Osim izmene proizvoda, inovirana su tehnološka rešenja što je dovelo do bržeg i lakšeg odobravanja kredita. U segmentu fizičkih lica uvedena je mogućnost udaljenog potpisivanja ugovorne dokumentacije dvofaktorskom autentifikacijom (mail adresa/SMS OTP kod) za gotovinske kredite iznosa do RSD 600.000.

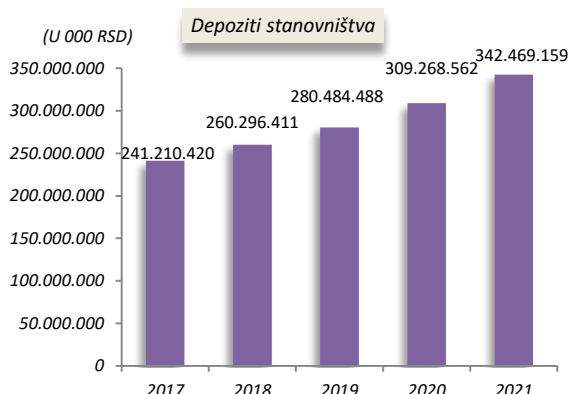
Sve navedeno rezultovalo je realizacijom većom za 31% u odnosu na 2020. godinu. U 2021. godini poslovanje sa stanovništvom ostvarilo je najveću realizaciju kredita u istoriji Banke.

Kao rezultat rasta realizacije, neto stanje plasmana stanovništvu poraslo je za RSD 9.701 miliona u 2021. godini. U strukturi neto stanja na dan 31.12.2021. godine, učešće stambenih kredita iznosi 44%, a učešće ostalih proizvoda je 56%.

Depoziti⁸⁸

Banka je institucija od najvećeg poverenja klijenata, stoga depoziti permanentno rastu. U 2021. godini depoziti su porasli za RSD 33.201 miliona.

Ostali proizvodi

Banka u segmentu Stanovništva ima respektabilnu bazu od ukupno 1,4 miliona klijenata. U najvažnijem segmentu, fizičkim licima sa redovnim primanjima zarade i penzije, Banka ima 420.000 klijenata, što čini kvalitetnu osnovu za dalji dinamičan rast poslovanja. Stalno se povećava broj klijenata koji koriste „Set račun“, kao kvalitetniji proizvod u odnosu na osnovni tekući račun. Od ukupno 353.000 „Set računa“, 45.000 su „Start setovi“ namenjeni najmlađim klijentima, čime Banka dugoročno razvija klijentsku bazu.

U mikro biznis segmentu takođe, se beleži povećanje broja korisnika „Set računa“. Ukupno 20.000 mikro klijenata koristi set račun, a oko 18.000 mikro klijenata redovno koristi elektronske servise Banke.

Blago je povećan broj platnih kartica. Klijenti Banke imaju oko milion kartica, od čega se polovina redovno koristi.

Banka je omogućila korišćenje nove usluge KomBank Pay. Ovaj inovativni digitalni servis, kartice „seli“ u mobilne telefone i omogućava još brža, jednostavnija i sigurnija beskontaktna plaćanja.

Elektronsko bankarstvo fizičkih lica

Banka kroz elektronske kanale na kraju 2021. godine za fizička lica pruža uslugu za više od 265.000 klijenata. Konstantan rast korisnika je nastavljen i u četvrtom kvartalu 2021. godine, gde je „mBank“ kanal imao povećanje korisnika za 33% na godišnjem nivou. Na „eBank“ kanalu rast broja korisnika zaključno sa četvrtim kvartalom 2021. godine je iznosio 12% na godišnjem nivou.

Rast broja korisnika elektronskih kanala posledica je intenzivnih aktivnosti poslovne mreže na animiranju klijenata s obzirom na brojne povoljnosti koje „eBanka“ i „mBanka“ omogućavaju.

Broj transakcija je značajno porastao na „mBank“ kanalu, veći je za 36% u odnosu na 2020. godinu. Na „eBank“ kanalu broj transakcija je približno jednak kao u 2020. godini.

Poslovna mreža

Poslovanje u segmentu stanovništva Banka je obavljala u 190 ekspozitura, po čemu smo jedan od lidera na tržištu. Klijentima je dostupan 281 bankomat i oko 13.500 POS terminala, po čemu smo takođe jedan od predvodnika na tržištu. Imajući u vidu potrebe klijenata, Banka je nastavila sa aktivnostima poboljšanja korisničkog iskustva unapređenjem izgleda ekspozitura, prilagođavanjem radnog vremena i slično.

Profitabilnost

Poslovanje sa stanovništvom u 2021. godini ostvarilo je ukupne neto prihode od kamata i naknada u iznosu od RSD 10.891 miliona, što je za 9,4% više nego u 2020. godini. Posebno ističemo rast prihoda od naknada za RSD 865 miliona, što je za 16,6% više u odnosu na 2020. godinu. Stvoreni su uslovi za ostvarenje još većih neto prihoda u budućnosti.

⁸⁸ Pozicija depoziti ne uključuje ostale obaveze i sredstva primljena kroz kreditne linije

9.3. Nove bankarske tehnologije-digitalno bankarstvo i platne kartice

Tržište – osnovne tendencije

U skladu sa razvojem regulatornog okvira tržište se kreće u pravcu sve veće digitalizacije proizvoda i usluga u oblasti finansija. Pored servisa koji omogućavaju klijentima da komuniciraju sa bankom preko digitalnih kanala, poslednjih par godina brzo se razvijaju servisi koji daju mogućnost klijentima da apliciraju i odmah dobiju osnovne bankarske proizvode. Implementacijom instant plaćanja platni promet u zemlji sada funkcioniše 24x7 što je doprinelo povećanju broja korisnika na elektronskim kanalima, a posebno na mobilnom bankarstvu, sledeća „velika stvar“ je video identifikacija gde će klijenti imati mogućnost da otvore račun ili apliciraju za kredit bez dolaska u banku.

Od kraja 2018. godine, se primenjuje „Zakon o međubankarskoj naknadi i posebnim pravilima poslovanja kod platnih transakcija na osnovu platnih kartica“ shodno kome je propisano smanjenje međubankarske naknade koje je u prelaznom periodu (prvih šest meseci) iznosilo maksimalno 0,5% za debitne kartice i 0,6% za kreditne kartice. Dodatno sniženje naknada koje se primenjuje od 18. juna 2019. godine, je usaglašeno sa evropskim nivoom od 0,2% za debitne i 0,3% za kreditne kartice. Narodna banka Srbije je takođe, usmerila banke na korišćenje nacionalne kartične šeme i podržavanje domaćeg brenda „Dina“ kartice ukazujući na niže troškove. Promocija nacionalne „Dina“ kartice je pozitivno uticala na odnos reizdatih platnih kartica u korist „Dina“ kartice.

Trend usvajanja bezgotovinskog načina plaćanja i digitalnog pružanja usluga se nastavlja na šta ukazuju i ključni parametri tržišta:

- broj transakcija uplate i isplate gotovog novca ima višegodišnji trend pada,
- istovremeno, nalozi inicirani elektronskim putem beleže sve veće godišnje stope rasta praćene rastom prometa, broj transakcija na internet prodajnim mestima trgovaca raste, dominantan platni instrument su i dalje kartice, ali je i upotreba elektronskog novca u porastu,
- prihvatna mreža je u ekspanziji sa povećanjem internet prodajnih mesta, POS terminala i ATM uređaja,
- broj aktivnih korisnika internet i mobilnog bankarstva je u porastu.

9.3.1. Digitalno bankarstvo Banke

Postojeća „RTDM“ („Real Time Decision Management“) kampanja namenjena fizičkim licima prilagođena je za prikaz na mobilnoj aplikaciji. Od marta 2020. godine svi korisnici mobilne aplikacije su u mogućnosti da „vide“ „RTDM“.

Aktiviranje „Self Learner“ modela, koji na osnovu istorije prihvatanja/odbijanja ponuda i karakteristika klijenta, a zahvaljujući naprednoj analitici, predviđa ponašanje klijenata, završeno je u trećem kvartalu 2020. godine što će, predviđanja su, uticati na maksimiziranje prodaje usluga i proizvoda Banke korisnicima digitalnih kanala.

Kreirana je „RTDM“ („Real Time Decision Management“) kampanja za slanje najbolje ponude mikro pravnim licima i preduzetnicima putem KOMBANK BIZ WEB aplikacije i puštena na produkciono okruženje u drugom kvartalu 2021. godine. Analitički CRM (RTDM) i kampanja za fizička lica, su kreirani i pušteni na produkciono okruženje u trećem kvartalu 2021. godine, kroz ekspozitive Banke („bankaP“ aplikaciju).

Regulatorni zahtev za uvođenjem instant plaćanja na prodajnom mestu trgovca, usmerio je aktivnosti digitalnog razvoja ka omogućavanju prihvatanja instant plaćanja iz ugla Banke kao akceptanta i Banke kao izdavaoca platnih instrumenata.

- Kao prihvatilac Banke je omogućila uslugu prihvatanja instant plaćanja na infrastrukturi koja se oslanja na postojeći sistem za prihvatanje platnih kartica, a uvedena je i opcija korišćenja nezavisne infrastrukture, koja ne zahteva da trgovac ima POS terminal.
- Kao izdavalac platnih instrumenata Banke je omogućila klijentima, brzu i jednostavnu uslugu bezgotovinskog izvršenja platnih transakcija na prodajnom mestu trgovca preko mobilne aplikacije Banke upotrebom QR koda.
- Posle uspešno obavljenog perioda testiranja u TestLab–u NBS-a, kao i na ograničenom broju korisnika na „pilot produkciji“, NBS-e je dala dozvolu Banci za „punu produkciju“ funkcionalnosti instant plaćanja „e-commerce“–a (elektronske trgovine) na web-u, kao i instant plaćanja na mobilnom uređaju putem „deeplink“ tehnologije. Ova funkcionalnost će biti dostupna klijentima Banke početkom prvog kvartala 2022. godine.

- Izvršen je redizajn i unapređenje internet i mobilne aplikacije za fizička lica, gde je izvršena optimizacija aplikacije u cilju poboljšanja korisničkog iskustva.
 - ✓ Povećan je broj korisnika elektronskog bankarstva fizičkih lica kao i odlazni promet i broj transakcija elektronskog bankarstva za fizička lica.
 - ✓ Broj korisnika mobilne aplikacije za fizička lica je takođe povećan, praćen rastom broja transakcija i rastom prometa.
- Izvršen je redizajn i unapređenje internet i mobilne aplikacije za pravna lica i preduzetnike KOMBANK BIZ, gde je izvršena optimizacija aplikacije u cilju poboljšanja korisničkog iskustva (uvoz naloga, grupno potpisivanje naloga, plaćanje cesijom i asignacijom,...).
 - ✓ Povećan je broj korisnika elektronskog bankarstva pravnih lica i preduzetnika kao i odlazni promet i broj transakcija elektronskog bankarstva za pravna lica i preduzetnike.
 - ✓ Povećan je ukupan broj korisnika elektronskog bankarstva pravnih lica, kao i ukupan broj transakcija elektronskog bankarstva pravnih lica, praćen rastom učešća „eBanke“ u ukupnom broju transakcija i volumena platnog prometa Banke.
- Digitalna ekspozitura Banke „KOMeCENTAR“ nastavila je sa uspešnim radom, a broj zahteva za proizvodima raste u odnosu na prethodnu godinu. Od proizvoda Banke koji su ponuđeni preko „KOMeCENTRA“, najveće je interesovanje klijenata bilo za dozvoljeno prekoračenje.
- Projekat „spuštanja“ funkcionalnosti digitalne ekspoziture Banke „KOMeCENTRA“ na mobilnu aplikaciju za fizička lica završen je u IV kvartalu 2021. godine. „Puna produkcija“ predviđena je za I kvartal 2022. godine.
- Na digitalnoj ekspozituri „KOMeCENTAR“ je implementirana opcija „udaljenog potpisa“, a ujedno su poboljšani uslovi „online“ keš kredita gde je Banka među tri najpovoljnije na tržištu u ovom segmentu.
- Posle uspešno obavljenog perioda testiranja u TestLab-u NBS-a, kao i na ograničenom broju korisnika na „pilot produkciji“, NBS-e je dala dozvolu Banci za „punu produkciju“ usluge „Prenesi“. Ova funkcionalnost će biti dostupna klijentima Banke početkom prvog kvartala 2022. godine.

9.3.2. Razvojne aktivnosti platnih kartica

- KomBank Pay aplikacija – digitalni novčanik je puštena u produkciju.
- Postavljeno je na produkciju i pušteno u rad prihvatanje UNION pay kartica na POS terminalima i bankomatima Komercijalne banke.
- DinaCard nagradna kampanja, planirana za period oktobar 2021. - januar 2022. godine. Cilj kampanje je promocija nacionalnog brenda DinaCard kartice, povećanje učešća aktivnih kartica i povećanje broja transakcija po korisniku.
- Uvedena je nove funkcionalnost DCC za VISA kartice stranih izdavaoca.

9.4. Poslovanje sa privredom

Tržište-osnovne tendencije

Poslovanje privrede i u 2021. godini bilo je pod uticajem pandemije virusa COVID-19. U 2021. godini nastavljen je trend snižavanja dinarskih kamatnih stopa u bankarskom sektoru bez obzira na činjenicu da je došlo do stagnacije nivoa referentne kamatne stope NBS, dok je na pad kamatnih stopa na evroindeksirane kredite doprineo snažan pad premije rizika, popravljajući kreditnog rejtinga, kao i ublažavanje monetarne politike ECB-a.

Standardi banaka za novoodobrene kredite privredi ostali su nepromenjeni i u 2021. godini i to prvenstveno za mala i srednja preduzeća, kao i za velika preduzeća.

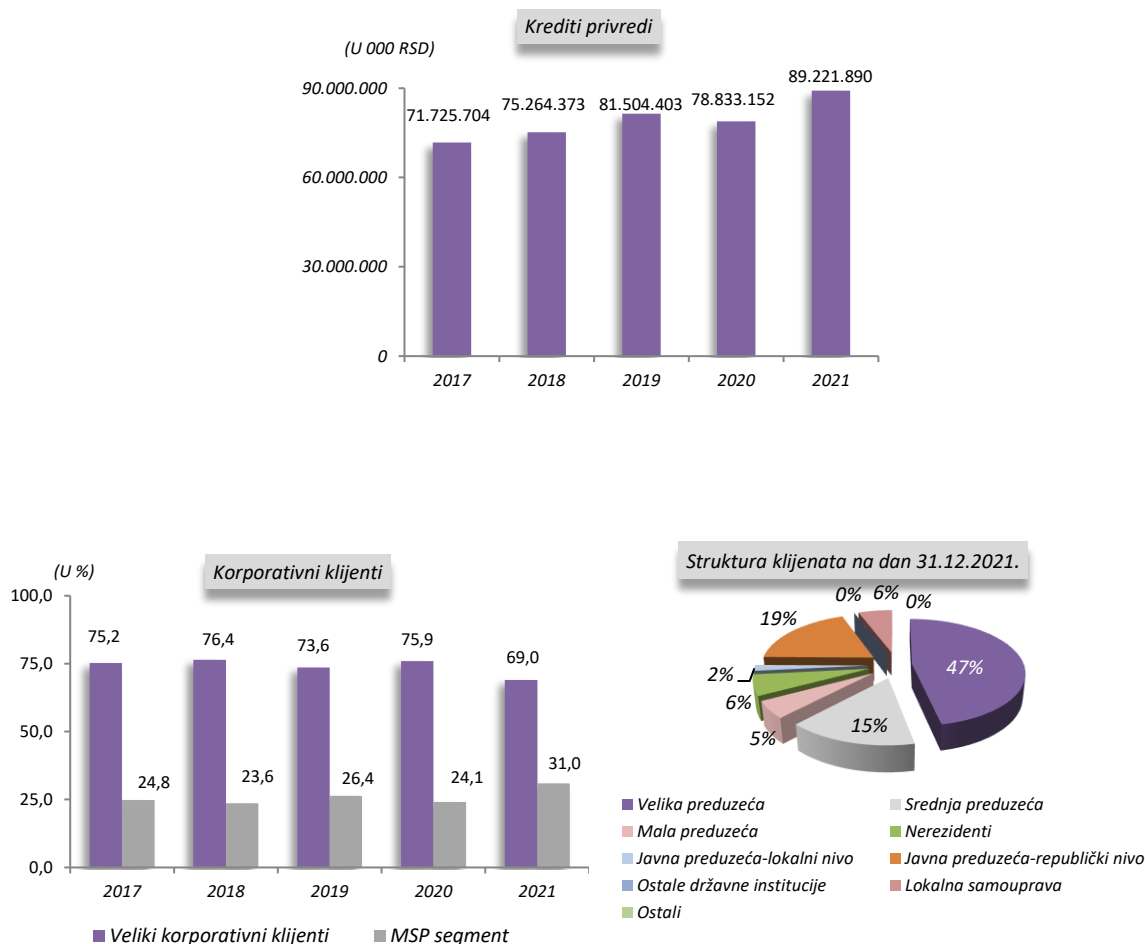
Posmatrano prema ročnosti i valuti, neznatno ublažavanje standarda je prisutno kod kratkoročnog i dugoročnog dinarskog kreditiranja privrede, kao i kratkoročnog kreditiranja privrede u deviznom znaku.

U 2021. godini došlo je do rasta nivoa kredita privrede. Na nivou bankarskog sektora nivo kredita viši je u odnosu na kraj 2020. godine (ukupno privredna društva, javna preduzeća i lokalni nivo vlasti zabeleži su rast za 7,5%, odnosno RSD 111,0 milijardi).⁸⁹

Kredit⁹⁰

Realizacija novoodobrenih kredita u 2021. godini viša je za 39% u odnosu na 2020. godinu. U odnosu na isti period prošle godine i u segmentu velikih korporativnih klijenata i u MSP segmentu ostvarena je značajno viša realizacija. Bilansni portfolio je u porastu za 19% u odnosu na prethodnu godinu, a u strukturi portfolia došlo je do pada učešća velikih korporativnih klijenata sa 75,9% (na kraju 2020. godine) na 69,0%.

Prosečno ponderisane kamatne stope na isplaćene kredite u Banci u RSD (2,85%) i u EUR (2,33%) u 2021. godini su na nižem nivou u odnosu na isplaćene kredite u Banci u 2020. godini (RSD 3,65%; EUR 2,54%).

Prosečne kamatne stope na tržištu u RSD (3,30%) i u EUR (2,20%) u 2021. godini su takođe na nižem nivou u odnosu na kamatne stope u 2020. godini (RSD 3,80%; EUR 2,50%), odnosno primetan je opšti trend snižavanja kamatnih stopa u 2021. godini.

Kamatna stopa na kredite indeksirane u EUR je i dalje niža u odnosu na kredite u dinarima što je u uslovima stabilnog kursa bio opredeljujući faktor tržišta za većom tražnjom kredita sa valutnim znakom u odnosu na dinarske kredite. Od ukupnog iznosa realizovanih kredita u 2021. godini 15% je realizovano u dinarima, dok je 85% realizovano kroz kredite sa valutnim znakom u EUR. Shodno tome, u 2021. godini došlo je do rasta učešća dinarskih kredita u ukupnom portfoliu sa 7,5% u 2020. godini na 10,8%.

U pogledu konkurencije tokom 2021. godine, najaktivnije su bile Banca Intesa a.d. Beograd, UniCredit banka Srbija a.d. Beograd, Raiffeisen banka a.d. Beograd, OTP banka a.d. Beograd.

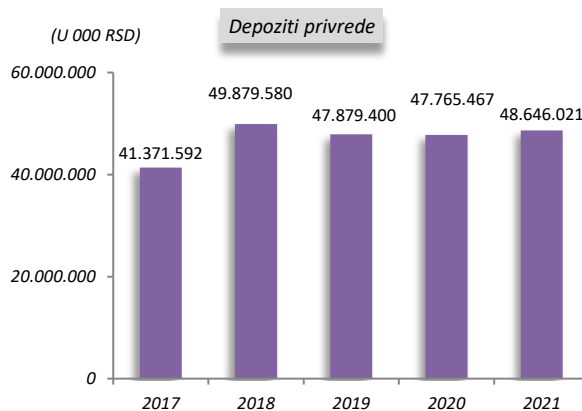
⁸⁹ NBS, Konsolidovani bilans bankarskog sektora, januar 2022.

⁹⁰ Pozicija datih kredita ne uključuje ostale plasmane

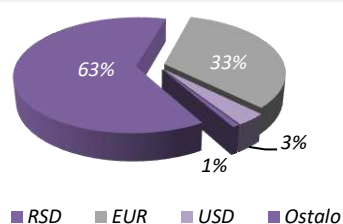
Depoziti ⁹¹

Visoko učešće transakcionih depozita od 86% ukupnih depozita privrede rezultira nižim rashodima od kamate i pozitivno utiče na poslovni rezultat Banke.

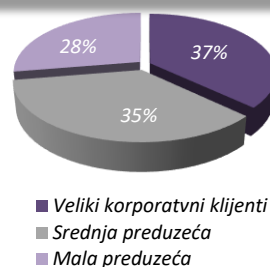

Napomena: Na kraju 2017. godine RSD 11,2 milijarde depozita mikro klijenata je preneto iz privrede u stanovništvo zbog čega se podatak razlikuje od podatka iz prethodnog godišnjeg izveštaja; visina depozita privrede na kraju 2016. godine pod uticajem je jednog pojedinačnog depozita.

Valutna struktura depozita na dan 31.12.2021.

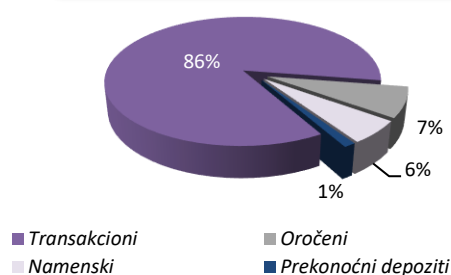

Struktura deponenata na dan 31.12.2021.

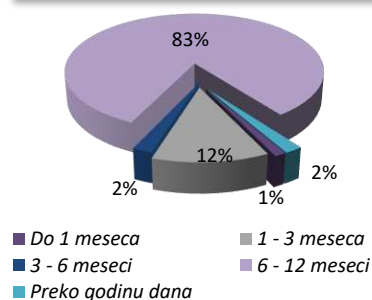

Napomena: Prikaz strukture deponenata urađen je na osnovu interne segmentacije klijenata.

Ročna struktura depozita na dan 31.12.2021.

Ročna struktura oročenih depozita na dan 31.12.2021.

91 Pozicija depoziti ne uključuje ostale obaveze i sredstva primljena kroz kreditne linije

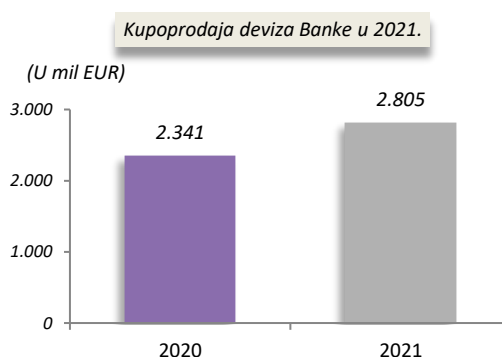
9.5. Upravljanje sredstvima

Polazeći od strateške orijentacije Banke, aktivnost poslovne funkcije Trezor usmerena je na aktivno upravljanje sredstvima i likvidnošću uz obezbeđenje nesmetanog funkcionisanja Banke i zadovoljenje poslovnih potreba klijenata.

Okruženje u kome je funkcija Trezora poslovala obeleženo je stabilnom referentnom kamatnom stopom (RKS) tokom 2021. godine u visini od 1,00%, trendom pada prinosa na domaće državne hartije od vrednosti u prva 3 kvartala, naglim skokom prinosa u poslednjem kvartalu 2021. godine i negativnim kamatnim stopama na EUR i CHF na ino tržištima, što je imajući u vidu raspoloživa sredstva, predstavljalo veoma značajan izazov u upravljanju likvidnošću.

U 2021. godini likvidnosna pozicija Banke bila je stabilna. Dinarska likvidnost bila je plasirana kroz kratkoročne plasmane na međubankarskom tržištu, kroz operacije sa Narodnom bankom Srbije i u državne hartije od vrednosti Republike Srbije, dok je devizna likvidnost plasirana kroz kratkoročne plasmane na međubankarskom tržištu i u obveznice stranih država sa rejtingom AAA, AA i A.

U ukupnom poslovanju sa klijentima, ovlašćenim menjačima i drugim bankama na međubankarskom deviznom tržištu ostvaren je veći obim transakcija kupoprodaje deviza za 19,84% u odnosu na prethodnu godinu.

Strategija funkcije Trezora u narednom periodu biće fokusirana na oprezno upošljavanje likvidnih sredstava u bezrizične i niskorizične finansijske instrumente.

9.6. Poslovanje Sektora hartija od vrednosti

Sektor hartija od vrednosti je organizacioni oblik Banke u kojem se obavljaju poslovi i transakcije sa finansijskim instrumentima na tržištu kapitala, domaćem tržištu – Beogradska berza i vanberzasko trovanje, kao i razvijene berze u inostranstvu, EU i USA, prvenstveno. Sastoji se od Odeljenja za brokersko dilerske poslove – Ovlašćena banka i Odeljenja depozitarnih i kastodi poslova, sa dozvolama Komisije za hov za pružanje investicionih i dodatnih, odnosno kastodii usluga i usluga depozitara. U 2021. godini, u poslovanju sa finansijskim instrumentima, Banka je ostvarila sledeće rezultate:

- Banka je među vodećim članova Beogradske berze AD Beograd po ukupnom obimu prometa, druga po broju transakcija, osma po vrednosti transakcija da domaćoj berzi, oko šestog mesta u trgovinu na stranim tržištima od domaćih posrednika;
- Nastavak razvoja usluga on-line trgovanja akcijama na berzama u inostranstvu i domaćoj berzi – puštena u produkciju unapređena verzija web aplikacije „Kombank Trader“ koja omogućava pristup svim značajnim svetskim berzama, sa svih vrsta uređaja, (desktop, laptop, tablet, mobilni telefon, sa različitih operativnih sistema, Android, IOS ...);
- Priliv novih klijenata sa pravom na devizne obveznice Republike Srbije po osnovu restitucije;
- Aktivno učešće u procesu integracije u okviru NLB Grupe i usvajanje standarda poslovanja NLB Grupe.

10. UPRAVLJANJE RIZICIMA

10.1. Ciljevi i politike za upravljanje finansijskim rizicima

Upravljanje rizicima je ključni element upravljanja poslovanjem, s obzirom da izloženost rizicima proizlazi iz svih poslovnih aktivnosti, kao neodvojivog dela bankarskog poslovanja, kojim se upravlja kroz identifikovanje, merenje, procenu, praćenje, kontrolu i ublažavanje, odnosno uspostavljanjem ograničenja rizika, kao i izveštavanje u skladu sa strategijama i politikama.

Banka je uspostavila sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja rizicima koji obuhvata: okvir za upravljanje rizicima i izjavu o preuzimanju rizika, strategije, politike i procedure upravljanja rizicima, metodologije za upravljanje pojedinačnim rizicima, odgovarajuću organizacionu strukturu, efektivan i efikasan proces upravljanja svim rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, adekvatan sistem unutrašnjih kontrola, odgovarajući informacioni sistem i adekvatan proces interne procene adekvatnosti kapitala. Takođe, u sistem upravljanja rizicima integrisan je i Plan oporavka Banke, kao mehanizam rane identifikacije situacije teškog finansijskog poremećaja u kome Banka može preduzeti mere, odnosno primeniti definisane opcije oporavka u cilju sprečavanja ulaska u fazu rane intervencije u kojoj aktivno učešće ima regulator ili poboljšanje već pogoršanog finansijskog stanja. Okvir za upravljanje rizicima predstavlja formalizaciju Bančine sklonosti ka materijalno značajnim rizicima, koja podrazumeva definisanje ciljeva, tolerancije i limita za sve materijalno značajne rizike koji se mogu kvantifikovati. Strategijom upravljanja rizicima i Strategijom i planom upravljanja kapitalom, Banka je postavila sledeće ciljeve u okviru sistema upravljanja rizicima: minimiziranje negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital uz poštovanje definisanih okvira prihvatljivog nivoa rizika, održavanje potrebnog nivoa adekvatnosti kapitala, razvoj aktivnosti Banke u skladu sa poslovnom strategijom i mogućnostima i razvojem tržišta u cilju stvaranja konkurentskih prednosti, diverzifikacija rizika kojima je Banka izložena, održavanje učešća NPL u ukupnim kreditima na nivou ispod definisanog limita, održavanje pokazatelja rizika koncentracije po osnovu izloženosti određenim vrstama proizvoda ispod nivoa propisanog regulativom, održavanje učešća kredita u dinarima sa valutnom klauzulom u stranju valuti i kredita u stranju valuti u ukupnim kreditima Banke ispod nivoa propisanog regulativom, održavanje pokazatelja pokrića likvidnom aktivom iznad nivoa propisanog regulativom i internim limitima. Banka permanentno prati sve najave i izmene regulatornog okvira, analizira uticaj na nivo rizika i preduzima mere za blagovremeno usklađivanje svog poslovanja sa novim propisima.

U prvoj polovini godine Banka je sprovedla aktivnosti na usklađivanju sa novom regulativom, posebno u delu regulatornog okvira kojim su uređene mere za očuvanje stabilnosti finansijskog sistema, kao i podrške privredi za ublažavanje posledica COVID-19 pandemije od strane Narodne banke Srbije i Ministarstva finansija Republike Srbije (zastoj u otplati obaveza - moratorijum, garantna šema i drugo) u uslovima izazvanim COVID-19 pandemijom. Kroz jasno definisan proces uvođenja novih i značajno izmenjenih proizvoda, usluga i aktivnosti u vezi sa procesima i sistemima, Banka analizira njihov uticaj na buduću izloženost rizicima u cilju optimizacije svojih prihoda i troškova za procenjeni rizik, kao i minimiziranja svih potencijalno mogućih negativnih efekata na finansijski rezultat Banke. Detaljniji prikaz ciljeva i politika upravljanja rizicima Banke je predstavljen u Napomenama uz finansijske izveštaje.

Politika zaštite od izloženosti kreditnom riziku

U cilju zaštite od izloženosti kreditnom riziku, Banka primenjuje tehnike ublažavanja kreditnog rizika pribavljajući i prihvatljive instrumente obezbeđenja (kolaterale), kao sekundarne izvore naplate plasmana. Banka nastoji da posluje sa klijentima dobre kreditne sposobnosti, procenjujući je u momentu podnošenja zahteva i redovnim monitoringom dužnika, plasmana i kolaterala, u cilju blagovremenog preduzimanja odgovarajućih aktivnosti u postupku naplate. Vrste obezbeđenja potraživanja zavise od procene kreditnog rizika dužnika, i utvrđuju se u svakom konkretnom slučaju pojedinačno, a njihovo pribavljanje se vrši po zaključenju ugovora i pre realizacije plasmana.

Banka je proces i sistem upravljanja rizikom zaštite životne i društvene sredine značajno unapredila tokom 2021. godine.

Banka je unutrašnjim aktima regulisala vrednovanje instrumenata kreditne zaštite i upravljanje tim instrumentima.

Banka posebnu pažnju poklanja utrživosti i adekvatnoj proceni kolaterala u vezi sa čim prilikom procene vrednosti kolaterala, angažuje ovlašćene procenitelje, kako bi potencijalni rizik od nerealne procene svela na najmanju moguću meru, a nepokretnosti, roba, oprema i ostale pokretne stvari koje su predmet zaloge moraju biti osigurane kod osiguravajućeg društva prihvatljivog za Banku, uz polise osiguranja vinkulirane u korist Banke.

U cilju zaštite od promene tržišnih vrednosti kolaterala, procenjena vrednost se koriguje za definisane procenite umanjena u zavisnosti od vrste kolaterala i lokacije nepokretnosti, koji se redovno preispituju i revidiraju.

Banka posebnu pažnju posvećuje monitoringu kolaterala i preduzima aktivnosti na obezbeđenju novih procena vrednosti, ali i na pribavljanju dodatnih kolaterala, pre svega kod klijenata sa identifikovanim problemima u poslovanju, ali i klijenata kod kojih je pokrivenost izloženosti kolateralima smanjena usled pada vrednosti pribavljenih kolaterala.

U cilju adekvatnog upravljanja rizicima, Banka sprovodi aktivnosti analize kreditnog rizika pri odobrenju plasmana i uspostavljanjem sistema za praćenje, prevenciju i upravljanje rizičnim plasmanima uključujući i adekvatnu identifikaciju

potencijalno rizičnih klijenata (Watch List), vrši ublažavanje kreditnog rizika kod klijenata navedenog statusa, kao i kroz preduzimanje mera i akcija u cilju zaštite interesa Banke i sprečavanja negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke. Watch List je značajno unapređena u prvoj polovini 2021. godine u skladu sa procesom harmonizacije sa novim vlasnikom NLB dd Ljubljana. U okviru Watch list definisane su kategorije WL1 (nivo 1), WL2 i ICL (nivo 2).

Tokom 2021. godine Banka je nastavila sa unapređenjem sistema upravljanja rizicima uvažavajući proces harmonizacije sa novim vlasnikom NLB dd Ljubljana, zahteve spoljnog revizora, kao i uticaja pandemije virusa COVID-19. Banka je revidirala Strategiju upravljanja rizicima (smanjila je najviši prihvatljiv nivo NPL-a, kreirala nove i ažurirala postojeće ciljeve, toleranciju i limite za najvažnije parametre rizika i izmenila procedure i metodologije u cilju usklađivanja sa zahtevima NLB Grupe.

U prvoj polovini 2021. godini u nastalim uslovima izazvanim COVID-19 pandemijom sa blagim poboljšanjem poslovnog ambijenta, Banka je nastavila sa održavanjem kvaliteta kreditnog portfolija redovnim analizama uticaja pandemije na pad poslovnih aktivnosti i smanjenje finansijskog potencijala klijenata iz najugroženijih delatnosti i rešavanja problema klijenata koji su već prepoznati kao problematični, a sprovodila je i aktivnosti na smanjenju nenaplativih plasmana. U skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije, najugroženijim klijentima zbog uticaja pandemije COVID-19, odobran je moratorijum 3 (produženje roka kredite uz grejs period od 6 meseci) a u skladu sa Odlukom Vlade Republike Srbije odobran su krediti za likvidnost i refinansiranje iz Garantne šeme. Takođe, u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o računovodstvenom otpisu bilansne aktive banke, Banka je 100% obezvređene kredite nastavila da prenosi iz bilansne u vanbilansnu evidenciju. Aktivnosti Banke na održanju kvaliteta kreditnog portfolija u uslovima izazvanim COVID-19 pandemijom rezultirale su smanjenjem nivoa pokazatelja NPL-a.

U prvoj polovini 2021. godine primenjena je i Odluka Narodna banka Srbije kojom se propisuje zastoj u otplati obaveza dužnika (moratorijum 3). Uveden je grejs period od 6 meseci klijentima koji su ispunjavali uslove iz Odluke NBS (posledica uticaja COVID-19) i koji su zahtevali moratorijum 3 u uslovima potencijalnih rizika uzrokovanih vanrednom zdravstvenom situacijom u zemlji. Takođe, Vlada Republike Srbije donela je i uredbu o produženju garantne šeme 1 i nove garantne šeme 2 u cilju podrške finansiranja privrednih klijenata. Banka primenjuje MSFI 9 standard i u skladu sa navedenim standardom vrši obračun obezvređenja bilansne aktive i verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama. Banka primenjuje koncept „očekivanih gubitaka“ kroz uključivanje uticaja očekivanog kretanja makroekonomskih faktora na buduće kretanje verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza na bazi statistički dokazanih međuzavisnosti. Portfolio se diferencira na tri nivoa koji prate status klijenta (nivo 1 – PL klijenti bez identifikovanog pogoršanja kreditnog rizika, nivo 2 – PL klijenti sa identifikovanim pogoršanjem kreditnog rizika – merenog setom definisanih kriterijuma, nivo 3 – NPL klijenti), uz definisane kriterijume za prelazak klijenata iz viših nivoa u niže. Takođe, u skladu sa MSFI 9 standardom, Banka obračunava obezvređenje i za izloženosti prema Republici Srbiji i Narodnoj banci Srbije.

Banka se uskladila i sa izmenom regulative u delu definicije neizmirenja obaveza.

Tokom 2021. godine Banka je unapređivala sve aspekte sistema i procesa upravljanja kreditim rizicima. Unapređen je sistem trigera za „stage 2 i 3“, metodologija obezvređenja finansijskih sredstava, „hair-cut“ za kolaterale, uključivanje „forward-looking“ komponentu LGD parametra. Poseban aspekt upravljanja kreditnim rizikom je sagledavanje budućih trendova faktora rizika.

10.2. Izloženost rizicima (cenovnom, kreditnom, riziku likvidnosti i riziku novčanog toka) sa strategijom za upravljanje rizicima i ocenom njihove efikasnosti

Banka je u svom poslovanju posebno izložena sledećim vrstama rizika:

1. Kreditnom i sa njim povezanim rizicima.
2. Riziku likvidnosti.
3. Tržišnom riziku.
4. Kamatnom riziku u bankarskoj knjizi.
5. Operativnom riziku.
6. Riziku ulaganja.
7. Riziku izloženosti.
8. Riziku zemlje kao i svim drugim rizicima koji se mogu pojaviti u redovnom poslovanju Banke.

Kreditni rizik je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke, usled neizvršenja obaveza dužnika prema Banci.

Kreditni rizik uslovljen je kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom urednošću u izvršavanju obaveza prema Banci, kao i kvalitetom instrumenata obezbeđenja. Prihvatljiv nivo izloženosti kreditnom riziku Banke u skladu je sa definisanim Okvirom za upravljanje rizicima i Strategijom upravljanja rizicima i zavisi od strukture portfolija Banke, na osnovu koje se omogućuje limitiranje negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke uz minimiziranje kapitalnih zahteva za

kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja, rizik izmirenja/ispоруke po osnovu slobodnih isporuka i u cilju održavanja adekvatnosti kapitala na prihvatljivom nivou. Banka upravlja kreditnim rizikom na nivou klijenta, grupe povezanih lica i celokupnog kreditnog portfolija. Banka odobrava plasmane klijentima (pravnim i fizičkim licima) za koje procenjuje da su kreditno sposobni vršeći analizu, odnosno kvantitativno i/ili kvalitativno merenje i procenu kreditnog rizika i finansijskog stanja dužnika. Proces merenja kreditnog rizika zasnovan je na merenju nivoa rizičnosti pojedinačnog plasmana na osnovu internog sistema rejtinga, kao i na primeni regulative Narodne banke Srbije, koja zahteva klasifikaciju svakog plasmana na osnovu propisanih kriterijuma.

Praćenjem i kontrolom portfolija u celini i po pojedinim segmentima, Banka vrši poređenje sa prethodnim periodima, identifikuje trendove kretanja i uzroke promena nivoa kreditnog rizika. Takođe, prati pokazatelje kvaliteta aktive (kretanje NPL-a, stepen pokrivenosti NPL-a ispravkama vrednosti i slično), kao i izloženost prema regulatorno i interno definisanim limitima. Odlukom o upravljanju rizikom koncentracije po osnovu izloženosti banke određenim vrstama proizvoda. Takođe, uvedeno je i praćenje i izveštavanje o stepenu kreditne zaduženosti fizičkih lica (DTI racio). Navedeni propisi su donekle relaksirani izmenama i dopunama koje je sprovedla Narodna banka Srbije u cilju njihovog usklađivanja sa aktuelnim okolnostima poslovanja, prouzrokovanim pandemijom virusa COVID-19. Proces praćenja kvaliteta kredita omogućava Banci da proceni potencijalne gubitke, kao rezultat rizika kojima je izložena i da preduzme odgovarajuće korektivne mere. S druge strane, Banka ne ulaže u visoko rizične plasmane kao što su ulaganja u potencijalno profitabilne projekte ali s visokim rizikom, u investicione fondove visoko rizičnog portfolija i slično.

Rizik likvidnosti predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled nemogućnosti Banke da ispuni svoje dospеле obaveze usled povlačenja postojećih izvora finansiranja i nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja – rizik likvidnosti izvora finansiranja, kao i otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu – tržišni rizik likvidnosti.

Rizik likvidnosti ispoljava se kroz teškoće Banke u izmirenju dospelih obaveza u slučaju nedovoljnih rezervi likvidnosti i nemogućnosti pokrića neočekivanih odliva ostale pasive. Banka u svom poslovanju poštuje osnovne principe likvidnosti, ostvarujući dovoljan nivo likvidnih sredstava za pokriće obaveza nastalih u kratkom roku, odnosno poštuje princip solventnosti, formiranjem optimalne strukture sopstvenih i pozajmljenih izvora sredstava i formiranjem dovoljnog nivoa rezervi likvidnosti koje ne ugrožavaju ostvarivanje planiranog povrata na kapital.

Rizik likvidnosti, ispoljava se i u nemogućnosti Banke da transformiše pojedine delove aktive u likvidna sredstva u kratkom roku. Banka vrši analizu rizika izvora sredstava i tržišnog rizika likvidnosti. Problem likvidnosti sa aspekta izvora sredstava odnosi se na strukturu pasive, odnosno obaveza i izražava se kroz potencijalno značajno učešće nestabilnih izvora, kratkoročnih izvora ili njihove koncentracije. Rizik likvidnosti izvora sredstava zapravo predstavlja rizik da Banka neće moći da ispuni obaveze usled povlačenja nestabilnih izvora sredstava, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora sredstava. Sa druge strane, rizik likvidnosti ispoljava se i kroz deficit rezervi likvidnosti i otežanog ili nemogućeg pribavljanja likvidnih sredstava po prihvatljivim tržišnim cenama. U cilju adekvatnog upravljanja rizikom likvidnosti Banka je tokom 2021. godine, uspostavila proces interne procene adekvatnosti upravljanja likvidnošću (LAAP), koji se sprovodi najmanje jednom godišnje. Banka je uspostavila sistem internih limita i Okvir Rizičnog apetita, u skladu sa standardima Grupe za strukturne pokazatelje likvidnosti, kao i sa prirodom poslovanja Banke.

U toku 2021. godine Banka je bila usklađena sa regulatornim i interno definisanim limitima, kao i Okvirom za upravljanje rizicima, a rizik likvidnosti se kretao u kontrolisanim okvirima. Banka aktivno preduzima preventivne mere u cilju minimiziranja izloženosti riziku likvidnosti.

Tržišni rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promena tržišnih varijabli i obuhvata devizni rizik za sve poslovne aktivnosti koje obavlja i cenovni rizik pozicija knjige trgovanja.

Banka je izložena **deviznom riziku** koji se manifestuje kroz mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital usled volatilnosti deviznih kurseva, odnosa, promene vrednosti domaće valute u odnosu na strane valute ili promene vrednosti zlata i drugih plemenitih metala. U cilju minimiziranja izloženosti deviznom riziku Banka vrši diversifikaciju valutne strukture portfolija i valutne strukture obaveza, usklađivanje otvorenih pozicija po pojedinim valutama, poštujući principe ročne transformacije sredstava. U toku 2021. godine, Banka je bila usklađena sa regulatornim pokazateljem deviznog rizika koji je izražen kao 20% regulatornog kapitala, kao i sa značajno konzervativnijim interno definisanim limitima, odnosno sa definisanim Okvirom za upravljanje rizicima.

Kamatni rizik predstavlja rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usled nepovoljnih promena kamatnih stopa. Banka na sveobuhvatan način blagovremeno utvrđuje uzroke tekuće i procenjuje faktore buduće izloženosti kamatnom riziku. Izloženost ovoj vrsti rizika zavisi od odnosa kamatno osetljive aktive i pasive. Upravljanje kamatnim rizikom ima za cilj održavanje prihvatljivog nivoa izloženosti kamatnom riziku sa aspekta uticaja na finansijski rezultat i ekonomsku vrednost kapitala, vođenjem adekvatne politike ročne usklađenosti perioda ponovnog formiranja kamatnih stopa i usklađivanja izvora sa plasmanima prema visini kamatne stope i ročnosti. Tokom 2021. godine Banka je unapredila proces upravljanja kamatnim rizikom.

U toku 2021. godine Banka je bila usklađena sa regulatornim i interno definisanim limitima, kao i Okvirom za upravljanje rizicima.

Operativni rizik je rizik od gubitka koji nastaje usled nedostataka ili grešaka kod funkcionisanja unutrašnjih procesa, sistema i ljudi ili zbog spoljnih događaja. Operativni rizik uključuje pravni rizik, ali ne i strateški i reputacioni rizik. Međutim, zbog značaja, reputacioni rizik se uzima u obzir kod upravljanja operativnim rizikom. Operativni rizik se definiše kao događaj koji je nastao kao rezultat neodgovarajućih ili neuspešnih internih procesa, postupaka zaposlenih i sistema ili sistemskih i drugih spoljašnjih događaja, interne i eksterne prevare, prakse zapošljavanja i bezbednosti na radnom mestu, potraživanja klijenata, distribucije proizvoda, novčanih kazni i penala usled povreda, štete nanete materijalnoj imovini, poremećaja u poslovanju i sistemskih propusta i upravljanja procesima.

Merenje, odnosno procena operativnog rizika Banke vrši se kroz kvantitativnu i/ili kvalitativnu procenu identifikovanog operativnog rizika. Banka sprovodi merenje izloženosti operativnim rizicima kroz evidenciju događaja, praćenje ključnih indikatora rizika i utvrđivanje profila operativnih rizika Banke.

Ključni indikatori rizika predstavljaju rano upozorenje za signaliziranje promena u rizičnom profilu Banke. Odnose se na određeni operativni rizik i prikazuju veću izloženost u nastanku događaja operativnog rizika. Njihova svrha je pružanje pomoći u smanjivanju gubitaka i operativnih rizika kroz proaktivno sagledavanje faktora rizika.

Profil operativnih rizika Banke predstavlja izloženost Banke operativnom riziku i služi kao osnova za donošenje dopunskih odluka, kojima bi se poboljšao postojeći profil operativne rizičnosti i približio ciljnom profilu. Postojeći profil identifikovanih operativnih rizika je rezultat identifikacije i ocene operativnih rizika u okviru određenih procesa od strane organizacionih oblika, koja se sprovodi najmanje jednom godišnje. Postojeći profil operativnih rizika uključuje operativne rizike koje staratelji operativnih rizika (osobe koje su odgovorne za praćenje operativnih rizika, kao i drugi zaposleni), vide u okviru svojih organizacionih oblika ili izvan njih. Tokom 2021. godine, pored ostalih procena operativnih rizika u procesima, Banka je sprovela i procenu izloženosti operativnim rizicima u uslovima pandemije virusa Covid-19 kao i u procesu integracije i identifikovala operativne rizike. Za identifikovane operativne rizike definisane su odgovarajuće mere za umanjenje rizika.

Banka preduzima mere u cilju ublažavanja operativnih rizika i proaktivnog reagovanja na potencijalne događaje operativnih rizika kroz permanentno praćenje svih aktivnosti, praćenje ključnih indikatora rizika koji predstavljaju rano upozorenje za signaliziranje promena u rizičnom profilu Banke, primenu adekvatnog i pouzdanog informacionog sistema, a čijim sprovođenjem se unapređuje poslovna praksa i optimizuju poslovni procesi Banke. Usled povećanja sistemskog rizika vezanog za tužbene zahteve protiv Banke po osnovu naplaćenih naknada za isplatu kredita i premije osiguranja NKOSK-a Banka je tokom 2021. godine pravovremeno rezervisala sredstva po osnovu tužbenih zahteva protiv Banke, a u skladu sa procenom budućeg očekivanog gubitka po tom osnovu, zbog čega je beležila i prekoračenja interno definisanih limita Okvirom za upravljanje rizicima.

Rizik ulaganja Banke predstavlja rizik ulaganja u druga pravna lica i u osnovna sredstva i investicione nekretnine. U skladu sa regulativom Narodne banke Srbije prati se nivo trajnih ulaganja i o tome se obaveštavaju Organi i Odbori Banke. Na ovaj način se obezbeđuje da ulaganje Banke u jedno lice koje nije u finansijskom sektoru ne pređe 10% kapitala Banke, te da ulaganja Banke u lica koja nisu u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine Banke ne pređu 60% kapitala Banke.

Velika izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, uključujući i lica povezana sa Bankom jeste izloženost koja iznosi najmanje 10% kapitala Banke. U toku 2021. godine Banka je bila usklađena sa regulatornim i interno definisanim limitima izloženosti.

Rizik zemlje je rizik koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od dužnika iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla dužnika. Izloženost Banke riziku zemlje je na prihvatljivom nivou.

Detaljan prikaz i objašnjenje rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju je predstavljen u tački 4. Upravljanje rizicima u Napomenama uz finansijske izveštaje.

10.3. Pokazatelji poslovanja propisani zakonom

R.B.	OPIS	PROPISANO	2021.	2020.	2019.	2018.	2017.
1.	POKAZATELJ ADEKVATNOSTI KAPITALA (KAPITAL / RIZIČNA AKTIVA); *ZAHTEV ZA KOMBINOVANI ZAŠTITNI SLOJ KAPITALA	Min 12,8%+kzsk*	28,55%	32,50%	30,83%	29,18%	27,89%
2.	POKAZATELJ ULAGANJA U LICA KOJA NISU U FINANSIJSKOM SEKTORU I OSNOVNA SREDSTVA	max 60%	17,40%	11,53%	13,05%	13,18%	14,96%
3.	POKAZATELJ VELIKE IZLOŽENOSTI BANKE	max 400%	17,14%	2,21%	26,62%	39,77%	34,96%
4.	POKAZATELJ DEVIZNOG RIZIKA	max 20%	2,00%	1,95%	1,98%	1,87%	4,40%
5.	POKAZATELJ LIKVIDNOSTI (mesečni, poslednji dan u mesecu)	min 0,8	3,88	4,06	4,08	3,86	4,30

Napomena: U skladu sa regulativom NBS, Banka obračunava zaštitni sloj za očuvanje kapitala, zaštitni sloj kapitala za sistemski značajne banke i zaštitni sloj kapitala za strukturni sistemski rizik.

10.4. Svi značajni poslovi sa povezanim licima

Na dan 31.12.2021. godine lica povezana s Bankom su:

1. Nova Ljubljanska banka d.d. Ljubljana
2. NLB Banka a.d. Beograd
3. NLB Banka a.d. Banja Luka
4. NLB Banka a.d. Podgorica
5. KomBank Invest a.d. Beograd,
6. Šest pravnih lica i veći broj fizičkih lica, prema odredbama člana 2. Zakona o bankama u delu kojim se reguliše pojam „lica povezanih sa bankom“.

Ukupna izloženost prema licima povezanim s Bankom na dan 31.12.2021. iznosila je RSD 11.199,3 miliona, što je u odnosu na regulatorni kapital⁹² od RSD 65.355,9 miliona predstavljalo 17,1% (maksimalna vrednost ukupnih plasmana svim licima povezanim s Bankom po Zakonu o bankama iznosi 25% kapitala).

Najveća pojedinačna izloženost prema licima povezanim s Bankom (u skladu sa metodologijom NBS za prikaz izloženosti prema licima povezanim s Bankom), na dan 31.12.2021. godine je izloženost u iznosu od RSD 1.489,5 miliona odnosno 2,3% regulatornog kapitala Banke.

U skladu sa članom 37. Zakona o bankama, licima povezanim s bankom, Banka nije odobravalala kredite pod uslovima koji su povoljniji od uslova odobravanja kredita drugim licima koja nisu povezana s Bankom.

⁹² kapital obračunat u skladu sa regulativom Narodne banke Srbije

11. NEFINANSIJSKE INFORMACIJE

11.1. Poslovni model Banke

Komercijalna banka ad Beograd je poslovna banka univerzalnog tipa. Banka je u svom poslovanju podjednako usmerena na rad sa stanovništvom, pravnim licima i registrovanim poljoprivrednim gazdinstvima.

Banka posluje samostalno, po tržišnim principima, uz primenu načela likvidnosti, profitabilnosti i sigurnosti, uz poštovanje zakona, drugih propisa i opštih principa bankarskog poslovanja u ostvarivanju svojih ciljeva na društveno odgovoran način, u skladu sa temeljnim vrednostima i poslovnom etikom.

Poslovni model Banke opredeljen je kao prikupljanje, držanje slobodnih novčanih sredstava od pravnih i fizičkih lica pod definisanim uslovima (glavnice i kamate) i plasiranje prikupljenih novčanih sredstava pravnim i fizičkim licima u obliku kredita pod drugim, definisanim uslovima (glavnice i kamate), investiranje u hartije od vrednosti i druge registrovane poslove.

11.2. Ulaganja u cilju zaštite životne sredine

Politika upravljanja rizikom zaštite životne i društvene sredine

Banka poštuje najviše međunarodne standarde i vrednosti u kreiranju finansijskih proizvoda i usluga, razvija i sprovodi aktivnosti na polju zaštite životne sredine i zaštite ljudskih i radnih prava. Usvajanjem Politike upravljanja rizikom zaštite životne i društvene sredine Banka je definisala standarde za identifikovanje, praćenje i upravljanje rizicima životne i društvene sredine u procesu odobravanja i praćenja kredita.

Politika Upravljanje rizikom zaštite životne i društvene sredine (ESG) obezbeđuje identifikovanje i upravljanje rizicima koji se odnose na zaštitu životne sredine, pitanja zdravstvene zaštite, bezbednosti, zaštite na radu i problema zajednice u celini, u procesu kreditnih aktivnosti i praćenja kredita i plasmana Banke u skladu sa zakonskom regulativom .

Sistem upravljanja rizikom zaštite životne i društvene sredine obezbeđuje da rizični profil Banke bude u skladu sa definisanim sklonošću Banke ka rizicima, kao i tolerancijom prema rizicima.

Politikom upravljanja rizikom zaštite životne i društvene sredine (ESG) bliže se definišu:

- način organizovanja procesa upravljanja rizikom zaštite životne i društvene sredine i jasne linije odgovornosti za sve faze tog procesa;
- način procene rizičnog profila Banke, tj. metodologije za identifikovanje i merenje, odnosno procenu rizika zaštite životne i društvene sredine;
- načini praćenja i kontrole rizika zaštite životne i društvene sredine i uspostavljanje sistema limita prema DAK aktivnostima;
- mere za ublažavanje rizika zaštite životne i društvene sredine i pravila za primenu tih mera;
- principi funkcionisanja sistema unutrašnjih kontrola;
- način odlučivanja i postupanja kod prekoračenja uspostavljenih limita prema DAK aktivnostima.

Osnovni principi organizacije sistema upravljanja rizikom zaštite životne i društvene sredine:

- Banka je uspostavila poseban i nezavisan organizacioni oblik u čijoj je nadležnosti upravljanje rizicima, uključujući i upravljanje rizikom zaštite životne i društvene sredine;
- Banka je jasno razgraničila poslovne aktivnosti, linije odlučivanja i odgovornosti koje obavljaju zaposleni u organizacionim oblicima zaduženim za preuzimanje rizika zaštite životne i društvene sredine (Front Office), od upravljanja rizikom zaštite životne i društvene sredine (Middle Office) i podrške procesu upravljanja rizikom zaštite životne i društvene sredine (Back office);
- Banka je uspostavila organizacionu strukturu u cilju kontrole rizika na principu "četvoro očiju";
- Banka je uspostavila poseban organizacioni oblik u čijoj nadležnosti je nezavisna kontrola sistema za upravljanje rizikom zaštite životne i društvene sredine;
- Banka je uspostavila adekvatan informacijski sistem koji podrazumeva potpunu informisanost lica uključenih u sistem upravljanja rizikom zaštite životne i društvene sredine, primenom odgovarajuće IT podrške i utvrđivanjem učestalosti izveštavanja rukovodstva Banke.

Cilj sistema upravljanja rizikom zaštite životne sredine je uvođenje ovog sistema u proces kreditne aktivnosti i praćenja kredita, i na taj način povećanje mogućnosti za prihvatljiv i održiv ekonomski razvoj sa stanovišta zaštite životne sredine i minimiziranje mogućnosti pojave ekoloških i društveno negativnih uticaja.

Banka je definisala i postupak za rešavanje i davanje odgovora na prigovore po osnovu direktnog ili indirektnog uticaja poslovnih aktivnosti Banke na životnu i društvenu sredinu.

Banka zahteva od klijenata da posluju u skladu sa važećim propisima od značaja za zaštitu životne sredine, zdravlja i bezbednosti, standardima EU i drugim standardima dobre međunarodne prakse, gde je to primenljivo. U cilju dosledne primene standarda, Banka primenjuje listu delatnosti, projekata odnosno aktivnosti koje su isključene iz finansiranja ili posluje u skladu sa definisanim limitima prema pojedinim delatnostima.

Politikom upravljanja rizikom zaštite životne i društvene sredine Banka je definisala načine i uslove finansiranja visoko kontrolisanih lica koja se bave aktivnostima proizvodnje i trgovine naoružanjem i vojnom opremom, odnosno robom dvostruke namene, proizvodnjom i trgovinom alkoholnim pićima (osim piva i vina).

Pristupi upravljanja rizikom zaštite životne i društvene sredine obuhvataju dva nivoa upravljanja: na nivou pojedinačnog plasmana i na nivou celokupnog portfolija. Za svaku delatnost klijenata Banka definiše nivo rizičnosti, odnosno kategoriju rizika, sa aspekta uticaja na životnu i društvenu sredinu.

U procesu odobravanja kredita, a u skladu sa zakonskom regulativom od značaja za zaštitu životne sredine, Banka kategorizuje zahteve klijenata za odobrenje kredita sa aspekta uticaja na životnu i društvenu sredinu koristeći Listu kategorizacije rizika životne i društvene sredine. Banka primenjuje listu delatnosti, projekata, odnosno aktivnosti koje su isključene iz finansiranja od strane Banke.

Banka prati strukturu portfolija, odnosno učešće kategorija rizika sa aspekta uticaja na životnu i društvenu sredinu. Na mesečnom nivou izveštavaju se Kreditni odbor, Izvršni odbor, Odbor za reviziju i ALCO odbor, a na kvartalnom nivou Upravni odbor o izloženosti riziku uticaja na životnu i društvenu sredinu. Takođe, Banka kontinuirano prati vanredne događaje kod klijenata kod kojih takvi događaji mogu imati negativan uticaj na životnu sredinu, zdravlje ili bezbednost ili zajednicu u celini, i o tome redovno obaveštava organe upravljanja Bankom.

Zaštita životne sredine

Komercijalna banka posebno brine o zaštiti životne sredine i posvećena je odgovornom poslovanju pri čemu se teži minimiziranju u stvaranju otpada, optimizaciji potrošnje resursa u cilju smanjenja uticaja na životnu sredinu na najmanju moguću meru, kao i pravilnom upravljanju potencijalnih rizika po životnu sredinu prilikom kreditiranja. Mere koje se preduzimaju radi smanjenja negativnog uticaja na životnu sredinu su:

Štampanje/recikliranje papira i uticaj na okolinu

Smanjivanje štampanja je trajan i dugoročan proces u Komercijalnoj banci koji je pokrenut uvođenjem DMS još 2012. godine. Tokom poslednjih nekoliko godina uvedena je elektronska pisarnica gde se kompletna ulazna pošta skenira i u digitalnom obliku šalje organizacionim oblicima u Banci. Poslednjih godina dokumenti se potpisuju sertifikovanim elektronskim potpisom, a konstantno se radi na digitalizaciji poslovnih procesa što dovodi do konstantnog smanjenja potrošnje papira (u periodu 2019-2020. godina za 20%, a u periodu 2020-2021. godina za dodatnih 19%). Jedan od ciljeva projekta relokacije centrale banke je i uvođenje paperless načina poslovanja. Posle izvršenog odabiranja arhivske građe kojoj je istekao rok čuvanja, ista se izdvaja radi uništavanja i recikliranja po najstrožijim standardima i procedurama.

Reciklaža otpada

Upravljanje otpadom podrazumeva sortiranje otpada na komercijalni otpad i otpad od električne i elektronske opreme. Odlaganje otpada od električne elektronske opreme vrši se po završetku godišnjeg popisa osnovnih sredstava na način da se isti predaje sertifikovanoj firmi za zbrinjavanje ove vrste otpada, a koja po završenom prevozu dostavlja Banci overenu potvrdu da je otpad preuzet.

Korišćenje svetla

Svakodnevnim aktivnostima Komercijalna banka doprinosi uštedi električne energije na način da se u prostorijama koje se ne koriste stalno svetlo drži ugašeno i pali se samo po potrebi, a počelo se i sa instaliranjem LED sijalica u objektima. Relokacijom centrale banke planirana je primena tehnoloških rešenja koja će centralu napraviti pametnom zgradom sa implementiranim BMS (sistem za upravljanje zgradom) i solarnim panelima koji će dodatno doprineti manjoj potrošnji energije.

Smanjenje emisije CO₂

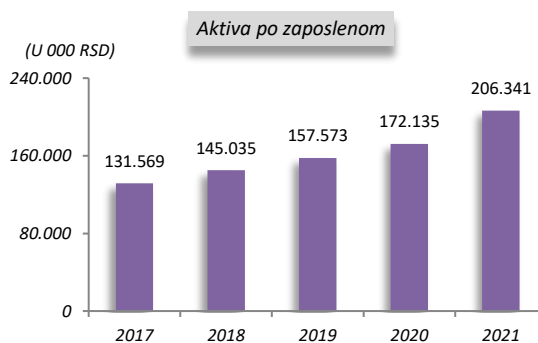
Prepoznajući značaj i nepovoljan trend povećanja emisije CO₂ na globalnom nivou Komercijalna banka je preduzela set mera usmerenih na ograničavanje sopstvenog uticaja na emisiju gasova CO₂. Počevši od 2022. godine, Komercijalna banka je osigurala da celokupna potrošena električna energija dolazi isključivo iz obnovljivih izvora energije. Na taj način je izbegnut indirektni podsticaj emisije gasova sa efektom staklene bašte koji nastaju sagorevanjem uglja. Takođe, pokrenute su i aktivnosti na izračunavanju ukupne emisije pomenutih gasova usled redovnih aktivnosti Komercijalne banke a rezultati ovih aktivnosti će biti iskorišćeni kako bi se postavile strategije usmerene na dalje smanjenje emisije svih štetnih gasova.

Sistem upravljanja zaštitom životne sredine

Komercijalna banka aktivno radi na uspostavljanju Sistema upravljanja zaštitom životne sredine (ESMS – Environmental and Social Management System) koji će osigurati svakodnevnu analizu, ograničavanje i upravljanje svih potencijalnih rizika po životnu sredinu ili društvo, a koji mogu nastati kreditiranjem određenih industrija ili projekata. Sistem upravljanja zaštitom životne sredine funkcionisaće u skladu sa principima i pravilima usvojenim od strane Evropske Banke za Obnovu i Razvoj (EBRD), Multilateralne Agencije za Garantovanje Investicija (MIGA) i zakonskog okvira Republike Srbije, što će osigurati najviše standarde prilikom upravljanja rizicima po životnu sredinu i društvo.

11.3. Socijalna i kadrovska pitanja

Misija upravljanja ljudskim resursima u Komercijalnoj banci je razvoj i održavanje visokog nivoa stručnosti i motivacije zaposlenih u cilju realizacije poslovnih planova Banke. Uz kontinuiranu optimizaciju broja i strukture zaposlenih poslednjih godina, rasla je i efikasnost Banke, mereno aktivom po zaposlenom.

Razvojni pristup se, pre svega, zasniva na identifikaciji razvojnih potreba zaposlenih, definisanju i prilagođavanju sadržaja obuka, kreiranju i realizaciji internih obuka, organizaciji internih i eksternih obuka, merenju i unapređenju kvaliteta obuka i samog procesa obuke i razvoja zaposlenih.

Tokom 2021. godine Sektor ljudskih resursa je učestvovao u organizaciji obuka zaposlenih, pri čemu je 99% njih edukaciju pratilo „online“. Pojavom epidemije virusa COVID-19 u Republici Srbiji, u cilju povećanja zdravstvene bezbednosti, zaposleni su uglavnom upućivani na obuke na kojima nije bilo neophodno lično prisustvo.

Prema kriterijumu važnosti teme i obuhvatnosti obuke u smislu broja polaznika, najvažnije eksterne profesionalne obuke u 2021. godini bile su: „Obavezna kontinuirana edukacija ovlašćenih zastupnika u bankoosiguranju“, „Prodaja investicionih jedinica Fonda“, „Obuka za sticanje licence ovlašćenog zastupnika u osiguranju“, „Upravljanje tokovima gotovine“ u Narodnoj banci Srbije i „Elektronsko fakturisanje“. Prema kriterijumu važnosti teme i obuhvatnosti obuke u smislu broja polaznika, koje su realizovali zaposleni iz organizacionih delova Banke u saradnji sa Sektorom ljudskih resursa u 2021. godini bile su: „Zakon o zaštiti podataka o ličnosti“, „Kodeks ponašanja“, „Sukob interesa“, „Sprečavanje prevarnih radnji“, „Sajber kriminal i socijalni inženjering“, „Sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma“ i dr.

Od ukupnog broja polaznika, žene čine 72,6%, dok muškarci čine 27,4% polaznika obuka.

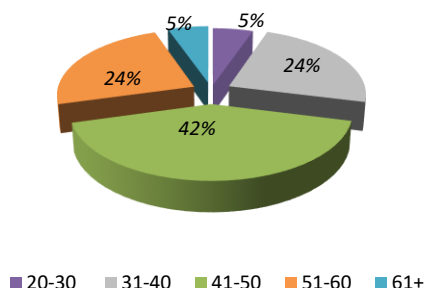
Od ukupnog broja zaposlenih na dan 31.12.2021. godine žene čine 72,8%, dok muškarci čine 27,2%.

Banka od 2008. godine sprovodi Godišnju evaluaciju rada zaposlenih na osnovu postavljenih godišnjih ciljeva, praćenja ostvarenja tih ciljeva, ali i iskazanih sposobnosti zaposlenih prilikom ostvarenja ciljeva. Godišnja evaluacija rada zaposlenih je i osnova za nagrađivanje, planiranje karijere zaposlenih i planiranje budžeta i Plana obuka zaposlenih. U 2021. godini, proces postavljanja ciljeva, praćenja rezultata i nagrađivanja zaposlenih usklađen je sa standardima na nivou Grupe.

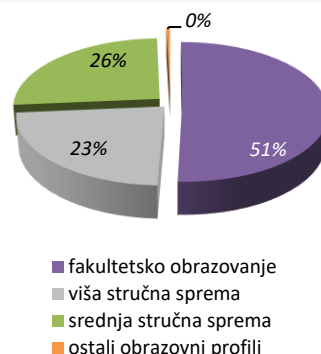

Principi nagrađivanja zaposlenih su jasno definisani Politikom naknada za zaposlene na posebnim poslovima i Uputstvom – Praćenje, ocenjivanje i nagrađivanje uspešnosti u radu zaposlenih Komercijalne banke ad Beograd. Cilj navedenih akata je, ne samo adekvatno nagrađivanje zaposlenih, već i njihovo motivisanje za postizanje boljih rezultata rada.

Starosna struktura zaposlenih u 2021.

Kvalifikaciona struktura zaposlenih u 2021.

Kolektivnim ugovorom Komercijalne banke ad Beograd, u skladu sa Zakonom o radu, ratifikovanim međunarodnim konvencijama i drugim propisima, uređuju se prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih u Banci, međusobni odnosi Banke i Sindikata i druga pitanja od značaja za zaposlene i potpisnike Kolektivnog ugovora Komercijalne banke ad Beograd.

Ključne tačke Kolektivnog ugovora Banke su:

- zasnivanje radnog odnosa,
- izmena ugovora o radu,
- stručno osposobljavanje i usavršavanje,
- radno vreme,
- odmori i odsustva,
- bezbednost i zaštita života i zdravlja na radu,
- zarade, naknada zarade i druga primanja,
- naknada štete,
- prestanak radnog odnosa,
- uslovi za rad Sindikata.

Zaposleni u Banci imaju slobodu sindikalnog udruživanja. U Banci od 2010. godine postoji i deluje Samostalni sindikat Komercijalne banke ad Beograd. Sindikat je samostalan i nezavisan u svom radu, pružajući adekvatnu podršku svim zaposlenima, ne samo članovima, kako bi uslovi rada svih zaposlenih bili na adekvatnom nivou.

Uloga i delovanje Sindikata Banke:

- učešće u pregovorima, konsultovanje, informisanje i izražavanje stavova o bitnim pitanjima iz radnopravnih odnosa zaposlenih,
- obavezno članstvo u organima i komisijama Banke (Odbor za bezbednost i zdravlje na radu, Komisija za naknadu štete, lica za podršku, pokretanje postupka i posredovanje u postupku za zaštitu od zlostavljanja na radu...),
- kontinuirano delovanje sa predlozima prema Banci u vezi sa povećanjem cene rada,
- učešće predstavnika Sindikata na sednicama organa Banke, na kojima se razmatraju njegovi predlozi, mišljenja i zahtevi,
- shodno zakonskim ovlašćenjima Sindikat ima slobodu javnog iznošenja stavova i obraćanja državnim i drugim organima ukoliko nisu zadovoljni postupanjem Banke po određenom pitanju.

Prosečna zarada u Banci je iznad Republičkog proseka za mesec u kom se isplaćuje.

U Banci žene i muškarci su ravnopravni u pogledu iznosa plate za posao za koji su potrebne iste kvalifikacije i iste složenosti odnosno primaju istu platu za istu vrstu posla koji obavljaju.

Zaposlenima u Banci je omogućeno da izvrše prijave slučajeva mobinga na radnom mestu. U toku 2021. godine nije bilo prijavljenih slučajeva mobinga na radnom mestu.

U Banci u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima:

- zaposlenom se prilikom zasnivanja radnog odnosa dostavlja Obaveštenje o zabrani vršenja zlostavljanja na radu, pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenog i Banke (predmetno Obaveštenje potpisali su svi zaposleni u Banci u roku od 30 dana od dana kada je Zakon o sprečavanju zlostavljanja na radu počeo da se primenjuje),
- imenovano je lice za podršku,
- imenovana su lica koja mogu pored zaposlenog koji smatra da je izložen zlostavljanju pokrenuti postupak za zaštitu od zlostavljanja,
- imenovano je lice koje sprovodi postupak u Banci,
- imenovana su lica koja mogu biti posrednici u postupku u Banci.

Kako bi se zaposleni osposobili da prepoznaju uzroke, oblike i posledice vršenja zlostavljanja, na intranet prezentaciji Banke Portal postavljena je prezentacija koja sadrži definiciju zlostavljanja, od kojih ponašanja se treba uzdržavati, šta se ne smatra mobingom, koja su prava, obaveze i odgovornosti Banke i zaposlenih, korake pre pokretanja postupka, način pokretanja postupka...).

Komercijalna banka ad Beograd u cilju izvršenja obaveza definisanih Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom:

- zapošljava određen broj osoba sa invaliditetom, i
- mesečno vrši uplatu određenog novčanog iznosa za svaku nezaposlenu osobu sa invaliditetom u odgovarajući budžetski fond na ime učešća u finansiranju zarada osoba sa invaliditetom u preduzeću za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom ili socijalnom preduzeću i organizaciji.

U cilju zaštite zdravlja radnika Banka je, od momenta pojave pandemije izazvane virusom COVID-19 preduzela čitav niz mera od kojih se posebno izdvajaju:

- zaposlenima je omogućen rad od kuće u slučajevima gde je ovaj rad moguće organizovati;
- za zaposlene koji su nastavili da rade u službenim prostorijama Banke obezbeđena su sredstva za dezinfekciju kao i zaštitne maske;
- u skladu sa odredbama Zakona o radu i Kolektivnim ugovorom Banke omogućen je privremeni prekid rada na zahtev zaposlenih, sa prijavljenim hroničnim oboljenjima). Zaposlenima za vreme prekida rada, pripada pravo na naknadu zarade u visini 80 % od zarade koju bi zaposleni ostvario da radi;
- u skladu sa preporukama iz zaključaka Vlade Republike Srbije zaposlenima se odobrava isplata naknade zarade u visini od 100% osnova za naknadu zarade za slučaj privremenog odsustva za rada zbog potvrđene zarazne bolesti COVID-19. Navedeno pravo imaju svi zaposleni Banke bez obzira na način na koji je došlo do zaražavanja bolešću COVID-19, pod uslovom da su zaposleni pre privremenog odsustvovanja sa rada zbog potvrđene zarazne bolesti COVID-19 vakcinisani, kao i zaposlenima koji iz zdravstvenih razloga ne mogu biti vakcinisani;
- pružena je podrška radnicima koji su iskazali interes za vakcinacijom;
- radnici oboleli od COVID-a su koristili pravo na odsustvo sa rada po osnovu bolovanja.

11.4. Poštovanje ljudskih prava

U Banci se poštuju sva ljudska prava zagarantovana Ustavom Republike Srbije. U svom poslovanju Banka ne koristi i ne zloupotrebljava decu odnosno maloletna lica.

Zaposlenim ženama u Banci je dozvoljeno da koriste pravo na trudničko bolovanje, porodiljska odsustva, odsustva radi nege deteta i odsustvo sa rada radi posebne nege deteta, u skladu sa Zakonom o radu i Kolektivnim ugovorom.

U Komercijalnoj banci se poštuje zaštita podataka o ličnosti propisana Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti. U Banci je usvojen i interni akt Pravilnik Zaštita podataka o ličnosti (Pr-03-02-BK).

Banka poštuje privatnost zaposlenih u skladu sa propisima o zaštiti podataka o ličnosti.

Prilikom zasnivanja radnog odnosa zaposleni popunjava i potpisuje obrazac Banke:

- „Obaveštenje o obradi podataka o ličnosti zaposlenih“ kojim Banka pruža informacije o načinu prikupljanja podataka o ličnosti, ko ima pristup podacima o ličnosti, o pravima zaposlenih, o svrsi i pravnom osnovu obrade podataka, o kategorijama podataka, načinu obrade podataka o ličnosti, o bezbednosti podataka o ličnosti i periodu čuvanja podataka o ličnosti.

Banka ulaže napore da zaposlenima obezbedi bezbednost na radu, u kom pravcu je usvojen veći broj akata i procedura.

Banka je obavezna da, u skladu sa zakonom i Kolektivnim ugovorom Banke:

- obezbedi rad zaposlenog na radnom mestu i u radnoj okolini u kojima su sprovedene mere bezbednosti i zdravlja na radu,
- obezbedi preventivne mere radi zaštite života i zdravlja zaposlenih kao i potrebna finansijska sredstva za njihovu primenu,
- osposobljava zaposlene za bezbedan i zdrav rad,
- donese odgovarajuća uputstva za bezbedan i zdrav rad i da sa istim upozna zaposlenog prilikom zasnivanja radnog odnosa, odnosno premeštaja na druge poslove i u drugim slučajevima utvrđenim zakonom,
- obezbedi zaposlenima korišćenje sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu, kao i da vrši kontrolu njihove upotrebe u skladu sa namenom,
- na vidno mesto istakne upozorenja i/ili oznake za bezbednost i/ili zdravlje zaposlenih,
- na vidno mesto istakne obaveštenje o rezultatima procene rizika na radnom mestu, a koji se odnose na zaposlene žene za vreme trudnoće i zaposlene sa smanjenom radnom sposobnošću, kao i obaveštenje o merama kojima se ti rizici otklanjaju.

Banka u skladu sa odredbama Kolektivnog ugovora kolektivno osigurava sve zaposlene za slučaj težih bolesti i hirurških intervencija i za slučaj smrti usled nezgode i invaliditeta (24/7/365).

Zaposleni je dužan da poštuje propise o bezbednosti i zaštiti života i zdravlja na radu, a nepoštovanje tih propisa i neobaveštavanje Banke o svakoj vrsti potencijalne opasnosti koja bi mogla da utiče na bezbednost i zdravlje na radu zaposlenog ili drugih zaposlenih, predstavlja povredu radne discipline, saglasno odredbama Kolektivnog ugovora Komercijalne banke ad Beograd.

U Banci postoji Odbor za bezbednost i zdravlje na radu koji ima nadležnosti uređene zakonom i Kolektivnom ugovorom Komercijalne banke ad Beograd.

Banka je dužna da Odboru za bezbednost i zdravlje na radu omogući:

- uvid u sve akte koji se odnose na bezbednost i zdravlje na radu, i
- da učestvuje u razmatranju svih pitanja koja se odnose na sprovođenje bezbednosti i zdravlja na radu.

Banka je dužna da informiše Odbor za bezbednost i zdravlje na radu o svim podacima koji se odnose na bezbednost i zdravlje na radu.

Odbor za bezbednost i zdravlje na radu i Sindikat dužni su da međusobno sarađuju o pitanjima bezbednosti i zdravlja na radu. U cilju nesmetanog korišćenja usluga Banka ulaže značajne napore na fizičko – tehničkom obezbeđenju svih radnih prostorija, kao i svih ekspozitura.

11.5. Borba protiv korupcije i pitanja u vezi sa podmićivanjem

U Banci je u primeni dokument Politika upravljanja sukobom interesa i sprečavanje korupcije Komercijalne banke AD Beograd - NLB Grupa (dalje:Politika) kojom je regulisano pitanje borbe protiv korupcije i podmićivanja.⁹³

U primeni Politike, Banka se pridržava:

- važećih zakonskih propis;
- Standarda usklađenosti poslovanja i jačanja integriteta NLB Grupe i
- Kodeksa ponašanja NLB Grupe.

U skladu sa Politikom:

- sukob interesa znači sukob između privatnih interesa pojedinca i osoba povezanih s njim (uključujući članove njihove uže porodice) i interesa NLB d.d. ili članica NLB Grupe, koje je pojedinac dužan da zaštititi, a koji bi mogao imati negativne posledice na sprovođenje poslovnih aktivnosti, donošenje poslovnih odluka, izvršavanje radnih zadataka i ispunjavanje obaveza

⁹³ Podsticanje se takođe smatra korupcijom - ako neko obeća ili čak da nagradu drugoj osobi u zamenu za radnju koja ima naznake korupcije. U tom slučaju, i osoba kojoj je dat podsticaj i osoba koja u suštini obavlja takvu radnju uključene su u koruptivnu radnju.

- korupcija znači svaku zloupotrebu položaja u privatne svrhe. To uključuje pribavljanje finansijskih i nefinansijskih koristi za sebe ili za druge. Primeri korupcije su ucene, podmićivanje, prevara, nepotizam, plaćanje olakšica.
- podmićivanje znači tražiti ili prihvatiti, za sebe ili za nekoga drugog, nezakonitu nagradu, poklon ili bilo koju drugu korist ili obećanje ili ponudu takve koristi kojom bi, zbog sticanja ili zadržavanja transakcije ili druge nezakonite koristi, zanemarili interese članice NLB Grupe ili drugog fizičkog lica ili im naneli štetu. Podmićivanje takođe znači obećanje, ponudu ili davanje nedozvoljene nagrade, poklona ili bilo koje druge koristi licu ili nekom drugom kako bi se sebi ili nekome priuštila neopravdana prednost pri dobijanju ili zadržavanju transakcije ili druge nezakonite koristi, takođe u zamenu za uslugu pribavljanja ili zadržavanja transakcije ili druge koristi.

Zabranjene radnje u vezi sa korupcijom

U NLB Grupi bilo koji oblik korupcije je strogo zabranjen. U NLB Grupi je zabranjeno korišćenje bilo kojih resursa bilo koje članice NLB Grupe u bilo koje nezakonite svrhe ili svrhe koje nisu u skladu sa antikorupcijskim pravilima predviđenim Politikom. Zaposleni su dužni da odbiju svako koruptivno ponašanje i odmah ga prijave organizacionoj jedinici nadležnoj za usklađenost.

U okviru borbe protiv korupcije Banka ima razvijene procedure u cilju borbe protiv nedozvoljenih i nepoželjnih aktivnosti i postupanja, naročito u pogledu:

- nezakonitog prihvatanja i nedozvoljenog davanja poklona (podmićivanje) - strogo je zabranjeno nezakonito davanje ili prihvatanje poklona bilo kome/od bilo koga, bilo da je u pitanju poslovni partner, dobavljač ili javni službenik, radi dobijanja novog posla, zadržavanja postojećeg posla ili davanja prednosti nečijim interesima na pogrešan način;
- plaćanja olakšica, u smislu kada se (mala) suma novca nudi ili obećava javnim službenicima ili predstavnicima vlade, kako bi se obezbedile ili ubrzale rutinske ili neophodne aktivnosti koje su deo uobičajenih (zvaničnih) procedura - ova aktivnost je zabranjena tako da se isplata olakšica ne sme niti vršiti niti primati;
- nepotizma - zabranjena aktivnost;
- lobiranja i političkih doprinosa - članice NLB Grupe neće plaćati nikakve političke doprinose - ni direktne ni indirektno;
- sponzorstava i donacija - moraju se izbegavati odobravanja donacija i sponzorstava na netransparentan način za profitne organizacije; udruženja ili organizacije ili osobe povezane sa NLB Grupom, ili bez poštovanja pravila uspostavljenih za odobravanje donacija i sponzorstava;
- standarda za dobavljače i / ili spoljne pružaoce usluga - dobavljači i spoljni pružaoци usluga moraju biti unapred obavešteni o zahtevima u oblasti usklađenosti i integriteta, dobiti linkove za pristup objavljenom Kodeksu ponašanja NLB Grupe (za javnu upotrebu) dok ugovori sa Bankom moraju da sadrže standarde u oblasti usklađenosti i sprečavanja korupcije, kao i odgovarajuće pravne lekove (raskid ugovora zbog nepoštovanja standarda NLB Grupe);
- korišćenja posrednika - posrednici, agenti, savetnici, agenti za promet nekretninama, predstavnici i druga lica koja deluju u ime i za račun Banke ili druge članice NLB Grupe, moraju biti unapred obavešteni o zahtevima u oblasti usklađenosti i integriteta, dobiti linkove za pristup objavljenom Kodeksu ponašanja NLB Grupe (za javnu upotrebu) dok ugovori sa Bankom moraju da sadrže standarde u oblasti usklađenosti i sprečavanja korupcije, kao i odgovarajuće pravne lekove (raskid ugovora zbog nepoštovanja standarda NLB Grupe);
- zapošljavanja ili naručivanja usluga od bivših državnih službenika, nameštenika ili njihovih rođaka - javni službenici i nosioci funkcija, članovi njihove uže porodice i druge osobe usko povezane sa njima (npr. prijatelji, drugi bliski poznanici) uživaju jednak tretman kao i ostali (potencijalni) zaposleni ili poslovni partneri, na osnovu njihovog iskustva, veština i kompetencija, i nikada im se ne može dati prioritet zbog ovih veza u postupcima zapošljavanja ili procesima naručivanja usluga ili kupovine robe;
- kontakata sa visokim državnim zvaničnicima - članovi organa upravljanja članica NLB Grupe koji imaju kontakte sa vladom ili predstavnicima države ili predstavnicima diplomatskih predstavništava ili međunarodnih organizacija moraju, pored poštovanja pravila o prihvatanju i davanju poklona, kako bi zaštitili integritet i ugled NLB Grupe, voditi računa da u tim kontaktima ostvaruju osnovni cilj Politike, odnosno osiguraju transparentnost poslovanja; i
- kontakata sa drugim licima - zaposleni u NLB Grupi kojima se obratio predstavnik ili agent dobavljača, spoljnog pružaoца usluga, klijenta ili trećeg lica kako bi pokušali da neprimereno utiču na poslovne odluke članice NLB Grupe na neprimeren ili nezakonit način, dužni su da na to odmah ukažu OJ nadležnoj za usklađenost.

Ostale nedozvoljene odnosno zabranjene radnje u obavljanju poslovnih aktivnosti Banke i Grupe su opisane u pomenutom dokumentu - Politici, a Banka kontinuirano preuzima aktivnosti u cilju podizanja svesti iz oblasti koje Politika uređuje.

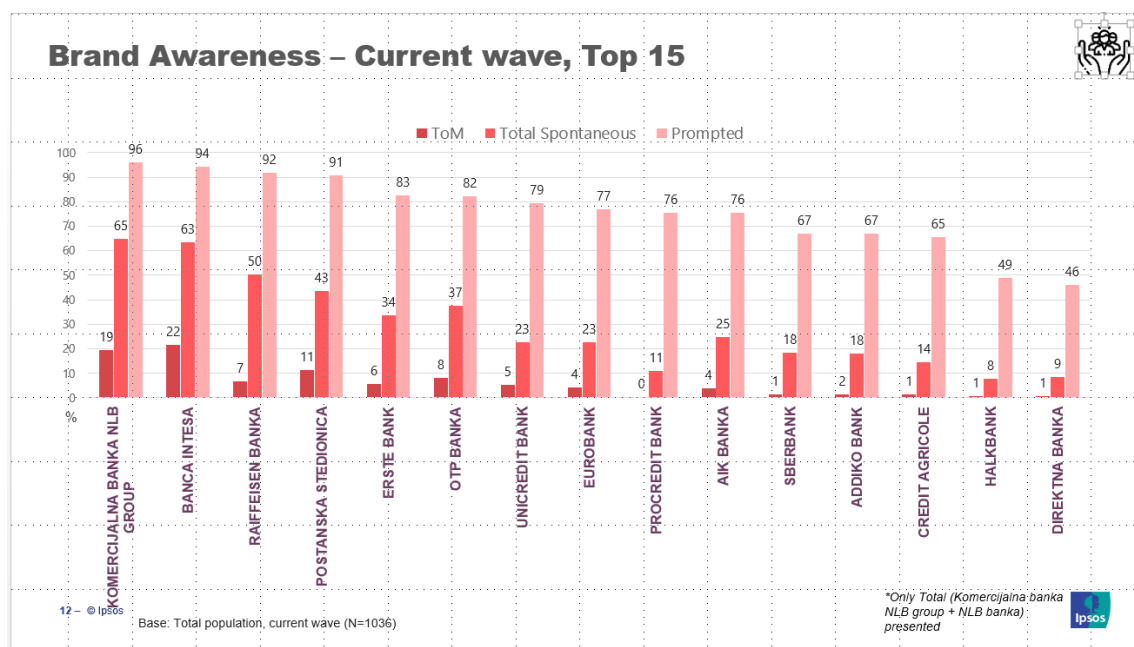
11.6. Aktivnosti na polju istraživanja i razvoja

Komercijalna banka je tokom 2021. godine detaljno i ažurno pratila dešavanja na finansijskom tržištu i uspešno se prilagođavala uslovima i promenama na istom, kako bi zadržala svoju zavidnu poziciju, što pokazuju i sprovedena istraživanja.

Tržišna pozicioniranost Banke kao brenda, njenih proizvoda i usluga, proveravana su i tokom 2021. godine, kroz bankarski Omnibus, koji sprovodi istraživačka agencija „IPSOS“, specijalizovana za ovu vrstu istraživanja. Istraživanja pokazuju da Banka u dužem vremenskom periodu drži jednu od vodećih pozicija u očima javnosti, mereno kriterijumima prepoznatljivosti brenda, kvaliteta i zadovoljstva proizvodima i uslugama koje klijenti koriste. Svi rezultati istraživanja postavljaju se na interni portal Banke, a sa njima se upoznaju i ciljne grupe, radi dodatnog jačanja brenda Komercijalna banka.

Izveštaj poslednjeg bankarskog Omnibusa (iz novembra 2021. godine) pokazuje da je Komercijalna banka, po mišljenju ispitanika, rangirana u samom vrhu po kriterijumu prepoznatljivosti brenda među vodećih 15 banaka u Srbiji.

Prepoznatljivost brenda banaka u Srbiji (bankarski Omnibus, novembar 2021. godine)

Društveno odgovorno poslovanje

Poseban doprinos očuvanju i povećanju vrednosti korporativnog imidža davale su aktivnosti iz oblasti društveno odgovornog poslovanja (DOP), koje je Banka pažljivo birala i podržavala i u kojima je aktivno sarađivala sa svojim partnerima. Nastavljena je uspešna akcija za opremanje bolnica i porodilišta „Zajedno za bebe“.

Upravo je humanitarna akcija od 4. marta za GAK Narodni front bila i prvo javno predstavljanje predsednika Izvršnog odbora Vlastimira Vukovića. Tom prilikom je g. Vuković u ime banke poklonio ultrazvučni aparat ovoj poznatoj i uglednoj zdravstvenoj ustanovi.

Redovne aktivnosti u oblasti društvene odgovornosti bile su otežane usled situacije u zemlji izazvane pandemijom korona virusa. Banka je i ove godine odgovorila na ovaj izazov procedurama koje su omogućile poslovanje i u ovoj situaciji, kao i usmeravanjem sredstava na vanredne nabavke i donacije medicinskog materijala i opreme za bolnice.

Sve sprovedene aktivnosti Komercijalne banke ad Beograd u ovoj oblasti prati odgovarajuća PR podrška, bez koje savremeno tržišno poslovanje ne može da se zamisli, a koja se naročito pokazala kao neophodna u vanrednim okolnostima u kojima smo se našli 2021. godine. Banka je kvalitetno, jasno i ciljano komunicirala sa svojim „stakeholderima“, kako bi ih pravovremeno informisala o svim izmenama koje su pratile poslovanje, kao i bezbednosnim procedurama koje je sprovedla. Time je postignuto međusobno razumevanje i zadržano poverenje u Banku, što doprinosi unapređenju stečenog imidža i reputacije.

Marketinške aktivnosti Banke

Marketing aktivnostima u 2021. godini nastavilo se sa promocijom proizvoda i usluga, kako postojećih, tako i novih, uz konstantno podsećanje i osvežavanje brenda.

Prethodnu, 2021. godinu, obeležile su kampanje u vezi sa postojećim proizvodima i uslugama Banke, kao što su kampanja za gotovinske kredite i kredite za refinansiranje, agrar kredite, stambene kredite, platne kartice itd. Sredinom marta klijentima smo kroz marketinšku i PR kampanju ponudili posebnu ponudu agrar kredita za obrtna sredstva.

Krajem istog meseca počela je velika kampanja kroz gotovo sve elektronske medije Paket dobrodošlice.

Posebno intenzivne aktivnosti u Sektoru Marketinga smo imali u maju kada je javnost obavestena o početku Organik konkursa, kao i kampanje za Okvir podrške preduzetnicima.

Ova kampanja je išla i kroz marketinške kanale, kao i putem medija u brojnim intervjuima koje je dao predsednik Izvršnog odbora Vlastimir Vuković.

Posebnu pažnju dobio je njegov veliki intervju u „Nedeljniku“ gde je odgovarajući na veliki broj pitanja g. Vuković podsetio na sve kampanje koje su do tada počeli zajednički da sprovode Komercijalna i NLB Banka, a posebno o jedinstvenoj naknadi za platni promet u okviru NLB Grupe.

Podsetimo, u istom mesecu su počeli i prijemi za subvencionisane agrar kredite što je posebno ispraćeno i putem društvenih mreža.

Iako je u uslovima globalne pandemije prošle godine značajno smanjen broj sajмова i konferencija, Kopaonik biznis forum koji se održao krajem maja u Beogradu uspešno je iskorišćen za javni nastup čelnika NLB Grupe i Komercijalne banke.

Intervjui g. Blaža Brodnjaka, Vlastimira Vukovića bili su značajno ispraćeni u većini domaćih i regionalnih portala i medija.

Još jedan događaj koji su privukao rekordnu pažnju medija, a koji je uslovima pandemije bio organizovan u otežanim okolnostima, bila je i konferencija za novinare povodom NLB Organik konkursa gde su uspešno nastupili u zajedničkom poslu Komercijalna i NLB Banka.

NLB KomBank Organic konkurs završen je, u prisustvu ministra poljoprivrede Branislava Nedimovića, svečanom dodelom vrednih nagrada, a o ovom događaju izvestili su sa posebnom pažnjom svi srpski mediji.

Imajući u vidu vanrednu situaciju u zemlji usled pandemije korona virusa tokom prvih meseci 2021. godine, i dalje tokom cele 2021. godine usled loše epidemiološke situacije, pored tradicionalnih kanala komunikacije, nastavljena je sveobuhvatna komunikacija preko internet prezentacije Banke i društvenih mreža: „Facebook, Twiter, YouTube, Instagram, Viber, LinkedIn“. Pomenuti digitalni kanali maksimalno su doprineli informisanosti klijenata za vreme trajanja vanredne situacije, jer su informacije ažurirane na dnevnom nivou. Na ovaj način su efekti komunikacije bili na najvišem nivou, s obzirom da su se iskoristile prednosti i tradicionalnih i modernih medija. Komunikacione poruke usmerene su na pozivanje klijenata na samozaštitu i smanjenje prisustva većeg broja ljudi u zatvorenim prostorijama, kao najvažnijim preventivnim merama, kao i na korišćenje elektronskih servisa Banke – usluga mobilnog i elektronskog bankarstva, bankomata i platnih kartica.

Marketinška i PR komunikacija usaglašena je sa ukupnim poslovnim aktivnostima Banke u vezi sa pandemijom.

Sprovedene kampanje, iako u značajno smanjenom obimu, bile su integrisane, što znači da su koordinisale brojne komunikacione kanale putem kojih smo slali jasnu i privlačnu poruku o Banci i njenom proizvodu.

12. PLAN BUDUĆEG RAZVOJA BANKE

U skladu sa politikom NLB Grupe Komercijalna banka a.d. Beograd i NLB banka a.d. Beograd su u periodu jul - oktobar 2021. godine, za banku koja nastaje integracijom dve banke, sačinili Strategiju i plan poslovanja 2022. – 2026 godina.

Upravni odbor Banke je na sednici od 17.12.2021. godine usvojio Strategiju i plan poslovanja Komercijalne banke a.d. Beograd za 2022. – 2026. godinu i materijal uputio Skupštini akcionara Banke na konačno usvajanje.

Polazna pretpostavka za izradu plana je uvažavanje efekata sinergije, posebno od aprila 2022. godine, koji se očekuju u procesu integracije. Uspešan završetak procesa integracije je prvi veliki izazov u narednom periodu.

Osnovni ciljevi Banke koji se žele postići u narednom petogodišnjem periodu su⁹⁴:

- značajno poboljšanje svih ključnih pokazatelja poslovanja, tako da pokazatelji budu iznad očekivanih na nivou sektora, uz planiranu dobit u skladu sa očekivanjima NLB Grupe;
- promena strukture aktive, sa visokim stopama rasta kreditne aktivnosti u svim segmentima i posledično značajnim rastom tržišnog učešća;

- nastavak, ali po nižim stopama, rasta depozitnog potencijala u cilju zadržavanja tržišnog učešća, uz smanjenje likvidnih sredstava, uključujući i ulaganja u hartije od vrednosti, koja će se u značajnom delu koristiti za rast kreditnog portfolija. Navedene promene će uticati na pokazatelj odnos kredita i depozita (LTD racio) za koji se očekuje značajan rast i dovođenje na nivo prosečnog za bankarski sektor;
- maksimalno korišćenje angažovanog kapitala, isplata dividendi u svim godinama, uz održavanje pokazatelja adekvatnosti kapitala na propisanim nivoima;
- unapređenje usluga i proizvoda u skladu sa tržišnim trendovima, uključujući kontinuirani rast tržišnog učešća u digitalnim kanalima prodaje;
- reorganizacija i rebrandiranje mreže ekspozitura kako bi se odgovorilo na želje i potrebe klijenata;
- optimizacija broja zaposlenih u skladu sa najboljom poslovnom praksom.

Očekivani prosečan godišnji rast tokom planiranog perioda je 5%, tako da bi projektovana ukupna aktiva na kraju 2026. godine iznosila preko RSD 746 milijardi. U prvim godinama planiranog perioda predviđeno je da banka postepeno iskoristi viškove likvidnosti za finansiranje rasta kreditnog portfolija tako da će stopa rasta ukupne aktive biti niža od prosečne stope rasta za ceo period.

Banka je pretpostavila snažan rast kreditnog portfolija u svim segmentima, u periodu od 2022. do 2026. godine, sa dvocifrenim prosečnim godišnjim rastom. Projektovani rast je znatno brži od očekivanog rasta tržišta, tako da će do 2026. godine Banka poboljšati svoju tržišnu poziciju u svim važnim segmentima. Rast kredita će se finansirati delom iz viškova likvidnih sredstava, a delom iz očekivanog rasta depozita nebankarskog sektora.

Na strani pasive, prosečna godišnja stopa rasta depozita nebankarskog sektora prati stopu rasta ukupne aktive. Zbog viška likvidnosti i niskog LTD racia, Banka ne očekuje da će imati potrebe za finansiranjem na međubankarskom tržištu, dok će se, po potrebi, koristiti sredstva u formi kreditnih linija od matične banke, NLB d.d. Ljubljana.

Uprkos pritisku na kamatne stope, planirani snažan rast kreditnog portfolija očekuje se da rezultira u značajnom rastu prihoda od kamata u planskom periodu, a Banka planira da aktivno upravlja i tarifama naknada u cilju ostvarivanja odgovarajućih prinosa od naknada. U tom delu fokus će biti na bankarske usluge vezane za plaćanje, kao i na dokumentarne poslove.

Na poziciji OPEX se u naredne tri godine očekuje smanjenje ukupnih troškova kao rezultat sinergijskih efekata i završetka projekta integracije dve banke. U poslednje dve godine planskog perioda projektovan je blagi rast troškova kao posledica rasta ukupnog obima poslovanja.

Plan poslovanja sa stanovništvom

Ključna tačka strategije poslovanja sa stanovništvom je rast kreditnog portfolija tokom celog planskog perioda - nastavak rasta kreditnih aktivnosti kao ključnog pokretača prihoda, prvenstveno na bazi aktivnog odnosa sa klijentima.

Centralna tačka strategije je postavljanje klijenta na prvo mesto, bolje poznavanje klijenta, poznavanje promena kod klijenta, kreiranje rešenja za sve finansijske potrebe klijenta, izgradnja partnerskog odnosa sa klijentom i kreiranje odgovarajućeg iskustva koje se bazira na fizičkim i digitalnim kanalima. Pored toga, Banka je otvorena i za istraživanje novih prilika za rast (na primer bankoosiguranje, saradnja sa trećim stranama, faktoring i slično).

Strategijski ciljevi u poslovanju sa stanovništvom biće moguće ostvariti samo kroz sveobuhvatnu transformaciju u segmentu prodaje i investicione aktivnosti koje se mogu grupisati u pet grupa:

- ojačati ključne infrastrukturne resurse;
- racionalizacija kreditnih i drugih ključnih procesa;
- optimizacija cena - tarifa naknada u skladu sa kretanjem na tržištu;
- poboljšati angažovanje ka prodaji i klijentima;
- ojačati prodajne timove i organizaciju.

Kroz strateške inicijative formirane od strane centrale NLB Grupe i kroz različite lokalne inicijative koje kombinuju najbolje međunarodne prakse sa poznavanjem lokalnog tržišta, Banka će biti spremna za postizanje svojih ciljeva i obezbediće dugoročno održive rezultate svojim akcionarima i drugim zainteresovanim stranama.

Za planski period od 2022.do 2026. godine, veoma ambiciozni ciljevi plasiranih kredita stanovništvu, postavljeni su posebno za 2026. godinu. U posmatranom planskom periodu očekuje se značajno povećanje iznosa ukupnih plasiranih

kredita, posebno u delu gotovinskih, stambenih, potrošačkih i kredita mikro klijentima kao i značajno povećanje „cross - selling“ racia za fizička lica.

Za naredni planski period očekuje se stabilan i blagi rast ukupnih depozita stanovništva. Očekuje se stabilan i blagi rast deviznih depozita i malo značajniji rast dinarskih depozita do kraja 2026. godine.

U planskom periodu od 2022. do 2026. godine očekuje se stabilan rast neto prihoda od kamata i neto prihoda od naknada od poslova sa stanovništvom pri čemu se očekuje nešto veći rast neto prihoda od kamata usled planiranog rasta kreditne aktivnosti.

Plan poslovanja sa privredom

U poslovima sa privredom ambiciozni ciljevi su postavljeni u svetlu buduće pozicije integrisane banke i njenog tržišnog udela kada su u pitanju veliki korporativni klijenti, SME klijenti i finansiranje trgovine. Cilj je ojačati tržišnu poziciju, osiguravajući stalne mogućnosti rasta i profitabilnosti u ovim segmentima, što je u buduću plan preneto kroz definisane, projektovane vrednosti plasmana.

Ključni prioriteti poslovanja sa privredom su:

- uvođenje novih proizvoda, posebno u segmentu kreditnih proizvoda;
- veća penetracija postojeće baze aktivnih klijenata sa kreditnim proizvodima;
- kroz dalju operacionalizaciju CRM-a (client relationship management) omogućiti efikasnije upravljanje odnosima sa klijentima i prodajnim naporima u delu „unakrsne prodaje“ što bi trebalo da rezultira zadržavanjem postojećih i sticanjem novih klijenata;
- optimizacija procesa - skraćivanje vremena potrebnog za odobrenje i realizaciju kredita kroz optimizaciju kreditnog procesa;
- izmena organizacije rada u cilju i identifikacije jasne uloge, zadataka i odgovornosti zaposlenih.

Za naredni planski period od 2022. do 2026. godine ambiciozni ciljevi plasiranih kredita korporativnim klijentima, postavljeni su posebno za 2026. godinu. U posmatranom planskom periodu očekuje se značajno povećanje iznosa ukupnih kredita, uz značajan rast kredita lokalnoj samoupravi (opštine i gradovi), javnim preduzećima na lokalnom nivou i ostalim državnim institucijama.

Za buduću planski period očekuje se skoro dupliran iznos ukupnih depozita privrede, uz posebno značajan rast u segmentu dinarskih transakcionih depozita privrede. Očekuje se i značajan rast ostalih depozita privrede do kraja planskog perioda.

U planskom periodu od 2022. do 2026. godine očekuje se stabilan rast neto prihoda od kamata i neto prihoda od naknada od poslova sa privredom. Očekuje se značajan rast iznosa neto prihoda od naknada po poslovima sa privredom kao rezultat očekivanog rasta nekreditnih poslova (akreditivi, garancije, faktoring).

Plan upravljanja sredstvima i plan ulaganja u hartije od vrednosti

Strategija za naredni petogodišnji period Banka bazira se na sledećim pretpostavkama:

- upravljanje likvidnošću u skladu sa regulatornim zahtevima i razvojem operativnog poslovanja, odnosno poslovnih potreba;
- aktivno učešće na deviznom tržištu uz pojačano prisustvo na lokalnom međubankarskom tržištu;
- aktivno upravljanje portfoliom hartija od vrednosti;
- aktivno upravljanje i predviđanje racia likvidnih sredstava (LCR);
- aktivan član Belibor panela i
- učešće u izradi strategije finansiranja i delimično u njenom sprovođenju (FM, MFI, lokalni fondovi, javni sektor, velika preduzeća).

U skladu sa novim kretanjima na tržištu, fokus je pomeren sa finansiranja u eurima na finansiranje u dinarima, uz cilj da se klijentima pojača ponuda kredita u dinarima.

U narednom petogodišnjem planu Banka planira da smanji plasman slobodnih sredstava u HoV posebno u dinarske i devizne HoV Republike Srbije, a u cilju većeg plasmana u kredite i druge poslove.

Banka će svoje poslovanje i planove finansirati prvenstveno iz sopstvenih sredstava, dok će po potrebi, od članica NLB Grupe, povlačiti sredstva u formi kreditnih linija kako bi finansirala deo svojih budućih strateških planova.

13. ZNAČAJNI DOGAĐAJI PO ZAVRŠETKU POSLOVNE GODINE

Od 31. decembra 2021. godine do kraja februara 2022. godine zakazane su dve vanredne sednice Skupštine akcionara Banke.

Na sednici Skupštine akcionara Banke koja je zakazana i održana 02.02.2022. godine usvojene su sledeće odluke:

- Odluka o izmenama i dopunama Ugovora o osnivanju
- Odluka o usvajanju Statuta NLB Komercijalne banke AD Beograd
- Odluka o dopuni Odluke o prihvatanju pripajanja NLB Banke AD Beograd Komercijalnoj banci AD Beograd.

Nova vanredna sednica Skupštine akcionara Banke zakazana je za 25.02.2022. godine na kojoj je previđeno usvajanje sledeće odluke:

- Odluka o dopunama Odluke o sticanju sopstvenih akcija Banke od nesaglasnih akcionara.

Opis događaja nakon završetka poslovne godine predstavljen je i u tački 41. Događaji nakon datuma bilansa stanja u Napomenama uz finansijske izveštaje za 2021. godinu.

14. REALIZACIJA BIZNIS PLANA BANKE ZA 2021. GODINU

14.1. Realizacija plana bilansa stanja za 2021. godinu

Realizacija Biznis plana Banke za 2021. godinu odvijala se u sada već poznatim uslovima poslovanja, prisutne pandemije COVID-19, uz nove probleme prekinutih lanaca globalnog snabdevanja. Troškovi, posebno međunarodnog transporta su drastično porasli u odnosu na predkrizni period, uz rast inflacije kako na domaćem tako i na međunarodnom tržištu. Program ekonomskih mera za smanjivanje negativnih efekata pandemije i podršku privredi Srbije u 2020. i 2021. godini, uticao je da dođe do oporavka privredne aktivnosti tokom 2021. godine. Prema konačnim podacima Republičkog zavoda za statistiku (RZS) rast BDP-a za 2021. godinu, iznosi 7,5%⁹⁵. U skladu sa odlukama NBS iz 2020. godine (prvi, drugi i treći moratorijum), a koje su se primenjivale i tokom 2021. godine, Banka je i u toku 2021. godine omogućila zastoj u otplati obaveza dužnicima po osnovu kredita, garancija, akreditiva, dozvoljenog prekoračenja računa i drugih kreditnih proizvoda. Banka je u skladu sa zakonskim propisima i preporukama institucija za javno zdravlje i Vlade Republike Srbije i u 2021. godini preduzela sve neophodne mere da se sve poslovne aktivnosti Banke obavljaju uz punu zaštitu zaposlenih i klijenata.

R.B.	POZICIJA AKTIVE	OSTVARENO U 2021.	PLAN ZA 2021.	INDEXI
1	2	3	4	5
	AKTIVA (u milionima RSD)			
1.	Gotovina i sredstva kod centralne banke (CB)	82.055	72.624	113,0
2.	Hartije od vrednosti	149.589	139.480	107,2
3.	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	29.114	29.768	97,8
3.1.	Kredit	9.279	17.355	53,5
3.2.	Ostali plasmani i potraživanja	19.835	12.413	159,8
4.	Kredit i potraživanja od komitenata	209.045	206.647	101,2
4.1.	Privreda (kredit)	89.222	84.570	105,5
4.2.	Stanovništvo (kredit)	118.287	120.051	98,5
4.3.	Ostali plasmani i potraživanja (priv.+stan.)	1.536	2.026	75,8
5.	Investicije u zavisna i pridružena društva	1.628	3.434	47,4
6.	Osnovna sredstva i investicione nekretnine	11.366	7.581	149,9
7.	Ostala aktiva	6.643	8.808	75,4
8.	UKUPNA AKTIVA	489.440	468.341	104,5

⁹⁵ NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2022.

- Stanje gotovine i sredstava kod CB je veće u odnosu na planiranu vrednost delimično zbog manjeg obima plasmana sredstava u kredite od planiranih i manjeg plasmana u repo operacije sa NBS.
- Pozicija hartije od vrednosti je veća u odnosu na planirani obim za iznos RSD 10.109 miliona kao rezultat povećane investicione aktivnosti u nove hartije od vrednosti stranih država dužih rokova dospeća.
- Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija su manji od plana za RSD 654 miliona prvenstveno usled manje plasiranih kredita bankama od planiranog obima, odnosno dobre likvidnosti bankarskog sektora i smanjene tražnje.
- Krediti privredi realizovani su na višem nivou u odnosu na planiranu vrednost za kraj 2021. godine za RSD 4.652 miliona kao rezultat oporavka privrede i povećane tražnje i pored negativnih efekata pandemije COVID-19 na uslove poslovanja privrednih subjekata.
- Pandemija COVID-19, i svi prateći efekti su uticali da plasmani stanovništvu na kraju posmatrane godine budu neznatno manji u odnosu na planirani godišnji obim.
- Manji rast kreditnog portfolija od planiranog na kraju 2021. godine nadomešten je rastom plasmana sredstava u hartije od vrednosti u odnosu na planirani obim (7,2%).
- Vrednost osnovnih sredstava i investicionih nekretnina Banke je iznad planiranih veličina za kraj 2021. godine.
- Ostala aktiva je realizovana na manjem nivou od planskih veličina (24,6%).

R.B.	POZICIJA PASIVE	OSTVARENO U 2021.	PLAN ZA 2021.	INDEXI
1	2	3	4	5
	PASIVA (u milionima RSD)			
1.	Depoziti i obaveze prema bankama, fin.org. i CB	13.155	21.117	62,3
1.1.	Depoziti	12.539	20.500	61,2
1.2.	Kreditne linije	616	617	99,8
1.3.	Ostale obaveze	0	0	-
2.	Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	392.266	363.364	108,0
2.1.	Privreda	48.699	53.759	90,6
2.1.1.	Depoziti	48.646	53.642	90,7
2.1.2.	Ostale obaveze	53	117	45,0
2.2.	Stanovništvo	343.568	309.605	111,0
2.2.1.	Depoziti	342.469	308.660	111,0
2.2.2.	Ostale obaveze	1.099	945	116,3
3.	Subordinirane obaveze	0	0	-
4.	Rezervisanja	4.234	4.131	102,5
5.	Ostale obaveze	4.142	4.754	87,1
6.	UKUPNO OBAVEZE	413.798	393.366	105,2
7.	Akcijski kapital i emisiona premija	40.035	40.035	100,0
8.	Rezerve iz dobiti i neraspoređeni dobitak	35.608	34.941	101,9
9.	UKUPNO KAPITAL	75.643	74.975	100,9
10.	UKUPNO PASIVA	489.440	468.341	104,5

- Na kraju 2021. godine, i pored negativnih efekata pandemije depoziti stanovništva dostigli su iznos iznad planiranih veličina za kraj 2021. godine (11,0%).
- Depoziti privrednih subjekata su ispod planiranih vrednosti za 9,3%.
- Depoziti banaka i drugih finansijskih organizacija su ispod planiranih vrednosti za kraj 2021. godine za 38,8%.
- Pozicija rezervisanja (za sudske procese, dugoročna primanja zaposlenih, gubitke po vanbilansnoj aktivi, ostala rezervisanja) je zabeležila rast na kraju godine u odnosu na planirani obim (2,5%) u najvećoj meri zbog porasta ostalih rezervisanja.
- Ukupan kapital Banke, na kraju 2021. godine je u okviru planiranog iznosa kapitala za kraj godine.

14.2. Realizacija plana bilansa uspeha za 2021. godinu

R.B.	POZICIJA	OSTVARENO U 2021.	PLAN ZA 2021.	INDEXI
1	2	3	4	5
	(u milionima RSD)			
1.1.	Prihodi od kamata	13.104	13.261	98,8
1.2.	Rashodi po osnovu kamata	(959)	(1.119)	85,7
1.	Dobitak po osnovu kamata	12.145	12.142	100,0
2.1.	Prihodi od naknada i provizija	7.647	7.141	107,1
2.2.	Rashodi naknada i provizija	(1.910)	(1.685)	113,4
2.	Dobitak po osnovu naknada i provizija	5.737	5.456	105,2
3.	Neto kursne razlike i promena vrednosti (devizna klauzula)	53	0	-
4.	Neto rashodi umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz BU	16	(3.227)	-
5.	Ostali poslovni prihodi	(2.574)	(1.571)	163,9
6.	Operativni rashodi	(11.913)	(12.121)	98,3
7.	DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE POREZA	3.463	679	509,8

- Realizovani neto dobitak po osnovu kamata, u toku 2021. godine, je na nivou planiranog iznosa. Ukupni prihodi od kamata su neznatno niži od planiranih za RSD 157 miliona. Na pad prihoda od kamata najveći uticaj je imao pad prihoda od kamata po poslovima sa hartijama od vrednosti usled manjeg plasmana u hartije od vrednosti i pada kamatnih stopa. Ukupni zabeleženi rashodi od kamata, u toku 2021. godine, takođe, su niži od planiranih za RSD 160 miliona.
- Neto dobitak od naknada i provizija, ostvaren u toku 2021. godine, je veći od planiranog za 5,2%. Na visinu neto dobitka od naknada i provizija značajan uticaj imali su prihodi od naknada po poslovima sa stanovništvom koji su zabeležili rast.
- Na kraju 2021. godine ostvareni su neto prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha u iznosu od RSD 16 miliona dok je planom bio predviđen neto rashod u iznosu od RSD 3.227 miliona.
- Realizovani operativni rashodi su manji od planiranih veličina za RSD 207 miliona.
- Realizovani su neto ostali poslovni rashodi (RSD 2.574 miliona) na kraju 2021. godine. Planom su takođe, bili planirani neto ostali poslovni rashodi ali manjeg obima (RSD 1.571 milion).
- U periodu januar-decembar 2021. godine, obeležene pandemijom COVID-19, ostvaren je dobitak pre poreza od RSD 3.463 miliona što je iznad planom predviđenog iznosa.

Potpisano u ime Komercijalne banke a.d. Beograd

Dejan Janjatović
zamenik predsednika Izvršnog odbora

Vlastimir Vuković
predsednik Izvršnog odbora

